

NLB d.d.

NLB Banka Banja Luka

NLB Banka Beograd

Komercijalna Banka Beograd

NLB Banka Sarajevo

NLB Banka Podgorica

NLB Banka Prishtina

NLB Banka Skopje

Izvještaj o objavljivanju podataka i informacija NLB Banke d.d., Sarajevo za 2022. godinu

maj, 2023.

Sadržaj

1. Poslovno ime i sjedište Banke.....	3	5.1.4. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	20	10. Podaci i informacije koje se odnose na likvidnosne zahtjeve.....	48
2. Vlasnička struktura i organi Banke.....	5	5.1.5. Operativni rizik.....	21	10.1. Strategije i postupci za upravljanje rizikom likvidnosti.....	48
3. Podaci i informacije koje se odnose na politiku naknada.....	11	5.2. Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima.....	23	10.2. Način organizovanja upravljanja rizikom likvidnosti u Banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti.....	48
3.1. Postupak odlučivanja koji se primjenjuje pri određivanju politike naknada.....	11	5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika.....	25	10.3. Politike i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti.....	49
3.2. Informacije o vezi između plaće i uspješnosti, odnosno korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve zaposlene.....	11	5.4. Adekvatnost uspostavljenog sistema upravljanja rizicima Banke u odnosu na rizični profil i poslovnu politiku i strategiju.....	28	10.4. Opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenosti sa strategijom.....	49
3.3. Karakteristike sistema naknada (model i struktura).....	11	5.5. Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika, kao i načine koje Banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika.....	29	10.5. LCR – koeficijent pokrića rizika likvidnosti.....	50
3.4. Omjeri između fiksnih i varijabilnih naknada.....	12	5.6. Sažet opis povezanosti rizičnog profila Banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih zainteresovani učesnici na finansijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima Banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima.....	30	11. Podaci i informacije koje se odnose na izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja i drugih značajnih ulaganja Banke.....	52
3.5. Informacije o kriterijima uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, opcije ili varijabilne komponente naknada.....	12	5.7. Način informisanja organa upravljanja Banke o rizicima.....	32	12. Podaci i informacije koje se odnose na kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	52
3.6. Opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi Banka.....	13	5.8. Opšti okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija, uključujući i rukovodioce istih.....	32	12.1. Izvori rizika, metode i učestalost mjerenja.....	52
3.7. Ukupne naknade, po području poslovanja.....	14	6. Podaci i informacije koje se odnose na regulatorni kapital.....	33	12.2. Osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti kamatnom riziku.....	52
3.8. Zbir svih isplaćenih naknada po kategorijama zaposlenika, te informacije o naknadama podijeljene na Upravu Banke, Nadzorni odbor i ostale zaposlenike Banke čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na rizični profil Banke.....	14	7. Podaci i informacije koje se odnose na kapitalne zahtjeve i adekvatnost kapitala.....	37	12.3. Promjene prihoda i ekonomske vrijednosti za mjerenje kamatnog rizika.....	52
3.9. Broj zaposlenika čije naknade iznose 100.000,00 BAM ili više po finansijskoj godini.....	15	7.1. Podaci, odnosno informacije koje se odnose na izloženost Banke kreditnom riziku.....	32	13. Podaci i informacije koje se odnose na ICAAP i ILAP.....	53
4. Informacije o obuhvatu primjene regulatornih zahtjeva.....	15	8. Podaci i informacije koje se odnose na zaštitne slojeve kapitala.....	46	13.1. ICAAP.....	53
5. Strategija, ciljevi i politika upravljanja rizicima Banke.....	15	9. Podaci i informacije koje se odnose na stopu finansijske poluge.....	47	13.1.1. Pristupi koje Banka koristi za mjerenje materijalno značajnih rizika.....	54
5.1. Strategija i politike za upravljanje pojedinačnim rizicima.....	15			13.2. ILAAP.....	55
5.1.1. Kreditni rizik.....	16			14. Nekvalitetne i restrukturirane izloženosti i stečeni kolateral.....	57
5.1.2. Rizik likvidnosti.....	19				
5.1.3. Tržišni rizici.....	20				

Uvod

Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke (Službene Novine F BiH, broj 39/21- u daljem tekstu „Odluka“) i pripadajućim Uputstvom za objavljivanje podataka i informacija banke, Agencija za bankarstvo Federacije BiH je bliže propisala zahtjeve u pogledu sadržaja podataka i informacija koje je banka dužna da objavljuje, te uslove način i rokove njihovog objavljivanja.

U skladu sa navedenim propisima, banka je dužna da objavi naziv, sjedište i organizacione dijelove banke, kao i kvantitativne i kvalitativne podatke o poslovanju i organizacionoj strukturi banke, rizičnom profilu banke i druge informacije koje se u skladu sa propisima ne smatraju zaštićenim ili povjerljivim, a koje su od značaja za informisanje javnosti o njenom finansijskom stanju i poslovanju.

Banka objavljuje samo podatke i informacije koje su primjenjive na poslovanje Banke. Svi iznosi su iskazani u hiljadama KM, ukoliko nije drugačije navedeno.

1. Poslovno ime i sjedište Banke

NLB Banka d.d., Sarajevo (u daljem tekstu: Banka) je banka univerzalnog tipa, koja je kao samostalno dioničko društvo organizovana počevši od 1. aprila 1990. godine.

Banka je inicijalno upisana u Registar privrednih subjekata kod Kantonalnog suda u Tuzli, a sa promjenom sjedišta Banke iz Tuzle u Sarajevo koja je izvršena 2015. godine, Banka je danas upisana u Registar privrednih subjekata kod Općinskog suda u Sarajevu, te u registar kod Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH, sa svim relevantnim podacima i dozvolama izdatim od Agencije za bankarstvo FBiH (u daljem tekstu: FBA) i drugih nadležnih organa.

Skupština dioničara Banke je dana 28.11.2019. godine donijela Odluku o promjeni adrese sjedišta Banke d.d., na osnovu koje je promijenjena adresa sjedišta Banke sa dosadašnje adrese u ulici Džidžikovac broj 1, Sarajevo, na novu adresu sjedišta Banke, ulica Koševo broj 3, Sarajevo. Slijedom navedenog, dana 24.12.2019. godine, Općinski sud u Sarajevu donio je Rješenje o izmjenama podataka, kojim je u Registru privrednih subjekata izvršen upis promjene adrese sjedišta Banke.

Nadzorni Odbor Banke je u oktobru 2020.godine donio Odluku o promjeni naziva organizacionih jedinica poslovne mreže iz agencija/ekspozitura u poslovnice sa primjenom od 01.01.2021. godine.

Svoje poslovanje Banka obavlja neposredno i preko organizacionih dijelova, i to:

1. Podružnica Tuzla sa Poslovnica Centar, Slatina, Sjenjak, Lukavac, Brčko, Čelić i Orašje;
2. Podružnica Sarajevo sa Poslovnica Goražde, Zenica, Travnik, Vitez, Centar, Pofalići, Ilidža, Alipašino Polje, Ferhadija, Otoka i Dobrinja;
3. Podružnica Mostar sa Poslovnica Čapljina, Široki Brijeg, Ljubuški, Centar i Rondo;
4. Podružnica Tuzla 2, sa Poslovnica Centar Gračanica, Dobroj Istok, Živinice, Banovići, Kladanj, Gradačac i Srebrenik;
5. Podružnica Kalesija sa Poslovnica Centar, Sapna i Teočak;
6. Podružnica Bihać sa Poslovnica Centar i Cazin.

Preko centrale u Sarajevu i razvijene poslovne mreže Banka je ovlaštena da obavlja sve vrste poslova koje banke mogu obavljati, i to:

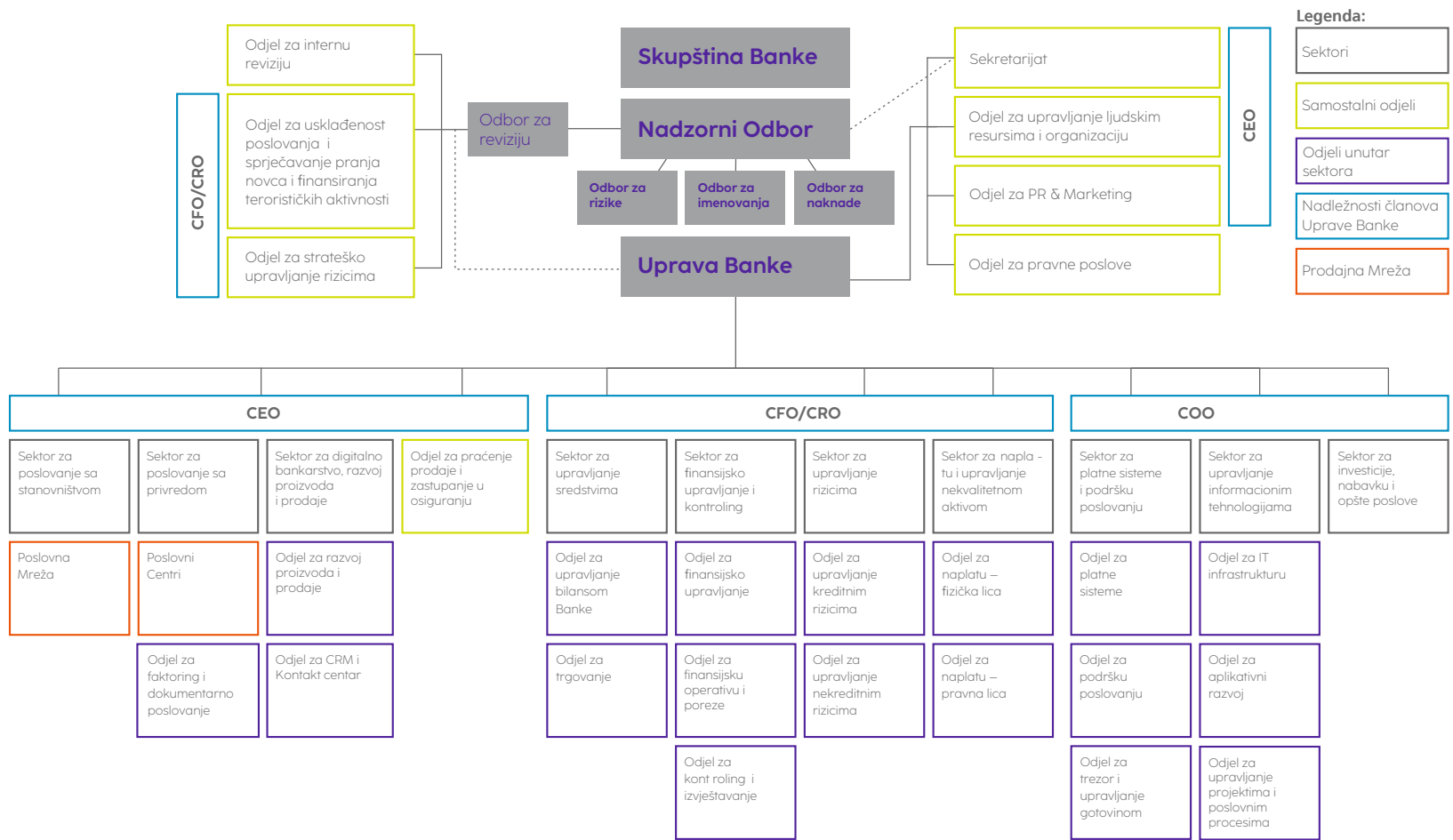
1. primanje i polaganje depozita ili drugih povratnih sredstava;
2. davanje i uzimanje kredita i zajmova;
3. zdavanje garancija i svih oblika jemstva;
4. usluge unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prenosa novca, u skladu sa posebnim propisima;
5. kupovina i prodaja strane valute i plemenitih metala;
6. izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice, putne i bankarske čekove);
7. finansijski lizing;
8. kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeting i drugo);
9. kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca za svoj ili tuđi račun;
10. kupovina i prodaja vrijednosnih papira (brokersko-dilerski poslovi);
11. upravljanje portfeljom vrijednosnih papira i drugim vrijednostima;
12. poslovi podrške tržištu vrijednosnih papira, poslovi agenta i preuzimanja emisije, u skladu sa propisima koji uređuju tržište vrijednosnih papira;
13. poslovi investicionog savjetovanja i skrbnički poslovi;
14. usluge finansijskog menadžmenta i savjetovanja;
15. usluge prikupljanja podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih i fizičkih lica koji samostalno obavljaju registrovanu poslovnu djelatnost;
16. usluge iznajmljivanja sefova;
17. posredovanje u poslovima osiguranja, u skladu sa propisima koji uređuju posredovanje u osiguranju, osim u osiguranju od odgovornosti za motorna vozila;
18. druge poslove koji predstavljaju podršku konkretnim bankarskim poslovima.

Na dan 31. Decembra 2022. godine NLB Banka d.d., Sarajevo je imala 475 zaposlenih.

Organizaciona šema NLB Banke d.d. Sarajevo na dan 31.12.2022. godine.

NLB Banka d.d., Sarajevo - Pravilnik o organizaciji

Organizacijska šema NLB Banke d.d., Sarajevo - Prilog 1

2. Vlasnička struktura i organi Banke

U skladu sa članom 4. Odluke Banka je u obavezi objaviti podatke i informacije koje se odnose na vlasničku strukturu i organe Banke.

Banka objavljuje spisak dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima kako je to prikazano u sljedećoj tabeli:

Vlasnička struktura			
Red.br.	Ime i prezime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redoslijed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1.	Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana	97,31	0,03

U skladu sa članom 4. stav (1) tačka b) Odluke, Banka objavljuje spisak članova Nadzornog Odbora i Uprave Banke sa sljedećim podacima:

Članovi Nadzornog Odbora Banke		
Red.br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj Banka isto objavljuje)
1.	Peter Andreas Burkhardt predsjednik	<p>OBRAZOVANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Univerzitet u Daytonu, Ohio, SAD, MBA Program (1999. godina) - Univerzitet u Augsburgu, Njemačka, Škola poslovne administracije i ekonomije (1993.-1998. godina) <p>RADNO ISKUSTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Član Uprave Nove Ljubljanske banke d.d., Ljubljana, Slovenija, odgovoran za područje rizika (CRO) – septembar 2013. – danas - Volksbank Hungary, Budimpešta, Mađarska, Direktor divizije za rizike, Juni 2012.-Juli 2013. godine - Volksbank International AG, Beč, Austrija, Savjetnik Uprave, Januar 2012. – maj 2012. godine - Volksbank Romania, Bukarešt, Rumunija, član Uprave odgovoran za finansije (CFO), Juni 2010. – Decembar 2011. godine - Volksbank BH Sarajevo, Bosna i Hercegovina, član Uprave/područje rizika i finansija (CRO/CFO), Septembar 2003. – Januar 2009. godine <p>OSTALO:</p> <p>Iskusni stručnjak u oblasti bankarstva sa više od 30 godina radnog iskustva Od 2014. godine do danas, obavljao je funkcije predsjednika i zamjenika predsjednika Nadzornog odbora, Upravnog odbora i Odbora direktora u više finansijskih institucija.</p>

Red.br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj Banka isto objavljuje)
2.	Damir Kuder zamjenik predsjednika	<p>OBRAZOVANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Univerzitet u Mariboru, Ekonomski fakultet – Magistar nauka (2004) - Univerzitet u Ljubljani, Ekonomski fakultet – diplomirani ekonomist (1997. godina) <p>RADNO ISKUSTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - NLB d.d., Country Manager, BiH (Januar 2022 – danas) - NLB d.d., Savjetnik u Group Steering (Januar 2020 – Decembar 2021) - Član Uprave u NLB Banka Skopje (Januar 2011 – Januar 2020) - Direktor Centra za koordinaciju i kooperaciju između članica grupe NLB u NLB Tutunska Banka (Septembar 2009 – Decembar 2010) - Asistent Direktora Sektora za poslovanje sa privredom – Corporate (Septembar 2007 – Avgust 2009) - Savjetnik Uprave Banke u NLB Tutunska banka, Skopje (Januar 2006 – Septembar 2007) - Prvi Sekretar u Sektoru za ekonomsku diplomaciju u Ministarstvu za vanjske poslove R. Slovenije (Januar 2004 – Juni 2005) - Ekonomski savjetnik u Ambasadi R. Slovenije u Makedoniji (Januar 2000 – Januar 2004) - Savjetnik u Ministarstvu za ekonomske odnose i razvoj R. Slovenije (Januar 1997 – Decembar 1999) <p>OSTALO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - preko 10 godina radnog iskustva na različitim menadžerskim pozicijama - 17 godina radnog iskustva u oblasti bankarstva
3.	Andrej Lasić član	<p>OBRAZOVANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Univerzitet u Sarajevu, Pravni fakultet (1978. godina) <p>RADNO ISKUSTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - U mirovini od januara 2015. godine - Vođa odjela Pravo i Compliance u Sberbank BH d.d. (pravni sljednik Volksbank BH d.d.) (maj 2000 – decembar 2014) - Šef kabineta Generalnog direktora / Sekretar banke u Privrednoj banci Sarajevo, Udružena banka (1984 – 2000) <p>OSTALO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bila je članica raznih stručnih organa tokom radnog angažmana
4.	Ayda Šebić nezavisni član	<p>OBRAZOVANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Univerzitet u Sarajevu, Pravni fakultet (1978. godina) <p>RADNO ISKUSTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - U mirovini od januara 2015. godine - Vođa odjela Pravo i Compliance u Sberbank BH d.d. (pravni sljednik Volksbank BH d.d.) (maj 2000 – decembar 2014) - Šef kabineta Generalnog direktora / Sekretar banke u Privrednoj banci Sarajevo, Udružena banka (1984 – 2000) <p>OSTALO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bila je članica raznih stručnih organa tokom radnog angažmana
5.	Dino Osmanbegović nezavisni član	<p>OBRAZOVANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Univerzitet u Sarajevu, Ekonomski fakultet Sarajevo, diplomirani ekonomista (1984. godina) <p>RADNO ISKUSTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perspecta d.o.o. / Posjed d.o.o. Sarajevo, Osnivač i Direktor Društva, januar 2014. i dalje - Butmir d.o.o. Sarajevo, Direktor Društva, (od septembar do novembra 2017. godine) - Privredna banka d.d. Sarajevo, savjetnik Direktora Banke, (od augusta 2012. do oktobra 2012. godine) -Raiffeisen Bank BH d.d., Izvršni direktor, član Uprave, Zamjenik Predsjednika (novembar 1993. do mart 2011.) <p>OSTALO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 18 godina radnog iskustva u oblasti bankarstva

Članovi Uprave Banke

Red.br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj Banka isto objavljuje)
1.	Lidija Žigić Predsjednik Uprave	https://www.nlb-fbih.ba/o-banci/o-nama/uprava-i-nadzorni-odbor
2.	Denis Hasanić Član Uprave	https://www.nlb-fbih.ba/o-banci/o-nama/uprava-i-nadzorni-odbor
3.	Jure Peljhan Član Uprave	https://www.nlb-fbih.ba/o-banci/o-nama/uprava-i-nadzorni-odbor

U skladu sa članom 4. stav (1) tačka c) Odluke,
Banka objavljuje broj direktorskih funkcija članova
Nadzornog Odbora i Uprave Banke:

Red.br.	Ime i prezime člana Nadzornog odbora ili Uprave Banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Broj neizvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
1.	Peter Andreas Burkhardt predsjednik	1	3	1	3	0
2.	Damir Kuder zamjenik predsjednika	0	3	0	3	0
3.	Andrej Lasić član	0	2	0	2	0
4.	Ayda Šebić nezavisni član	0	1	0	1	0
5.	Dino Osmanbegović nezavisni član	1	1	0	1	0
6.	Lidija Žigić Predsjednik uprave	1	0	1	0	0
7.	Denis Hasanić Član uprave	1	0	1	0	0
8.	Jure Peljhan Član uprave	1	0	1	0	0

U skladu sa članom 4. stav (1) tačka d) Odluke, Banka objavljuje osnovne informacije o politikama za izbor i procjenu članova Nadzornog Odbora i Uprave Banke.

Politikama Banke je regulisan izbor i procjena ispunjavanja uslova predloženih i izabranih, odnosno imenovanih članova Nadzornog odbora i članova Uprave Banke, u smislu dobrog ugleda, adekvatnih kvalifikacija i dovoljnog iskustva za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora i Uprave Banke. Procjena ispunjavanja uslova vrši se na osnovu dokumentacije prikupljene od strane stručnih službi Banke i priprema materijala koji predstavlja osnov za donošenje odluke o primjerenosti od strane nadležnog organa Banke.

Banka ima odgovornost za obavljanje inicijalne, redovne godišnje i kontinuirane procjene ispunjavanja uslova za članove organa Banke. Nadzorni odbor Banke jednom godišnje vrši

samoprocjenu adekvatne popunjenosti i aktivnosti Nadzornog odbora, rada Nadzornog odbora kao cjeline i rada pojedinačnih članova, potencijalnih sukoba interesa pojedinačnih članova nadzornog odbora, funkcionisanja svojih odbora i saradnje sa Upravom Banke, u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci (Službene novine Federacije BiH, br. 39/21)

Banka je dužna da izvještava Agenciju o rezultatima procjene.

Dodatno, Skupština Banke najmanje jednom godišnje razmatra pismenu informaciju sa detaljnim podacima o svim zaradama, naknadama i drugim primanjima članova Nadzornog odbora Banke, Uprave Banke i višeg rukovodstva, kao i o svim ugovorima između Banke i članova tih odbora i drugih lica koja su povezana sa tim članovima čija je posljedica imovinska korist za ta lica, kao i prijedlog Nadzornog odbora Banke o zaradama, naknadama

i drugoj imovinskoj koristi tih lica za narednu godinu.

U skladu sa članom 4. stav (1) tačka e) Odluke, Banka objavljuje članove Odbora za reviziju i njihove kratke biografije:

Članovi Nadzornog Odbora Banke

Red.br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj Banka isto objavljuje)
1.	Andrea Golubić predsjednik	<p>OBRAZOVANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Univerzitet u Ljubljani, Ekonomski fakultet – magistar nauka (2013. godina) - Univerzitet u Mariboru, Ekonomski fakultet – diplomirani ekonomista (2004. godina) <p>RADNO ISKUSTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zamjenik generalnog direktora za kontroling NLB d.d., Ljubljana (2019 – danas), - Direktor računovodstva NLB Grupe (2014-2019), - Odgovorna za IFRS izvještavanje i usklađenost (2010-2014) - Grupno izvještavanje Unicredit banka Slovenija d.d. (2006 – 2010) - Kontroling, Kolinska d.d. (2004-2006) <p>OSTALO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obavljala je ili obavlja funkciju člana odbora za reviziju u nekoliko članica NLB Grupe - Odgovorna za provedbu IFRS 9 u bankama članicama NLB Grupe
2.	Polona Kurtevski član	<p>OBRAZOVANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Univerzitet u Ljubljani, Ekonomski fakultet – diplomirani ekonomista (1994. godina) <p>RADNO ISKUSTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koordinator CRO segmenta u Upravljanju NLB Grupom (juni 2019 – danas) - Glavni interni revizor u NLB d.d., Ljubljana (septembar 2003 – april 2019) - Viši interni revizor u NLB d.d., Ljubljana (septembar 2002 – septembar 2003) <p>OSTALO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obavljala je ili obavlja funkciju člana odbora za reviziju u nekoliko članica NLB Grupe - Certificirani računovođa - Certificirani član nadzornih odbora, Asocijacija nadzornika Slovenije

Red.br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj Banka isto objavljuje)
		<p>OBRAZOVANJE:</p> <p>- diplomirani ekonomista, Tehnička vojna akademija Beograd, septembar 1995. septembar 2000. godine</p> <p>RADNO ISKUSTVO:</p> <p>- partner u reviziji i osiguranju, BDO d.o.o. Banja Luka, oktobar 2021. godine – danas - partner u reviziji i osiguranju, Deloitte d.o.o. Banja Luka, Juni 2017. – oktobar 2021. godine - direktor u reviziji i osiguranju, Deloitte d.o.o. Banja Luka, Septembar 2014. – Maj 2017. godine - viši menadžer u reviziji, Deloitte d.o.o. Banja Luka, Septembar 2009. – august 2014. godine</p> <p>OSTALO:</p> <p>- certificirani procjenitelj, ovlašteni revizor, certificirani računovođa</p>
3.	Mirko Ilić član	

U skladu sa članom 4. stav (1) tačka f) Odluke, Banka objavljuje članove odbora koje je u skladu sa zakonskim propisima osnovao nadzorni odbor kao i učestalost zasjedanja tih odbora:

Članovi odbora Nadzornog odbora, ukoliko su osnovani u Banci

Odbor za imenovanja	Učestalost zasjedanja
1. Damir Kuder zamjenik predsjednika	po potrebi
2. Peter Andreas Burkhardt član	
3. Ayda Šebić član	
Odbor za naknade	Učestalost zasjedanja
1. Ayda Šebić predsjednik	po potrebi
2. Damir Kuder član	
3. Andrej Lasić član	
Odbor za rizike	Učestalost zasjedanja
1. Dino Osmanbegović predsjednik	kvartalno
2. Peter Andreas Burkhardt član	
3. Damir Kuder član	

U skladu sa članom 4. stav (1) tačaka g) i h) Odluke, Banka objavljuje osnovne informacije o načinu organizovanja funkcije interne revizije i rukovodioca interne revizije i navodi naziv imenovanog društva za reviziju finansijskih izvještaja.

Odjel interne revizije je organizovan kao samostalna organizaciona jedinica, nezavisna od Uprave Banke i odgovorna direktno Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke. Nadzorni odbor Banke je uspostavio i organizovao nezavisnu funkciju interne revizije čiji je cilj uvećanje vrijednosti i unapređenje poslovanja Banke, kroz savjete i procjene u oblastima upravljanja rizicima, sistema internih kontrola i upravljanja organizacijom.

Način rada interne revizije regulisan je Politikom - Poveljom kontrolne funkcije interne revizije u NLB Banci d.d., Sarajevo (posljednja prečišćena verzija akta usvojena je od strane Nadzornog odbora Banke 16. decembra 2022. godine), a koji je usklađen sa Zakonom o bankama FBiH, Odlukom o sistemu internog upravljanja u Banci, izdatom od strane Agencije za bankarstvo FBiH i standardima NLB d.d. Ljubljana. Područje rada interne revizije definira se na osnovu Plana rada interne revizije.

Priručnikom za interno revidiranje (posljednja prečišćena verzija akta usvojena je od strane Nadzornog odbora Banke 16. decembra 2022. godine) je detaljno definisan rad Odjela interne revizije, odnosno način analize i ocjenjivanja rizika, planiranja rada, izvođenja revizija, oblikovanja revizijskih izvještaja, izvještavanje o radu, vođenja registra i evidencija, te saradnja sa eksternim institucijama i NLB d.d. Ljubljana.

Kontrolna funkcija Interna revizija sprovodi nepristrasnu, nezavisnu, stalnu i sveobuhvatnu kontrolu nad poslovanjem Banke, te svojim nezavisnim i objektivnim uvjerenjem zasnovanim na procjeni rizika doprinosi implementiranju ciljeva Banke i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, sistema internih kontrola i upravljanja Bankom. Ocjene kvaliteta i efikasnosti internih kontrola, uključujući procjenu sistema upravljanja rizicima i procesima, dostavljaju se Upravi Banke, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru, kao i revidiranim organizacionim dijelovima Banke u vidu revizijskih izvještaja.

Interna revizija je samostalna organizaciona jedinica, potpuno nezavisna od Uprave Banke i odgovorna direktno Odboru za reviziju i Nadzornom odboru, koja vrši revizorsku funkciju sa posebnom profesionalnom pažnjom, u skladu sa stručnim načelima i međunarodnim standardima interne

revizije, kao i internim pravilima rada interne revizije. Pri tome se pridržava važećeg zakonodavstva i propisa, kao i interne regulative koja reguliše poslovanje oblasti koje su predmet revizije. U skladu sa Zakonom o bankama FBiH, Nadzorni odbor Banke imenuje / razrješava i donosi odluke o naknadama nosioca ključne funkcije Interne revizije, te imenuje interne revizore.

Interna revizija obavlja redovne revizije poslovanja Banke na osnovu usvojenog godišnjeg plana, kao i vanredne revizije koje se mogu zahtijevati od strane Uprave, Nadzornog odbora ili Odbora za reviziju, Glavnog internog revizora po svom vlastitom nahođenju ili na inicijativu kompetentnog tijela NLB Grupe.

Vanredne revizije se izvode u slučaju (većih) promjena u upravljanju rizicima u pojedinim područjima, ili (većih) promjena u kontrolnom okruženju. Godišnji plan rada se kreira u odnosu na analizu rizičnosti svih područja poslovanja Banke, te neminovno uključuje reviziju svih područja koja su ocijenjena sa visokim stepenom rizika.

Interna revizija, između ostalog, na godišnjoj osnovi vrši revidiranje kreditnog, operativnog (uključujući i rizik eksternalizacije) i rizika likvidnosti, te u skladu sa zahtjevom regulatora vrši jednom godišnje ocjenu strategija, politika i postupaka Banke.

Naime, jednom godišnje se priprema dokument "Sveobuhvatno mišljenje o upravljanju organizacijom, ključnim rizicima i efikasnosti kontrolnih postupaka" u kojem Interna revizija daje mišljenje/ocjenu po pojedinačnim rizicima i za Banku u cjelini, primjenjujući ocjenjivanje od 1 do 4, pri čemu je 1 najbolja ocjena.

Upravljanje organizacijom, ključnim rizicima i povezanim internim kontrolama u 2022. godini u Banci kao cjelini ocijenjeno je kao adekvatno (2).

Unutar ove kontrolne funkcije raspoloživost kadrovskih resursa i kompetentnih znanja je na zadovoljavajućem nivou. Glavni interni revizor Banke je Sanela Pušina.

Eksterni revizor Banke za 2022. godinu je Deloitte d.o.o., Bosna i Hercegovina, sa sjedištem u Sarajevu adresi Zmaja od Bosne 12c.

3. Podaci i informacije koje se odnose na politiku naknada

U skladu sa članom 5. Odluke, Banka je u obavezi objaviti podatke i informacije koje se odnose na politiku naknada Banke kako slijedi.

3.1. Postupak odlučivanja koji se primjenjuje pri određivanju politike naknada

Politika naknada zaposlenicima u NLB Banci d.d., Sarajevo (u daljem tekstu: Politika naknada) je usklađena sa Zakonom o radu, Zakonom o bankama, Odlukom o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci (Službene novine FBiH, broj 81/17), Pravilnikom o radu, Pravilnikom o platama i drugim materijalnim primanjima, Pravilnikom o organizaciji Banke, Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta i drugim relevantnim aktima, kao i sa Smjernicama EBA-e o pravilnim politikama primanja u skladu sa članovima 74/3 i 75 (2) Direktive 2013/36 / EU i u skladu sa članom 450 Uredbe EU br. 575/2013 (EBA / GL / 2015/22 od 27.6.2016. godine, u daljem tekstu: Smjernice EBA), Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci gdje NLB d.d. primjenjuje ovu Politiku primanja u NLB d.d. i prenoseći je na članove Grupe, prati princip proporcionalnosti predviđen Smjernicama EBA, uzimajući u obzir ukupnu aktivnu, obim sredstava Banke, raspoložive kapitalne i dužničke instrumente, kapitalne zahtjeve i druge kriterije navedene u Smjernicama.

Politiku naknada donosi Nadzorni odbor na prijedlog Odbora za naknade. Tekst Politike podliježe usaglašavanju od strane više funkcija Banke, počevši od Odjela za ljudske resurse, zatim pravne funkcije, funkcije usklađenosti, funkcije upravljanja rizicima, te funkcije ljudskih resursa na nivou Grupe, a revidira se najmanje jednom godišnje.

Odbor za naknade je konstituisan u junu 2021. godine, a u toku 2022. poslovne godine je održano ukupno 3 sastanka/sjednice od čega 2 redovne i 1 korespondentnu sjednicu.

3.2. Informacije o vezi između plaće i uspješnosti, odnosno korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve zaposlene

Politikom naknada se posebno uređuju pravila ocjenjivanja i nagrađivanja Identifikovanih zaposlenika, pri čijem utvrđivanju se u obzir uzimaju interna organizacija, vrsta, obim i složenost poslovnih aktivnosti Banke, profil rizičnosti Banke, pozicija, poslovi, odgovornosti i naknade zaposlenika, uslovi na tržištu rada i drugi relevantni kriteriji.

Identifikovane zaposlenike čine članovi Uprave Banke i zaposlenici kod kojih je identifikovano da njihove profesionalne aktivnosti imaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti Banke odnosno zaposlenici koji preuzimaju rizik.

Kriterijumi u potpunosti razmatraju rizike kojim Banka ili NLB Grupa jesu ili mogu biti izloženi u profilu rizičnosti ili risk apetitu.

Ukupna naknada Identifikovanih zaposlenika sastoji se od:

- Fiksne naknade, u skladu sa relevantnim profesionalnim iskustvom i odgovornostima u Banci, kako je navedeno u Pravilniku o sistematizaciji odnosno uslovima radnog mjesta
- Varijabilne naknade koja zavisi od:
  - dijela koji zavisi od rezultata Banke, (kriterij se ne uzima u obzir kod kontrolnih funkcija),
  - dijela koji zavisi od rezultata nadležne organizacione jedinice Identifikovanih zaposlenika,
  - dijela koji zavisi od individualnih rezultata Identifikovanog zaposlenika.

3.3. Karakteristike sistema naknada (model i struktura)

Politika naknada vrlo jasno i transparentno prikazuje sistem nagrađivanja odnosno bonus shemu koja se temelji na rezultatima radne uspješnosti, te mehanizme i uslove za dodjelu i isplatu, a u vezi sa ključnim smjernicama za usklađenost principa nagrađivanja sa adekvatnim upravljanjem rizika. Model, kako je opisano detaljnije u nastavku, se između ostalog, bazira na primjeni principa odgode svih varijabilnih naknada svim identifikovanim zaposlenicima u omjeru 50% isplate dodjeljenog iznosa odmah, a 50% dodjeljenog iznosa se u

jednakim dijelovima isplaćuje u toku 5 godina poslije isplate prvog dijela.

Ako varijabilna naknada identifikovanog zaposlenog za pojedinačnu poslovnu godinu premašuje 50.000,00 EUR, odnosno 100.000 KM, bruto ili/i veća je od jedne trećine njihove ukupne naknade za dotičnu poslovnu godinu, najmanje 50% mora – ako je to obavezno u skladu sa sa relevantnim propisima – sastojati se od instrumenata, a identifikovani zaposleni može prenijeti ove instrumente samo uz dozvolu Banke, koja se može izdati tek nakon što prođu najmanje tri godine od sticanja. Odredba prethodne rečenice odnosi se i na neodgođeni i na odgođeni dio varijabilne naknade iz prethodne rečenice.

Svaka dodjela i isplata podrazumijeva prethodnu provjeru svih kriterija odnosno ispunjenja uslova za svakog identifikovanog zaposlenika pojedinačno. U slučajevima dodjele pojedinačne varijabilne naknade za poslovnu godinu u iznosu od 100.000 KM (50.000 €) i više takve naknade se obavezno dodjeljuju na način da se 50% varijabilne naknade dojeljuje u gotovini, a 50 % u finansijskim instrumentima, pri čemu se; 50 % keš iznosa dodjeljene varijabilne naknade isplaćuje odmah a ostatak u jednakim iznosima u narednih 5 godine. Dio varijabilne naknade dodjeljen u finansijskim instrumentima u omjeru se odgađa na period od 3 godine, nakon čega se 50% iznosa isplaćuje, a ostatak dodjeljenog iznosa se u jednakim dijelovima isplaćuje u toku 5 godina poslije isplate prvog dijela varijabilne naknade u vidu finansijskih instrumenata.

Prije isplate odgođenog dijela varijabilne naknade iz svakog slučaja prethodnog paragrafa, Banka ponovo ocjenjuje radni učinak i preuzeti rizik i, po potrebi, prilagođava odloženi dio varijabilne naknade, uzimajući u obzir kriterije prilagođavanja zasnovane na KPI i KRI ciljevima, i kriterijume definisane Politikom naknada. Prilikom procjene ponašanja identifikovanih zaposlenih, Banka primjenjuje princip nulte tolerancije (tj. svaka okolnost iz tabele definisanih kriterija). Odluke u vezi sa varijabilnom naknadom identifikovanih zaposlenih na kontrolnim ili nadzornim funkcijama donosi Nadzorni odbor Banke, a odluke u vezi sa varijabilnom naknadom ostalih identifikovanih zaposlenih donosi Uprava Banke.

Banka ne može odlučivati o raspodjeli varijabilnih primanja svojim zaposlenicima koji mogu značajno uticati na profil rizika te članice NLB Grupe i/ili profil rizika NLB Grupe u okviru svojih ovlaštenja, zadataka ili aktivnosti, prije:

- usvajanja Godišnjeg izvještaja NLB Grupe za poslovnu godinu na koju se odnosi varijabilna naknada (u skladu sa ZGD-1, Nadzorni odbor odobrava i time usvaja Godišnji izvještaj; ako Nadzorni odbor ne usvoji, mora ga usvojiti Skupština).
- usvajanje godišnjeg izvještaja Banke za poslovnu godinu na koju se odnosi varijabilna naknada,
- donošenje odluke Nadzornog odbora NLB d.d. o dodjeli ili nedodjeljivanju varijabilnog dijela naknade za poslovnu godinu na koju se varijabilna naknada odnosi članovima Uprave NLB d.d.,
- donošenje odluke Nadzornog odbora Banke o dodjeli ili nedodjeljivanju varijabilnog dijela naknade za poslovnu godinu u odnosu na koju se varijabilna naknada odnosi na članove Uprave Banke.

U odnosu na pojedinačni dio odgođenog dijela varijabilne naknade, Banka ne može ponovo procjenjivati učinak i preuzete rizike i/ili odlučivati o isplati tog dijela varijabilne naknade prije nego što se kumulativno ispune sljedeći uslovi :

- I. istek perioda odgode za ovaj dio varijabilne naknade;
- II. usvajanje godišnjeg izvještaja NLB Grupe za poslovnu godinu koja prethodi poslovnoj godini u
- III. kojoj je istekao period odlaganja za ovaj dio varijabilne naknade;
- IV. usvajanje godišnjeg izvještaja Banke za poslovnu godinu koja prethodi poslovnoj godini u kojoj je istekao period odgode za ovaj dio varijabilne naknade;
- V. Nadzorni odbor NLB d.d. donosi odluku o isplati ili neisplati dijela odgođene varijabilne naknade članovima Uprave NLB d.d. koji se odnosi na istu poslovnu godinu kao dio varijabilne naknade i dostiže u istoj poslovnoj godini kao dio varijabilne naknade;
- VI. Nadzorni odbor Banke donese odluku o isplati ili neisplati dijela odgođene varijabilne naknade članovima Uprave koji se odnosi na istu poslovnu godinu kao i taj dio varijabilne naknade i dostiže u istoj poslovnoj godini kao i taj dio varijabilne naknade.

3.4. Omjeri između fiksnih i varijabilnih naknada

Omjer između fiksne i varijabilne naknade zavisi od funkcije koju obavlja identifikovani zaposlenik, poslovnu, zajedničku ili kontrolnu, te od nivoa uticaja koji funkcija ima na poslovanje Banke. Stepen mogućeg uticaja na profil rizika Banke mjeri se pomoću različitih kriterija, konkretno:

- stepen mogućeg uticaja na prihode;
- stepen mogućeg uticaja na troškove;
- stepen mogućeg uticaja na kreditne rizike;
- stepen mogućeg uticaja na rizike poslovanja;
- stepen mogućeg uticaja na poslovnu strategiju;
- obim i sadržaj međuorganizacionog poslovanja.

U skladu sa relevantnim odlukama regulatora (Agencija za bankarstvo F BiH), fiksna naknada identifikovanih zaposlenika odgovornih za rad kontrolnih funkcija ne smije biti manja od dvije trećine ukupne naknade.

3.5. Informacije o kriterijima uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, opcije ili varijabilne komponente naknada

Identifikovani zaposlenici imaju pravo na godišnji varijabilni dio plate na osnovu ostvarenja finansijskih i nefinansijskih ciljeva, u skladu sa uslovima i odredbama ove Politike.

Kriteriji za utvrđivanje radnog učinka članova Uprave Banke

Za ocjenu učinka pojedinog člana Uprave Banke koriste se sljedeći ciljevi u sljedećim omjerima:

- finansijski ciljevi NLB Grupe 30%;
- ciljevi Banke 50%;
- lični ciljevi člana Uprave 20%.

Za ocjenu učinka člana uprave nadležnog za rizike – CRO Banke koriste se sljedeći ciljevi u sljedećim omjerima:

- finansijski ciljevi NLB Grupe 10%;
- ciljevi Banke 10%;
- ciljevi kontrolne/nadzorne funkcije 60%; ciljevi

iz ove alineje su nezavisni od obavljanja poslova koje nadzire odgovarajuća kontrolna/nadzorna funkcija;

- lični ciljevi člana uprave 20%

Prilikom definisanja ciljeva za člana Uprave CRO ne mogu postavljati ciljevi vezani za ostvarenje profita i profitabilnost Banke, već primarno za adekvatno upravljanje kreditnim i drugim rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Kriteriji za utvrđivanje učinka identifikovanih zaposlenika kontrolnih funkcija

U pravilu se učinak identifikovanih zaposlenika u kontrolnoj/nadzornoj funkciji utvrđuje u skladu sa sljedećim ciljevima u sljedećem omjeru:

- ciljevi Banke 20%;
- ciljevi kontrolne/nadzorne funkcije 60%; ciljevi iz ove alineje su nezavisni od obavljanja poslova koje nadzire odgovarajuća kontrolna/nadzorna funkcija;
- lični ciljevi identifikovanog zaposlenika 20%.

Utvrđivanje radnog učinka identifikovanih zaposlenih

Za ocjenu uspješnosti identifikovanih zaposlenih koriste se sljedeći ciljevi u sljedećim omjerima:

- ciljevi Banke 50%;
- ciljevi organizacione jedinice iz nadležnosti identifikovanog zaposlenog 30%;
- lični ciljevi identifikovanog radnika 20%.

Uprava Banke postavlja ciljeve Banke za svaku poslovnu godinu i odobrava ih Nadzorni odbor Banke.

Konkretni ciljevi koji proizilaze iz ciljeva /Banke i/ili ciljeva organizacione jedinice u kojoj identifikovani zaposlenik preuzima rizik definiše njihov direktno nadređeni rukovodilac za svaku poslovnu godinu i obuhvataju sljedeća područja:

- poslovne ciljeve organizacione jedinice, ciljeve projekta, međufunkcionalne ciljeve;
- finansijske ciljeve organizacione jedinice (ako su navedeni).
- Lične ciljeve identifikovanog radnika definiše njihov direktno nadređeni rukovodilac za svaku poslovnu godinu.

Iznos varijabilnog dijela plate identifikovanog zaposlenika za svaku pojedinačnu poslovnu godinu utvrđuje se u skladu sa članom 22 ove Politike, u zavisnosti od ispunjenja postavljenih ciljeva; maksimalni iznos varijabilnog dijela plate identifikovanog zaposlenika za svaku pojedinačnu poslovnu godinu iznosi:

- 6 plata za identifikovane zaposlene u kategoriji 1,
- 5 plata za identifikovane zaposlene u kategoriji 2 (front office),
- 3 plate za ostale identifikovane zaposlene u kategorijama 3 i 4.

3.6. Opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi Banka

Dodjela i isplata varijabilne naknade (i odgođenog dijela) zaposleniku čije profesionalne aktivnosti imaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti Banke ovisi o usklađenosti kriterija koji proizlaze iz upravljanja rizikom, putem praćenja uspješnosti na osnovu KPI (Ključnih poslovnih indikatora) i KRI (Ključnih indikatora rizika) na nivou NLB Grupe, Banke i pojedinačnih organizacionih jedinica. Ovi kriteriji uključuju: poštivanje usvojenih politika, metodologija, usmjerenja, zahtjeve regulatora i revizora kao i ovlaštenja povezana s poslom Identifikovanih zaposlenika.

Varijabilna naknada se neće dodijeliti niti isplatiti u slučaju da ista ugrozi zdravu kapitalnu osnovu Banke, NLB d.d. ili NLB Grupe. U slučaju da se ugrozi zdrava kapitalna osnova, Banka će poduzeti sljedeće mjere prilikom dodjele ili isplate varijabilne naknade:

1. smanjiti ukupan iznos varijabilnih naknada za prethodnu godinu, uključujući opciju reduciranja istog na nulu, uz odgovarajuće razmatranje takvog umanjenja pri dodjeli novčane naknade za prethodnu fiskalnu godinu;
2. primijeniti neophodne mjere usklađivanja radne uspješnosti, aktiviranjem odredbi o malusu za umanjenje dodijeljenog odgođenog dijela varijabilne naknade;
3. naknadno smanjiti isplate koje su prethodno zarađene i koje su već isplaćene aktiviranjem odredbi o povratu naknada (Claw Back);
4. koristiti neto dobit Banke za prethodnu godinu i potencijalno budućih godina za jačanje kapitalne osnove.

Ciljevi Identifikovanih zaposlenika koji pripadaju kontrolnim funkcijama se definišu u skladu sa njihovim ovlaštenjima i odgovornostima.

Banka je dužna osigurati da varijabilne naknade zaposlenika koji su uključeni u kontrolne funkcije zavise od postignutih ciljeva povezanih sa njihovim funkcijama, neovisno o ciljevima poslovnih jedinica koje kontrolišu.

Kada se postavljaju i odobravaju ciljevi, može se odrediti drugačiji odnos između fiksne i varijabilne naknade za zaposlene kontrolnih funkcija pod uslovom odobrenja Nadzornog odbora, kako bi se osigurala njihova nezavisnost i odgovornost.

Kod ocjenjivanja realizacije ciljeva uzima se u obzir risk apetit i uticaj na rizike, odnosno skala ocjenjivanja se može prilagoditi navedenim kriterijima.

Svaki kriterij se ocjenjuje na skali od 4 stepena koja se koristi za ocjenu ostvarenosti ciljeva,

Pojedinačni ciljevi se ocjenjuju na skali od 1 do 4.

Ako je prosječna ocjena jednaka ili veća od 1,5, 2,5 i 3,5, identifikovanom zaposleniku dodjeljuje se viša ocjena (npr. prosječna ocjena od 1,5 identifikovanom zaposleniku zaokružuje se na ukupnu ocjenu 2). Ako je prosječna ocjena jednaka ili niža od 1,4, 2,4 i 3,4, identifikovanom zaposleniku se dodjeljuje niža ocjena (npr. prosječna ocjena od 1,4 identifikovanom zaposleniku zaokružuje se na ukupnu ocjenu 1).

Tabela skala za procjenu ostvarenja ciljeva

Ukupna ocjena	Opisna	Iznos varijabilne naknade
4	Svi ciljevi su premašeni (110% ili više)	Iznad 80% do i uključujući
3	Ciljevi su postignuti (od 99% do 109,9%)	Iznad 60% do i uključujući 80 % maksimalne varijabilne naknade
2	Ciljevi su djelimično postignuti (od 91% do 98,9%)	Iznad 40% do i uključujući 60 % maksimalne varijabilne naknade
1	Ciljevi nisu postignuti (ispod 91%)	Identifikovani zaposlenik nema pravo na varijabilni dio naknade

Skala procjene pojedinačnih indikatora koji se koriste u Banci postavlja se na osnovu godišnjeg postavljanja ciljeva.

Za sve ostale zaposlenike čije profesionalne aktivnosti nemaju uticaj na rizični profil Banke mjerenje radnog učinka, njegovo ocjenjivanje i isplata u skladu sa ostvarenim ocjenama uspješnosti se vrši na kvartalnom i polugodišnjem nivou u skladu sa odredbama Pravilnika o upravljanju radnim učinkom.

Za sve ostale zaposlenike čije profesionalne aktivnosti nemaju uticaj na rizični profil Banke mjerenje radnog učinka, njegovo ocjenjivanje i isplata u skladu sa ostvarenim ocjenama uspješnosti se vrši na kvartalnom i polugodišnjem nivou u skladu sa odredbama Pravilnika o upravljanju radnim učinkom.

Struktura zaposlenih na dan 31.12.2022. godine:

- Uprava Banke, 3;
- Zaposlenici čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil Banke, 16;
- Zaposlenici čije profesionalne aktivnosti nemaju značajan uticaj na rizični profil Banke, 455.

3.7. Ukupne naknade, po području poslovanja

Ukupne naknade po područjima poslovanja iznose 18.790.415,34 KM KM, a sastoje se od:

- Za kategoriju Uprave Banke; fiksnih naknada za 2022. godinu, varijabilna naknada za 2021. godinu, dio varijabilnih naknada za 2018. godinu, koristi i ostalih naknada po osnovu ugovora o radu, Pravilnika o radu i Pravilnika o platama i drugim materijalnim primanjima radnika
- Za ostale kategorije, naknade se sastoje od:
  - fiksnih naknada za 2022. godinu po osnovu ugovora o radu, Pravilnika o radu i Pravilnika o platama i drugim materijalnim primanjima radnika,
  - za zaposlenike čije profesionalne aktivnosti imaju uticaj na rizični profil Banke – identifikovani zaposlenici; dijela varijabilnih naknada za 2021. godinu i odgođenog dijela varijabilnih naknada za 2018. godinu
  - za ostale zaposlenike čije profesionalne aktivnosti nemaju uticaj na rizični profil Banke,

odnosno zaposlenike na koje se ne primjenjuju odredbe Politike naknada (varijabilna naknada za drugo polugodište 2021. godine i varijabilna naknada za prvo polugodište 2022. godine)

- otpremnina,
- koristi koje su zaposlenici ostvarili u toku 2022. godine

Struktura naknada isplaćenih u 2022. godini:

- Uprava Banke
1.541.227,90 KM
- Poslovanje sa stanovništvom i privredom
8.029.005,54 KM
- Upravljanje sredstvima
416.914,69 KM
- Nezavisna nadzorne funkcije
1.076.696,53 KM
- Ostali
7.726.570,69 KM

Izveštaj uključuje 567 lica za koje su izvršena plaćanja u toku 2022. godine od čega je izvršena isplata naknada iz prethodnih godina za 4 lica, a isti nisu bili zaposlenici banke predmetne finansijske godine.

3.8. Zbir svih isplaćenih naknada po kategorijama zaposlenika, te informacije o naknadama podijeljene na Upravu Banke, Nadzorni odbor i ostale zaposlenike Banke čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na rizični profil Banke

Ukupne naknade za Nadzorni odbor, Upravu Banke i identifikovane zaposlenike utvrđene sa poslovnu 2022. godinu iskazane u KM iznose kako slijedi;

Kategorija	Fiksne naknade	Varijabilne naknade novčana sredstva	Varijabilne naknade finansijski instrumenti povezani sa dionicama	Ukupne naknade
Nadzorni odbor	35.043	0	0	35.043
Odbori Nadzornog odbora	6.760	0	0	6.760
Uprava Banke	1.285.584	231.339	231.339	1.748.262
Identifikovani zaposlenici	1.384.859	280.341	0	1.665.201
Ukupno	2.712.246	511.680	231.339	3.455.265

Banaka ne vrši plaćanje dodatnih penzionih pogodnosti, već postupa u skladu sa zakonskim obavezama koje regulišu plaćanje obaveznog poreza i pripadajućih doprinosa.

3.9. Broj zaposlenika čije naknade iznose 100.000,00 BAM ili više po finansijskoj godini

Banka ima ukupno 11 zaposlenika čije ukupne isplaćene naknade iznose 100.000,00 KM ili više u 2022. finansijskoj godini.

4. Informacije o obuhvatu primjene regulatornih zahtjeva

U skladu sa članom 6. Odluke, Banka je u obavezi objaviti podatke i informacije koje se odnose na obuhvat primjene regulatornih zahtjeva, na pojedinačnoj ili na konsolidovanoj osnovi. U tom smislu Banka je dužna da objavljuje informacije koje se odnose na bankarsku grupu i odnos između matičnog društva pravnog lica i podređenih društava pravnog lica, odnosno sažet prikaz razlika u konsolidaciji za računovodstvene i supervizorske potrebe.

Banka nije matično društvo unutar grupe i nema podređenih društava, te objavu podataka i informacija vrši na pojedinačnoj osnovi.

5. Strategija, ciljevi i politika upravljanja rizicima Banke

U skladu sa članom 7. Odluke, Banka je obavezna da objavi podatke i informacije koje se odnose na strategiju, ciljeve i politike za upravljanje rizicima Banke, kako slijedi:

5.1. Strategija i politike za upravljanje pojedinačnim rizicima

NLB Banka d.d., Sarajevo je banka univerzalnog tipa i uglavnom je fokusirana na kreditiranje srednjih i malih preduzeća, kao i kreditiranje stanovništva. Cilj

je da se klijentima osiguraju sveobuhvatne usluge, ali uzimajući pri tome u obzir princip razboritog upravljanja rizicima.

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima u NLB Banci d.d., Sarajevo predstavlja dio ukupnog sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju i usklađena je sa Strategijom Banke, Planom poslovanja, te Risk Appetite-om Banke, kao krovnim dokumentom.

U Strategiju su uključene smjernice Strategije upravljanja rizicima NLB Grupe. Osnovna svrha Strategije je definisanje ključnih rizika uz istovremeno postizanje definisanih srednjoročnih strateških ciljeva Banke kao i ispunjavanje svih zahtjeva, kako, lokalnog regulatora Agencije za bankarstvo FBiH, tako i usmjerenja NLB d.d. Ljubljana, uključujući i zahtjeve Banke Slovenije i ECB na nivou NLB Grupe.

Banka stavlja značajan naglasak na razumijevanje i kompetencije upravljanja rizikom unutar cijele organizacije. Veliki naglasak se takođe stavlja na kontinuirano poboljšavanje kulture rizika i svijesti o njemu unutar cijele organizacije. Ključni cilj upravljanja rizikom u Banci je sveobuhvatno procijeniti i pratiti rizike unutar cijele Banke. Sveobuhvatan pristup upravljanju rizicima zasniva se na razboritim i razumnim konzervativnim orijentacijama preuzimanja rizika, uzimajući u obzir i relevantne stručne kriterije. Istovremeno, Banka obavlja razvojne aktivnosti u ovom području i to preko razvijanja metoda i modela za procjenu, praćenja i određivanja kriterija za ublažavanje svih relevantnih vrsta rizika.

NLB Grupa daje veliki značaj kulturi rizika i svijesti o svim relevantnim rizicima unutar cijele Grupe. Što se tiče kulture rizika Grupe, „ton odzgo“ predstavlja vrlo važnu osnovu. Održavanje svijesti o rizicima je ugrađeno u poslovnu strategiju Grupe.

Glavni principi rizika integrirani su u Strategiju upravljanja rizicima NLB Grupe, osmišljenu u skladu sa poslovnom strategijom i Risk Appetite limitima i ciljnim vrijednostima. Poseban fokus je stavljen na integraciju procjene rizika u proces donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou, diverzifikaciju kako bi se izbjegla velika koncentracija, promoviranje održivosti, osiguravanje optimalnog korištenja kapitala i njegove alokacije, odgovarajuće cijene prilagođene riziku, redovne edukacije/obuke u sve nivoe upravljanja i osiguranje opšte usklađenosti sa internim politikama/pravilima i relevantnim propisima.

Strategija definiše koje vrste rizika je Banka spremna preuzeti, koji nisu prihvatljivi za Banku kao i strateške smjernice pri preuzimanju rizika određene u okviru upravljanja rizicima Banke (kao što je Risk Appetite, Risk profil, ICAAP, ILAAP, Plan oporavka, Izrada budžeta i proces planiranja kapitala).

Na osnovu Strategije poslovanja i Risk Appetite, Strategija detaljnije određuje bitne principe preuzimanja rizika koji se odnose na vrstu rizika (i povezane segmente ili vrste aktivnosti) koje je Banka spremna preuzeti, a koji nisu prihvatljivi ili su prihvatljivi samo u vrlo ograničenom obimu.

Strategija je dokument koji određuje materijalne principe i smjernice preuzimanja rizika u sljedećim segmentima poslovanja:

- kreditiranje pravnih i fizičkih lica,
- osiguravanje odgovarajućeg obima likvidnosti i upravljanje rezervama likvidnosti,
- osiguravanje odgovarajuće strukture izvora finansiranja, uključujući smjernice za poslovanje sa stanovništvom u dijelu koji se odnosi na proizvode štednje,
- upravljanje tržišnim rizikom, odnosno deviznim i kamatnim rizikom, s ciljem upravljanja vlastitim pozicijama Banke,
- zaključenje drugih finansijskih transakcija u trezorskom poslovanju,
- upravljanje operativnim rizikom,
- upravljanje ekološkim i društvenim (ESG) rizicima kao sastavnim dijelom gore navedenih kategorija rizika.

Detaljnija pravila, limiti, smjernice i kompetencije koje se odnose na upravljanje rizicima definisani su pojedinačnim internim aktima, politikama i procedurama na nivou NLB Grupe (kreditni rizik, rizik likvidnosti, kamatni, devizni, operativni rizik i td.), Standardima upravljanja rizicima NLB Grupe, Politikom kreditiranja nefinansijskih društava u NLB Banci d.d., Sarajevo politikama kreditiranja, Okvirnom metodologijom kategorizacije transakcija sa ekološkog i socijalnog aspekta i drugim aktima i politikama specifičnim za Banku.

Strategija se bazira na jedinstvenim principima Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima na nivou NLB Grupe. Banka kao članica NLB Grupe mora slijediti jedinstvene ključne principe upravljanja rizicima na nivou NLB Grupe. Izuzeci su mogući, uz adekvatnu dokumentovanost i saglasnost nadležnog Competence line Risk management i odobreni od strane Nadzornog odbora Banke.

5.1.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema Banci.

Kreditni rizik je najzastupljeniji rizik u bankarskoj industriji i sastoji se od rizika neispunjenja obaveza (rizik defaulta), rizika migracije, rizika koncentracije i rizika vrijednosti kolaterala. Na njegovu važnost utječu unutrašnji i vanjski pokretači rizika.

Interni pokretači rizika:

- ograničenja uspostavljena u Risk Appetite;
- politike i procedure za finansiranje i odobravanje plasmana;
- budžet;
- izloženost i kompleksnost proizvoda i transakcija;
- nivo rizika koncentracije (koncentracija industrija i pojedinačnih velikih izloženosti);
- nivo restrukturiranih i nekvalitetnih izloženosti;
- efikasnost naplate;
- pokrivenost i kvalitet kolaterala;
- modeli primijenjeni u procesu upravljanja kreditnim rizikom.

Spoljni pokretači rizika:

- makroekonomska situacija u regiji jugoistočne Europe važan je pokretač rizika, posebno makroekonomske aktivnosti (kretanje BDP-a, inflacija, zaduženost, nezaposlenost i vrijednost imovine (nekretnina) koji utiču na otplate), konkurencija na bankarskom tržištu;
- politički rizik i nestabilnost u regiji jugoistočne Europe uvijek imaju potencijalni utjecaj na makroekonomske aktivnosti.

Upravljanje kreditnim rizikom, kao najvažnijim rizikom, je usmjereno na prihvatanje najviše do umjerenih rizika i osiguranje optimalnog povrata s obzirom na preuzete rizike. S ciljem da se zadrži srednjoročna i dugoročna održivost poslovanja, Banka nastoji postepeno povećati kvalitet kreditnog portfolija i povećati profitabilnost, na osnovu boljeg omjera između povrata i preuzetih rizika.

Banka stavlja veliki naglasak na održavanje profila rizičnosti sa umjerenom izloženosti riziku koncentracije (sektora djelatnosti) i trošku rizika (CoR). Detaljnije smjernice u vezi kvaliteta kreditnog portfolija i njegove koncentracije, kao što je na primjer maksimalna dozvoljena izloženost prema grupi povezanih lica, ili maksimalna izloženost prema pojedinoj djelatnosti ili ciljnoj grupi klijenata, segmentu klijenata u odnosu na bonitet, su definisani

u Strategiji preuzimanja i upravljanja rizicima i Risk Profilu, pri čemu su ciljane vrijednosti i limiti predmet redovne provjere.

Upravljanje kreditnim rizikom je regulisano internim aktima koji su obavezujući po lokalnoj regulativi i usklađeni sa Standardima za upravljanje rizicima na nivou NLB Grupe. Banka raspolaže značajnim brojem politika, procedura i metodologija iz oblasti upravljanja kreditnim rizicima, a koje se odnose na kreditiranje/odobravanje plasmana pravnim i fizičkim licima, obezbjeđenje plasmana, procjenu nekretnina i pokretne imovine, izračun očekivanih kreditnih gubitaka, upravljanje rizikom koncentracije i velikim izloženostima, poslovanje sa licima u posebnom odnosu sa Bankom, te druga specifična područja upravljanja kreditnim rizicima.

Jedan od ključnih ciljeva Banke je unapređenje kreditnog portfolija koji je izražen kao visok udio izloženosti prema klijentima sa najvišim bonitetima A i B.

Osim toga, redovno praćenje i analiza trendova u kvaliteti pojedinih segmenata kreditnog portfolija, s posebnim naglaskom na nove transakcije, omogućava rano otkrivanje povećanog rizika, kao i optimizaciju preuzetih rizika u odnosu na profitabilnost.

Ključni principi upravljanja rizicima koji se odnose na kreditiranje klijenata, pravnih (nefinansijska društva) i fizičkih lica, segmentirani su na sljedeći način:

- kreditiranje velikih, srednjih i malih preduzeća;
- bankarsko poslovanje sa stanovništvom i
- restrukturiranje i naplata potraživanja.

Ključni materijalni principi i smjernice odnose se na preuzimanje i upravljanje svakim od gore navedenih segmenata.

Akcentat je uglavnom na:

- glavnih uslova koji se odnose na odobrenje plasmana
- glavnih uslova koji se odnose na kolateral;
- ciljanih segmenata klijenata koje je Grupa spremna prihvatiti ili izbjeći, u skladu sa Risk Appetite, ograničenjima u politikama kreditiranja, Okvirom socijalne zaštite i zaštite okoliša i drugim strateškim orijentacijama, maksimalno dozvoljene izloženosti u smislu individualne koncentracije,
- pristupa proaktivnog upravljanja klijentima koji se suočavaju sa finansijskim teškoćama kroz mjere restrukturiranja ili work-out-a.

Opšti principi kreditiranja nefinansijskih klijenata su:

- Banka finansira samo klijente koje poznaje (engl. Know Your Client – KYC) i kojima vjeruje, te samo one koji djeluju u skladu s etičkim i moralnim vrijednostima, obavljaju zakonite poslove i transparentno posluju;
- Banka ne odobrava plasmane klijentima s pravosnažnom presudom, odnosno klijentima za koje je potvrđena sumnja na pranje novca i/ili finansiranje terorizma ili drugog krivičnog djela navedenog u propisima o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Banka finansira samo klijente s dovoljnim nivoom očekivanih slobodnih novčanih tokova, kao primarnim izvorom otplate. Odobrenje kredita se ne temelji samo na finansijskim izvještajima klijenta, već se provode sveobuhvatne analize privredne grane, sposobnosti ostvarivanja budućih novčanih tokova, referenci i kompetencija vlasnika i organa upravljanja, te uzimajući u obzir procjenu budućih finansijskih planova; Banka će finansirati samo one klijente i odobravati plasmane koji Banci, klijentu i ekonomiji generišu dodanu vrijednost; Banka će finansirati samo one klijente kod kojih je upoznata sa korištenjem finansijskih sredstava, odnosno od kojih dobije jasno i logično objašnjenje namjene kreditnih sredstava. Poslovni model i poslovanje klijenta se procjenjuju i iz perspektive ESG-a u skladu sa Okvirom socijalne zaštite i zaštite okoliša. U slučaju povećanih ESG rizika vrši se dalja analiza u kojoj se procjenjuju mogućnosti tranzicije, ublažavanje klimatskih promjena i sposobnosti prilagođavanja. Primljeni kolateral ne može uticati na procjenu kreditne sposobnosti. Kolateral predstavlja sekundarni izvor otplate kao sredstvo za ublažavanje rizika.
- Banka neće obezbjeđivati nikakva nova finansiranja za termičku eksploataciju uglja ili kapacitete za proizvodnju električne energije na ugallj, uključujući eventualna prijelazna poboljšanja. Sve postojeće ugovorne obaveze će se poštovati do dospijea.
- Banka takođe neće davati bilo koje drugo novo finansiranje za aktivnosti koje su zbog negativnog uticaja na životnu sredinu i društvo kategorisane kao isključene. Takve aktivnosti su definisane Okvirom socijalne zaštite i zaštite okoliša.
- U slučaju restrukturiranja Banka prvenstveno slijedi kriterije i mjere restrukturiranja s ciljem optimalnog rješavanja finansijskih poteškoća klijenta.

Navedeni principi i pravila su detaljnije definisani u Politici kreditiranja nefinansijskih društava u NLB Banci d.d., Sarajevo.

Naglasak u segmentu poslovanja s velikim, srednjim i malim preduzećima je na umjerenom preuzimanju kreditnih rizika i istovremenom osiguranju optimizirane profitabilnosti obzirom na preuzete rizike. U tom pogledu uspostavlja se apetit za rizikom u pogledu ograničenih troškova rizika (engl. Cost of Risk – CoR) i ograničene koncentracije izloženosti (pojedinačne, industrijske), nivoa kreditnog rizika i ESG ciljeva. Odstupanja od uobičajenih smjernica rizika su u nadležnosti Kreditnog odbora ili Uprave Banke i dostavljaju se Nadzornom odboru u skladu sa internim pravilima.

Kreditna funkcija je usmjerena na domaće tržište. U skladu sa poslovnom strategijom NLB Grupe NLB d.d. Ljubljana podržava finansiranje pažljivo odabranih ciljanih klijenata širom regiona NLB Grupe (zajedno sa bankarskim članicama NLB Grupe do unapred definisanih limita) i učestvuje u selektivnoj sindikaciji u regionu.

NLB Grupa će korporativnim klijentima sa registrovanim sjedištem ili krajnjim korisnikom van matične zemlje odobriti samo ograničeni obim novog finansiranja (prekogranično finansiranje), u skladu sa definisanim limitima sklonosti ka prekograničnom riziku. Takvo kreditiranje je moguće samo za odabrane klijente u skladu sa pravilima Politike za prekogranično finansiranje. Takvo finansiranje od strane bankarskih članica NLB Grupe moguće je samo kroz funkcionalnost i proaktivni nadzor CSA & Prekograničnog finansiranja u NLB d.d., Ljubljana.

Finansiranje klijenata koji spadaju u grupu povezanih lica čije je matično preduzeće osnovano na lokalnom tržištu i stranih klijenata (poslovne banke) kod kojih se efekat finansiranja reflektuje na preduzeća na domaćem tržištu (izvoznici i uvoznici) ne spada pod ograničenja prekograničnog finansiranja.

Strategija kreditiranja usmjerena je na finansiranje **srednjih preduzeća** koja predstavljaju ključno ciljno tržište i **malih preduzeća**, gdje je fokus na povećanju tržišnog udjela.

U segmentu **velikih preduzeća** naglasak je na finansiranju pažljivo odabranih ključnih klijenata, koji imaju dobar poslovni model, potencijal rasta, kompetentnu upravu i dugoročno održivu strukturu izvora finansiranja.

U segmentu malih i srednjih preduzeća preduslov

za finansiranje segmenta klijenata, u kojem NLB Grupa još nije prisutna ili ima mali tržišni udeo, jeste sveobuhvatna preliminarna analiza odabranog segmenta ili delatnosti. Pored rizika segmenta/industrije i mjera za njihovo upravljanje, ovakva analiza mora sadržavati i procjenu potencijala za odobravanje novih kredita (najmanje 10% tržišnog udjela na nivou NLB d.d., Ljubljana).

Banka mora imati odgovarajuće zaposlenike upoznate sa specifičnostima poslovanja u odabranom segmentu/industriji i kvalificirano za upravljanje važnim specifičnim rizicima. Banka podstiče razvoj mikro i malih preduzeća. Međutim, ovaj poslovni segment mora se tretirati u skladu sa standardizovanim, pojednostavljenim i ekonomičnim pristupom zbog glavnih karakteristika klijenata.

Ciljni segment su **klijenti A i B boniteta** u skladu sa Politikom kreditiranja nefinansijskih društava u NLB Banci d.d., Sarajevo. Risk Appetite-om definisani su limiti za ograničenje kreditne volatilnosti i kontrolirana bonitetna distribucija zbog utjecaja na očekivane kreditne gubitke i prihod od kamata. Prilikom sklapanja novih poslova Banka pažljivo prati ispunjenje očekivanog prinosa na rizikom prilagođen kapital.

Transkacije sa visokim nivoom finansijske poluge (visok FO/EBITDA) u skladu sa smernicama EBA (Smernice o transakcijama sa polugom) ne smatraju se ciljnim segmentom. Posebnu pažnju u ovom segmentu treba posvetiti procesu odobravanja i njihovom redovnom praćenju budući da bi većina takvih klijenata bila ocijenjena kao klijenti sa bonitetom C. Određen je Risk Appetite limit za klijente sa C bonitetom sa ciljem da se ograniči volatilnost očekivanih gubitaka na segmentu portfolija pravnih lica.

Banka može obavljati **kratkoročni otkup potraživanja**, u skladu s Politikom kreditiranja nefinansijskih društava u NLB Banci d.d., Sarajevo i Mjerilima i postupcima za odobravanje plasmana u NLB Banci d.d., Sarajevo.

U skladu sa Odlukom o velikim izloženostima najveće ukupno dozvoljeno izlaganje Banke kreditnom riziku prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica je moguće samo ako se osigura njegova odgovarajuća struktura i ograničenja. Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica smatra se velikom izloženošću ako je njena vrijednost jednaka ili prelazi 10% njenog regulatornog kapitala. Nadzorni odbor NLB Banke d.d., Sarajevo daje saglasnost za zaključivanje pravnog posla koji dovodi do ukupne izloženosti banke od 10%

regulatornog kapitala prema jednom licu ili grupi povezanih lica ili do svakog narednog povećanja ove izloženosti. To se odnosi samo na klijente koji su definisani kao ključni strateški klijenti koji imaju dobar poslovni model, pokazali su dugoročno održivu strukturu izvora finansiranja, obezbijeđena su državna jamstva/garancije, te klijente koji imaju dobru dosadašnju saradnju s Bankom. Za ostale klijente smjernica je da se izloženost postepeno smanjuje.

Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika ne smije da pređe iznos od 25% regulatornog kapitala Banke i Risk Appetite limit za individualnu koncentraciju, koja je ograničena za 10 najvećih izloženosti u odnosu na kapital.

Najveći dopušteni iznos kredita koji nije osiguran kolateralom u skladu sa propisima Agencije prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne smije biti veći od 5% priznatog kapitala Banke. Iznos izloženosti preko 5% priznatog kapitala mora biti osiguran prihvatljivim kolateralom čija je vrijednost najmanje za 50% veća od iznosa izloženosti preko 5% priznatog kapitala, pri čemu se za utvrđivanje vrijednosti kolaterala ne uzimaju u obzir korektivni faktori predviđeni u tabeli 4. iz člana 29. Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.

U skladu sa Zakonom o bankama Banka može u izuzetnom slučaju prekoračiti navedena ograničenja za izloženosti u knjizi trgovanja ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica za izloženosti iz bankarske knjige ne prelazi navedena ograničenja, tako da prekoračenje u potpunosti proizlazi iz knjige trgovanja,
- Banka je dužna ispuniti dodatni kapitalni zahtjev u vezi sa prekoračenjem ograničenja
- izloženosti od 25% priznatog kapitala banke u knjizi trgovanja,
- ako je od prekoračenja iz knjige trgovanja prošlo 10 ili manje dana, izloženost u knjizi
- trgovanja prema tom licu ili toj grupi povezanih lica ne smije prelaziti 500% priznatog
- kapitala banke,
- sva prekoračenja ograničenja od 25% priznatog kapitala iz knjige trgovanja koja traju
- duže od 10 dana zajedno ne prelaze 600% priznatog kapitala banke.

U svakom od slučajeva prekoračenja ograničenja, banka bez odgađanja obavještava Agenciju o iznosu prekoračenja, nazivu lica na koje se prekoračenje

odnosi, odnosno grupi povezanih lica na koje se prekoračenje odnosi. Banka je dužna uz obavijest priložiti opis mjera koje će provesti radi usklađivanja sa zahtjevima za ograničenja iz ovog člana i navesti rok u kojem će te mjere biti provedene. Agencija daje rješenje Banci za usklađivanje sa ograničenjem, odnosno rok za usklađivanje.

Banka je na ovoj osnovi definisala vlastite interne smjernice, usklađene sa usmjerenjima na nivou NLB Grupe. Interne smjernice su generalno strožije od zahtjeva lokalnog regulatora.

Banka vodi računa o koncentraciji pojedinih industrijskih grana unutar portfolija pravnih lica. Na taj način se smanjuje mogućnost potencijalnih gubitaka koji bi se pojavili u slučaju otežanih makroekonomskih uslova u određenoj industriji. Izloženost Banke prema pojedinoj grani industrije ne smije premašiti 20% udjela u portfoliju (uključujući velika, srednje velika i mala preduzeća i obrtnike). Izuzetak su trgovina i proizvodnja, s obzirom da čine veliki udio u strukturi BDP-a, uzimajući u obzir ekonomski razvoj i makroekonomsku situaciju u zemlji. Banka ima uspostavljene dodatne mehanizme koji omogućavaju pažljivo praćenje i upravljanje rizicima po podsegmentima tih industrijskih grana. Osim toga, proizvodna industrija uključuje heterogene tipove industrije i njena struktura kao takva već sadrži određenu disperziju koncentracije. Zbog toga njena izloženost nije ograničena na 20%.

Pored navedenog, rizik koncentracije na nivou portfolija, koji proizilazi iz grupe povezanih lica ili odabrane djelatnosti, redovno se prati u okviru Risk profila kojim su definisane ciljne vrijednosti za pojedine pokazatelje. Također, u skladu sa lokalnim regulatornim ograničenjima vrši se mjesečni monitoring usklađenosti sa zakonskim limitima i ograničenjima velikih izloženosti i propisanim nivoima izloženosti u odnosu na kapital Banke.

Djelatnosti čije je finansiranje u Banci zabranjeno, kao i druge djelatnosti koje će Banka izbjegavati ili pratiti s posebnim oprezom definisane su u Politici kreditiranja nefinansijskih društava u NLB Banci d.d., Sarajevo.

Dakle, kako bi obezbijedila povrat uložених sredstava, Banka finansira samo one klijente koji dostave informaciju o zadovoljavajućem nivou novčanog toka (engl. Cash Flow – CF) kao primarnom izvoru otplate. Instrumenti osiguranja (kolateral) ne mogu zamijeniti niti poboljšati ocjenu kreditne sposobnosti klijenta.

Banka finansira samo one klijente kod kojih je

upoznata sa korištenjem finansijskih sredstava, odnosno od kojih dobije jasno i logično objašnjenje namjene kreditnih sredstava.

Banka finansira samo one klijente i odobrava plasmane koji Banci, klijentu i ekonomiji generišu dodatnu vrijednost. Također odobrava one plasmane koji koriste kompaniji i društvu. Banka izbjegava finansiranje špekulativnih transakcija i transakcija čija svrha nije generisanje dodatne vrijednosti nego prvenstveno preraspodjela sredstva.

Segment poslovanja sa stanovništvom značajno doprinosi profitabilnosti poslovanja Banke. Pored toga, rizik prilagođen profitabilnosti ovog segmenta je dugoročno prilično stabilan. Fokus poslovne strategije je pored potrošačkih kredita stavljen i na stambene, odnosno hipotekarne kredite, što će rezultirati većom stabilnošću portfolija vezanjem klijenata za Banku na duži rok.

Glavni princip kreditiranja fizičkih lica zasniva se na bonitetu i kreditnoj sposobnosti klijenta, dok kolateral predstavlja dodatni, a ne osnovni element u donošenju odluke o pojedinom kreditu. Kod fizičkih lica, osnovni kriteriji za odlučivanje su iznos i stabilnost njihovih prihoda, uzimajući u obzir i druge obaveze.

Banka će finansirati samo kreditno sposobne klijente, a tu je najvažniji faktor odgovarajući iznos raspoloživih mjesečnih prihoda koji će omogućiti plaćanje obaveza prema Banci (DSTI i PTI). Potrebno je izvršiti sveobuhvatnu analizu uzimajući u obzir i druge relevantne faktore rizika, pored iznosa prihoda. Banka u narednom periodu ima u planu razvoj bonitetnog/skoring modela za fizička lica koji će omogućiti zaključivanje na osnovu historijskih pokazatelja i omogućiti automatsku odluku ili pomoć prilikom donošenja odluke.

Osim sveobuhvatne procjene kreditne sposobnosti, posebna pažnja mora se posvetiti prihvatljivim oblicima primljenih kolaterala (posebno za odgovarajuće kolaterale koji smanjuju upotrebu kapitala i omogućuju brzu otplatu ranije dospjelih potraživanja), kao i potrebnom minimalnom nivou kolateralizacije (LTV). U tom smislu Banka će posebnu pažnju posvetiti fizičkim i tranzicionim rizicima za koje se očekuje da će se vremenom postepeno povećavati i stoga mogu uticati na buduću vrijednost kolaterala. Kao takva Banka će pomno pratiti EPC (Energy Performance Certificate) kolaterala za nekretnine, izloženost riziku od poplava, energetska efikasnost i druge dostupne informacije koje su važne iz ekološke perspektive.

Banka će uzeti u obzir elemente povećanog fizičkog i tranzicionog rizika (npr. loša ocjena energetske efikasnosti, rizik od poplava...) u vrednovanju kolaterala.

Izuzeci moraju biti odobreni od strane viših nivoa odlučivanja, odnosno u skladu sa Odlukom o ovlaštenjima u kreditnom poslovanju. Za neosigurano kreditiranje od suštinske je važnosti procjena troška rizika na duži rok i njegovo redovno praćenje.

Prihvatljivo je samo poslovanje s klijentima koji posluju legalno i transparentno, u smislu utvrđenih postupaka koji se odnose na sprječavanje pranja novca i finansiranje nelegalnog poslovanja.

U cilju rane identifikacije klijenata sa poteškoćama u poslovanju Banka koristi sistem za rano upozorenje (EWS) za identifikiranje povećanog kreditnog rizika, a time, na sistematičan način, identifikira u ranoj fazi klijente s visokim kreditnim rizikom za uključivanje na WL (engl. Watch List) i ICL (engl. Intensive Care List) ili za uključivanje u proces restrukturiranja. Klijenti se redovno prate i o usvojenim mjerama na naplati redovno izvještava WLC (engl. Watch Loan Committee), a sve u cilju poboljšanja monitoringa finansijskog stanja klijenta.

Sve aktivnosti naplate potraživanja za fizička lica se poduzimaju isključivo od strane Odjela za naplatu fizičkih lica i počinju od 0 dana kašnjenja za klijente kod kojih je prepoznat jedan od kriterija za EWS, te nastavlja sa prvim danom kašnjenja klijenta kroz ranu naplatu i nastavljaju dalje kroz aktivnosti kasne naplate i pokretanje sudskog postupka sve dok se ne zatvore potraživanja ili se klijent ne oporavi u skladu sa Uputstvom za naplatu potraživanja od fizičkih i građansko-pravnih lica. Svi klijenti fizička lica D i E boniteta se organizaciono vode nau Odjelu naplate zaza naplatu- fizička lica.

Vrste kolaterala prihvatljivih za Banku, kao i drugi uslovi detaljnije su definisani u Politici osiguranja plasmana i u Poslovnim pravilima za obezbjeđenje plasmana fizičkih i pravnih lica. Politika predstavlja osnovne smjernice koje zaposlenici Banke moraju uzeti u obzir prilikom potpisivanja, procjene, praćenja i izvještavanja o kolateralima, s ciljem smanjenja kreditnog rizika.

Detaljniji principi i pravila s obzirom na procjenu vrijednosti kolaterala definisani su u Metodologiji za procjenu nekretnina i pokretne imovine u NLB Banci d.d., Sarajevo.

Proces ublažavanja kreditnog rizika obuhvata sljedeće mjere (tehničke):

- Preuzimanje kreditnog rizika – Banka ima umjeren apetit za rizik, pri preuzimanju rizika osnovni izvor otplate je kreditna sposobnost dužnika i raspoloživi gotovinski tok, dok se obezbjeđenje plasmana smatra sekundarnim izvorom otplate;
- Smanjenje kreditnog rizika – kroz obezbjeđenje kvalitetnih sredstava obezbjeđenja u skladu sa internim aktima Banke;
- Diverzifikacija portfolija po segmentima i djelatnostima poslovanja, a posebno vodeći računa o izloženostima prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
- Izbjegavanje rizika kroz politiku kreditiranja Banke koja uključuje restriktivna finansiranja odnosno finansiranja sa posebnom pažnjom.

5.1.2. Rizik likvidnosti

Upravljanje likvidnošću je utvrđeno na način koji omogućava pouzdan postupak za utvrđivanje, mjerenje, praćenje i kontrolu rizika likvidnosti kratkoročno i dugoročno. Osiguravanje odgovarajućeg volumena likvidnosti i upravljanje rezervama likvidnosti u Banci provodi se centralizirano, u skladu sa zahtjevima lokalnih propisa o likvidnosti i važećim internim smjernicama i politikama unutar Banke. Banka provodi različite alate za mjerenje rizika likvidnosti u obliku struktura dospijea, testova otpornosti na stres, projekcija likvidnosti budućih novčanih tokova, modela ocjenjivanja i drugih relevantnih pokazatelja. Interni metodološki pristupi omogućavaju praćenje likvidnosti na operativnom (uključujući unutar dnevnu likvidnost) kao i strukturnom nivou, uključujući i definisanje kriznog plana i upravljanje likvidnošću u izuzetnim okolnostima. Upravljanje rizikom likvidnosti je definisano Politikom upravljanja rizikom likvidnosti (sa popratnim priložima). Ista se kontinuirano revidira i stanje likvidnosti se redovno procjenjuje.

Veliki značaj u praćenju i upravljanju rizikom likvidnosti imaju koeficijenti LCR (engl. Liquidity Coverage Ratio) i NSFR (engl. Net Stable Funding Ratio) koji se, u skladu sa smjernicama Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, ECB i Basel III, Odlukom Agencije o upravljanju rizikom likvidnosti Banke propisani su minimalni zahtjevi za upravljanje rizikom likvidnosti u bankama. U prelaznom periodu do uspostavljanja lokalnog NSFR izvještaja Banka je u obavezi ispunjavanja zakonske obaveze za ročnu usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza.

Također, omjer neto kredita i depozita (net LTD) je jedan od pokazatelja za koji je Banka uspostavila limit u Risk Appetite. U Risk Appetite sada su uključeni svi normativni pokazatelji, odnosno na postojeće dodatno su uključeni pokazatelji Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive i kao i stres testovi likvidnosti. Obezbeđenje adekvatnog obima likvidnih sredstava provodi se u skladu sa lokalnom regulativom i važećim internim smjernicama i politikama na nivou NLB Grupe. U svrhu efikasnog upravljanja rizikom likvidnosti, a s ciljem smanjenja izloženosti ovom riziku, neophodno je da Banka raspolaže dovoljnim iznosom visokolikvidnih rezervi kao što su gotovina i ostale nezaložene rezerve koje su dostupne u relativno kratkom vremenu. Likvidne rezerve omogućavaju izmirenje dospjelih obaveza u stresnoj situaciji u kratkom roku.

Likvidnosni buffer - (LB) predstavlja najlikvidniju imovinu koja je dostupna odmah i može se upotrijebiti u stresnoj situaciji u okviru kratkoročnog perioda opstanka. Sastoji se od visokolikvidne imovine (EHQLA i HQLA) kako je definisano za LCR, Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke Agencije za bankarstvo FBiH. Sastoji se od gotovine, sredstava kod centralne banke (bez obavezne rezerve) i državnih i drugih dužničkih vrijednosnih papira koji ispunjavaju uslove za LCR. Imovina mora biti neoterećena i lako pretvoriva u gotovinu. Ne postoje zakonske, regulatorne ili operativne prepreke za upotrebu ovih sredstava za dobijanje finansijskih sredstava. Likvidnosni buffer predstavlja ustvari Zaštitni sloj likvidnosti kako je definisano Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke, to je iznos likvidne imovine koju banka drži, koja se priznaje kao takva ukoliko ispunjava propisane opće zahtjeve, operativne zahtjeve i kriterije prihvatljivosti za klasifikaciju imovine prvog i drugog nivoa u skladu sa odredbama iz Odluke.

CBC (Counter-balancing capacity) je širi pojam jer predstavlja svu likvidnu imovinu Banke. Sastoji se od LB-a i druge visoko likvidne imovine, poput tržišnih dužničkih vrijednosnih papira koji nisu prihvatljivi za LCR, a kupljeni su za vlastito ime i račun Banke.

CBC = LB + druga visoko likvidna imovina

Granica preživljavanja predstavlja rezultat **kombinovanog adverse stres scenarija u tromjesečnom periodu**. Za preživljavanje u tromjesečnom periodu stresa u kombinovanom adverse scenariju Banka mora biti u mogućnosti pokriti odlive pomoću CBC-a i priliva.

Nivo upozorenja je postavljen na 4 mjeseca.

Prema Risk Appetite, tolerancija za rizik likvidnosti je niska, stoga Banka održava dovoljan nivo rezervi likvidnosti i dobru diverzifikaciju izvora finansiranja. Banka, u skladu sa strategijom NLB Grupe, mora raspolagati odgovarajućim nivoom rezervi likvidnosti za pokrivanje dospjelih i potencijalnih obaveza i one moraju biti dostupne u vrlo kratkom vremenskom razdoblju. U skladu sa Metodologijom stres testova likvidnosti optimalan iznos CBC-a predstavlja iznos neophodan za preživljavanje adverse stres scenarija u tromjesečnom periodu, dok minimalan iznos CBC-a predstavlja iznos neophodan za preživljavanje adverse stres scenarija u jednomjesečnom periodu.

Prilikom nabavke dužničkih vrijednosnih papira za Banku je obavezujuća Odluka Agencije o velikim izloženostima. Prema toj Odluci ukupno izlaganje kreditnom riziku Banke prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica ne smije preći 25% regulatornog kapitala Banke.

Izuzetak su vrijednosni papiri emitovani od strane domicilne države. Zbir izloženosti prema Vladi BiH, Vladi FBiH, Vladi RS-a i Vladi Brčko Distrikta ne smije prelaziti 300% regulatornog kapitala Banke.

Banka također postupa u skladu s Mjerilima i postupcima za odobravanje plasmana u NLB Banci d.d., Sarajevo. Limiti zaduživanja po državama određeni su centralizirano u NLB d.d. za sve članice Grupe u skladu sa Politikom kreditiranja specifičnih segmenata klijenata u NLB Banci d.d., Sarajevo.

U strukturi rezervi likvidnosti, gdje je naglasak posebno na upravljanju portfolijom, moraju se poštovati sljedeći principi:

- odgovarajuća diverzifikacija rezervi likvidnosti kako bi se izbjegla koncentracija prema pojedinim klijentima, riziku države ili drugim izdavaljima vrijednosnih papira, industrije ili različite vrste vrijednosnih papira, što je definisano u Politici poslovanja sa finansijskim instrumentima;
- minimiziranje tržišnog rizika (kao što je ograničenje trajanja u smislu BPV, smanjenje efekata vrednovanja iz kreditne marže, preuzimanje deviznog rizika nije dozvoljeno, itd);
- ograničenje kreditnog rizika, koje se odnosi na izdavalj/klijente, u skladu s Metodologijom bonitetne klasifikacije i sistemom ranog upozoravanja (EWS);
- usklađenost rezervi likvidnosti s odredbama novih propisa o likvidnosti.

Prilikom nabavke dužničkih vrijednosnih papira za Banku je obavezujuća Odluka o velikim izloženostima Agencije. Prema toj Odluci ukupno izlaganje kreditnom riziku Banke prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica ne smije preći 25% regulatornog kapitala banke.

Izuzetak su vrijednosni papiri emitovani od strane domicilne države. Zbir izloženosti prema Vladi BiH, Vladi FBiH, Vladi RS-a i Vladi Brčko Distrikta ne smije prelaziti 300% regulatornog kapitala Banke.

Banka također postupa u skladu s Mjerilima i postupcima za odobravanje plasmana u NLB Banci d.d., Sarajevo

Moguće mjere za obezbjeđivanje operativne likvidnosti su:

- Naplata potraživanja;
- Kratkoročno zaduživanje na međubankarskom tržištu;
- Upotreba sredstava sekundarne likvidnosti;
- Valutno usklađivanje putem zamjene valuta.

Moguće mjere za obezbjeđivanje strukturne likvidnosti su:

- Promjena politike kamatnih stopa s ciljem ostvarivanja odgovarajuće strukturne likvidnosti;
- Promjena poslovnih usmjerenja Banke;
- Promjena u politici plasmana i pribavljanja izvora finansiranja;
- Upotreba sredstava sekundarne likvidnosti;
- Upotreba kreditnih linija;
- Ograničenja odobravanja plasmana.

Banka sprovodi Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) s ciljem da se osigura cjelovito upravljanje rizikom likvidnosti i sveobuhvatna interna procjena adekvatnosti likvidnosti. ILAAP uključuje dva glavna dijela koji se bave kvalitativnim i kvantitativnim elementima procesa.

5.1.3. Tržišni rizici

Banka nema knjigu trgovanja tako da nije značajno izložena tržišnim rizicima. U oblasti izloženosti ovoj vrsti rizika za Banku je značajna izloženost deviznom riziku koja je regulisana Politikom za upravljanje deviznim rizikom Banke.

Devizni rizik za Banku nije materijalno značajan rizik, uzimajući u obzir rezultate identifikacije rizika,

postojanjem valutnog odbora gdje je najveća izloženost deviznom riziku upravo u EUR valuti te u skladu s tim nema značajnih gubitaka iz promjena deviznog kursa.

Politika obuhvata sljedeća područja:

- utvrđivanje deviznog rizika i odgovarajućih pozicija za upravljanje i praćenje deviznog rizika;
- utvrđivanje limita;
- način praćenja i izvještavanja;
- odgovornosti za upravljanje deviznim rizikom.

Upravljanje deviznim rizikom povezano je sa upravljanjem vlastitim pozicijama Banke, pri čemu se prate smjernice da rizik ne smije bitno uticati na rezultate poslovanja i korištenje kapitala. U skladu sa odgovarajućim politikama, Banka prati i upravlja deviznim rizikom i izvještava nadležne odbore u Banci, kao i službe u NLB d.d., Ljubljana u obliku standardiziranih izvještaja, dok na toj osnovi NLB d.d., Ljubljana vrši dodatno upravljanje na nivou Grupe/konsolidiranom nivou.

Devizni rizik se javlja kada postoji mogućnost nastajanja gubitaka zbog negativnih kursnih razlika, izazvanih nepovoljnim promjenama deviznih kurseva. Nivo deviznog rizika je uslovljen dužinom trajanja izloženosti Banke mogućim promjenama deviznih kurseva, odnosno zavisi od stepena usklađenosti aktive i pasive Banke (stepena usklađenosti valutnih novčanih tokova). Odluka o upravljanju deviznim rizikom banke reguliše minimalne standarde za donošenje i provođenje programa, politika i procedura za preuzimanje, praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom.

U oblasti deviznog rizika, Banka teži cilju prihvatljivog nivoa rizika. Povećanje otvorene devizne pozicije preko definisanog nivoa rizika Banka posmatra sveobuhvatno, uzimajući u obzir i realizaciju i usklađenost drugih limita, prvenstveno Risk Appetite i ICAAP limita.

U Bosni i Hercegovini je na snazi Currency Board aranžman Centralne Banke, po kojem je valuta BAM fiksno vezana za valutu EUR. Upravljanje deviznim rizicima obavlja se u skladu sa lokalnom regulativom i internim limitima.

Visina zakonskih i internih limita po pojedinim valutama i ukupne otvorene devizne pozicije, u skladu sa lokalnom regulativom i smjernicama na nivou NLB Grupe, regulisana je Programom za upravljanje deviznim rizikom Banke.

Interni limiti utvrđeni su znatno konzervativnije od zakonskih čime se ograničava negativan uticaj na bilans uspjeha zbog potencijalnih negativnih kursnih razlika. Izloženost deviznom riziku u najvećoj mjeri se odnosi na otvorenu deviznu poziciju u EUR valuti koja je fiksno vezana za domicilnu valutu.

Praćenje usklađenosti otvorenih deviznih pozicija sa utvrđenim limitima obavlja se svakodnevno. Dinamika izvještavanja različitih organa odlučivanja definisana je Politikom za upravljanje deviznim rizikom Banke.

Mjere za ublažavanje izloženosti deviznom riziku podrazumijevaju smanjenje otvorene devizne pozicije kroz:

- Transakcije kupoprodaje deviza sa klijentima (pravna i fizička lica) i bankama;
- Pribavljanje depozita sa valutnom klauzulom/ plasiranje kredita sa valutnom klauzulom (zavisno od zauzete pozicije);
- Transakcije kupoprodaje efektive.

5.1.4. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Osnovne smjernice Banke u upravljanju kamatnim rizikom je sprečavanje negativnih efekata na prihode koji bi nastali usljed promijenjenih tržišnih kamatnih stopa i zbog toga je određena prihvatljiva tolerancija za ovaj rizik. Struktura pozicije kamatne stope Banke je pod značajnim uticajem njene politike cijena (vrsta i količina kamatnih stopa koje Banka koristi u svojim kreditnim i depozitnim poslovima) i strukturi rezervi likvidnosti (aspekt trajanja).

Kao posljedica toga, Banka nastoji upravljati svojim pozicijama kamatnih stopa umanjujući potencijalni negativni uticaj koji proizilazi iz potencijalne promjene kamatnih stopa, iznosa neto kamatnog prihoda i smanjivanja negativnih efekata vrednovanja finansijskih instrumenata na njenom računu dobiti i gubitka, kao i kapital.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (IRRBB) mjeri se i prati u skladu sa Standardima upravljanja rizicima NLB Grupe i Politikom i procedurama praćenja izloženosti riziku kamatnih stopa koja uspostavlja konzistentne metodologije, modele, sisteme limita i kontrole. Upravljanje izloženosti kamatnim stopama Banke je centralizovano. Banka je odgovorna za vlastitu Politiku i procedure praćenja izloženosti riziku kamatnih stopa, koja uključuje sistem limita koji je usklađen sa Standardima upravljanja rizikom

Grupe i lokalnim regulatornim zahtjevima. Banka računa pokazatelje izloženosti riziku kamatnih stopa na mjesečnoj osnovi.

Banka upravlja izloženošću kamatnim rizikom kroz dvije glavne mjere:

- Osjetljivost ekonomske vrijednosti kapitala (EVE) – primjenom BPV metode (engl. Basis Point Value) koja mjeri stepen promjene u kojoj bi se vrijednost portfolija promijenila ako bi se kamatne stope promijenile prema scenarijima;
- Osjetljivost neto kamatnog prihoda (NII) – primjenom metode EaR (engl. Earnings at Risk), koja mjeri utjecaj promjene kamatnih stopa na buduću neto prihod od kamata tokom jednogodišnjeg razdoblja, pretpostavljajući stalni obim i strukturu bilansa.

NLB Grupa upravlja pozicijama kamatnih stopa i stabilizuje svoju kamatnu maržu kroz odgovarajuću politiku cijena i politiku transfernih cijena sredstava. Važan dio upravljanja kamatnim rizikom je i portfolijom vrijednosnih papira bankarske knjige, čija je primarna namjena održavanje adekvatnih rezervi likvidnosti, a doprinosi i stabilnosti kamatne marže, zbog čega je uključen i rizik vrednovanja. U modelu upravljanja kamatnim rizikom NLB Grupe. Shodno tome, Banka nastoji da upravljaju svojim pozicijama kamatnih stopa ograničavanjem potencijalnog negativnog uticaja koji proizilazi iz potencijalne promjene budućih kamatnih stopa na neto prihod od kamata i ograničavanjem negativnih efekata vrednovanja finansijskih instrumenata na bilans uspjeha ili kapital.

Osnovne smjernice Banke u upravljanju kamatnim rizikom je sprečavanje negativnih efekata na prihode koji bi nastali usljed promijenjenih tržišnih kamatnih stopa i zbog toga je određena prihvatljiva tolerancija za ovaj rizik. Svako povećanje nivoa rizika unutar izloženosti kamatnom riziku treba posmatrati sveobuhvatno sa obaveznom analizom utjecaja na kapital i profit Banke. Shodno tome, Banka nastoji da upravlja svojim pozicijama kamatne stope upravljajući potencijalnim negativnim efektima koji proizilaze iz promjena kamatnih stopa.

Rizik kreditnog spread-a proizilazi iz izloženosti prema državi i bankama u obliku dužničkih vrijednosnih papira koji su dio rezervi likvidnosti. Da bi održale snažne pozicije likvidnosti, dužničke hartije od vrednosti moraju biti visokog kreditnog kvaliteta i dobro diverzifikovane.

Upravljanje IRRBB-om je usko povezano sa rizikom kreditnog spread-a (CSRBB) u bankarskoj knjizi.

Prethodno se odnosi na bilo koju promjenu na tržištu, likvidnosti ili kreditnog spread-a. CSRBB je vođen promjenama očekivanih nivoa default-a ili promjenama u tržišnoj likvidnosti, zbog čega je potrebno rezervisati dodatni kapital i za rizik kreditnog spread-a.

Limite za pokazatelje izloženosti kamatnom riziku i riziku kreditnog spread-a Banka je postavila u Risk Appetite NLB Banke d.d., Sarajevo.

Mjere za ublažavanje kamatnog rizika u bankarskoj knjizi mogu biti:

- Promjena aktivnih ili pasivnih kamatnih stopa (u dijelu visine ili varijabilnosti);
- Smanjenje cijene izvora;
- Produženje/smanjenje ročnosti pojedinih proizvoda;
- Aktiviranje marketinške kampanje;
- Promena strategije finansiranja ili plasiranja.

5.1.5. Operativni rizik

Kod preuzimanja operativnog rizika, Banka slijedi smjernice da takav rizik ne smije bitno uticati na poslovanje i stoga je sklonost preuzimanju rizika za operativne rizike najviše do umjerena.

Upravljanje operativnim rizikom odnosi se na sva područja i procese unutar Banke i rezimira ključne smjernice koje se odnose na upravljanje operativnim rizikom. Cilj upravljanja operativnim rizikom je ograničiti obim potencijalnih gubitaka i vjerovatnoću njihove pojave na nivo koji je prihvatljiv za Banku s aspekta finansijske štete i posredno s aspekta održavanja ugleda Banke. Nije moguće niti je racionalno u potpunosti ukloniti operativni rizik. Banka prihvata one vrste operativnih rizika koji ne bi imali značajnog utjecaja na poslovne rezultate i ne bi ugrozili nastavak poslovanja ako se oni pojave. Pored toga, granica neto gubitka iz operativnog rizika definirana je u Risk Appetite Banke. Upravljanje operativnim rizikom Banke vrši se u skladu sa Standardima za upravljanje rizicima u NLB Grupi.

Porezni i pravni rizici su također tretirani u okviru operativnog rizika. Banka njima upravlja kroz interno utvrđena pravila i procedure i teži ka minimiziranju istih.

Za postizanje tih ciljeva Banka ima uspostavljen sistem upravljanja operativnim rizicima, što uključuje ovlaštenja i odgovornosti. Vlasnici operativnih rizika

su organizacijske jedinice u kojima se javljaju rizici. Postojeći i potencijalni rizici moraju se identificirati i njima se mora upravljati (pomoću utvrđenih mjera). Praćenje gubitaka i identifikovanih rizika na nivou Banke je centralizirano u okviru Sektora za upravljanje rizicima (Odjela za upravljanje nekreditnim rizicima) i omogućeno od strane Global risk-a na nivou Grupe. Upravljanje operativnim rizikom (OR) je u nadležnosti svakog rukovodioca organizacione jedinice (OJ) za njegovu OJ, odnosno za procese koji se izvode u toj OJ, u svojstvu vlasnika operativnih rizika. Izvjestilac o operativnim rizicima je rukovodilac OJ (odjel, podružnica) ili lice koje on imenuje za izvjestioca OJ. O imenovanju izvjestioca o štetnim događajima rukovodilac OJ je dužan donijeti odluku u pisanom obliku koju dostavlja Sektoru upravljanja rizicima, Odjelu za upravljanje nekreditnim rizicima (Odjel).

Nadzorni odbor je odgovoran za adekvatnost Politike upravljanja operativnim rizikom u NLB Banci d.d., Sarajevo (formalno je odobrava i redovno se informiše o svim bitnim elementima sistema upravljanja operativnim rizicima). Uprava Banke je odgovorna i za uspostavljanje adekvatne organizacione strukture koja obezbjeđuje efikasno upravljanje operativnim rizikom.

Odbor za upravljanje operativnim rizicima kao organ Uprave Banke nadzire implementaciju metodologije upravljanja operativnim rizikom, ima uvid u štetne događaje i pregled bitnih identificiranih rizika. Također, nadzire upravljanje identificiranim rizicima, izdaje smjernice za smanjenje rizika i vrši nadzor nad potrebnim obimom regulatornog kapitala. Odbor za upravljanje operativnim rizicima je obavezan najmanje jedanput godišnje raspravljati o implementaciji usvojenih mjera za upravljanje bitnim gubicima i, ako je potrebno, delegira dodatne mjere za savladavanje operativnih rizika na odgovarajuće organizacione jedinice u Banci. Zadaci Odbora za upravljanje operativnim rizicima uključuju pripremu prijedloga za Upravu Banke.

Banka je uspostavila sistem prikupljanja štetnih događaja i identifikacije, procjene i upravljanja operativnim rizicima, a sve s ciljem osiguranja kvalitetnog upravljanja operativnim rizicima. Posebna pažnja se posvećuje aktuelnim ostvarenim štetnim događajima, kao i izvještavanju o potencijalnim štetnim događajima kako bi se oni, ne samo evidentirali, već prije svega spriječili. I ostvareni i potencijalni štetni događaji služe kao osnova za poboljšanje internih kontrola. Procjena identificiranih operativnih rizika služi kao osnova za utvrđivanje potencijalnih budućih gubitaka. Na temelju tih procjena jednom godišnje

se izrađuje profil operativnih rizika Banke. Glavnim rizicima se aktivno upravlja s mjerama poduzetim za smanjenje rizika.

Kroz sveobuhvatnu identifikaciju operativnih rizika, mogući budući gubici se identificiraju, procjenjuju i njima se upravlja na odgovarajući način. Glavnim operativnim rizicima se aktivno upravlja s mjerama poduzetim za njihovo smanjenje. Poseban naglasak je stavljen na najaktuelnije rizike, među kojima posebno na one s niskom vjerojatnošću pojavljivanja i vrlo visokim mogućim finansijskim uticajem. Osim toga, Banka razvija sveobuhvatan sistem ključnih pokazatelja rizika (engl. Key Risk Indicators - KRI) s ciljem uspostave sistema ranog upozoravanja (EWS) kako bi se omogućile detaljnije informacije za efektivnije planiranje mjera i upravljanja operativnim rizikom. Za procjenu potencijalnih efekata budućih događaja, Banka provodi okvir ispitivanja otpornosti na stres, uključujući analize osjetljivosti.

Banka konstantno poboljšava sistem upravljanja rizicima u području sprečavanja pranja novca, posebno s obzirom na rizik od zloupotrebe finansijskih instrumenata na tržištu, provjere usklađenosti poslovnih procesa s propisima i upravljanja promjenama u pravnom okruženju.

Banka ja odredila nultu toleranciju za određene aktivnosti: unutrašnji kriminal, događaji čija posljedica je curenje informacija, pružanje informacija neovlaštenim licima, pranje novca i finansiranje terorizma, zloupotreba trgovine finansijskim instrumentima, te druge štetne aktivnosti koje uključuju i grube povrede kreditne procedure.

Mjere za ublažavanje Operativnog rizika rizika mogu biti:

- Prihvatanje
- Smanjivanje
- Praćenje rizika
- Osiguranje rizika
- Izbjegavanje rizika

U Banci upravljanje kontinuitetom poslovanja (BCM) provodi se radi zaštite života, robe i ugleda. Planovi kontinuiteta poslovanja pripremljeni su za korištenje u slučaju prirodnih katastrofa, IT katastrofa, epidemije/pandemije i neželjenih efekata okoline za ublažavanje njihovih posljedica. Koncept akcionog plana koji se priprema svake godine je takav da aktivnosti doprinose nadogradnji ili poboljšanju kontinuiteta poslovanja.

Interni akti kojima je regulisana oblast upravljanja operativnim rizicima su sljedeći:

- Politika upravljanja operativnim rizikom u NLB Banci d.d., Sarajevo;
- Metodologija za upravljanje operativnim rizicima u NLB Banci d.d., Sarajevo;
- Uputstvo za praćenje štetnih događaja iz oblasti operativnih rizika u NLB Banci d.d., Sarajevo;
- Metodologija za testiranje otpornosti na stres na području upravljanja operativnim rizicima u NLB Banci d.d., Sarajevo
- Uputstvo za praćenje ključnih indikatora rizika (KIR) u NLB Banci d.d., Sarajevo
- Uputstvo za kontrole izvještaja i kvalitete podataka u upravljanju operativnim rizikom u NLB banci d.d
- Poslovnik o radu Odbora za operativne rizike

Ostali rizici

Banka obavlja redovnu identifikaciju i procjenu materijalne značajnosti rizika u okviru ICAAP-a i ILAAP-a. Na bazi identifikacije rizika za 2022. godinu Banka u grupu Ostalih rizika svrstava svrstava reputacijski rizik kao materijalno značajan.

Reputacijski rizik je rizik gubitka povjerenja u integritet banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnoj praksi Banke, koje proizilazi iz aktivnosti Banke, poslovnih veza Banke sa pojedinačnim klijentima ili aktivnosti članova organa Banke, neovisno o tome postoji li osnova za takvo javno mišljenje.

Rizik reputacije značajan je za Banku iz perspektive njenih klijenata (uglavnom stanovništva), ukoliko jedna ili više međunarodnih rejting agencija objavi negativne izglede ili pad rejtinga ispod investicijskog nivoa za NLB Grupu, ako je negativan rezultat, negativne medijske reakcije na poslovanje Banke ili predviđene mjere regulatora koje bi mogle uticati na ugled Banke.

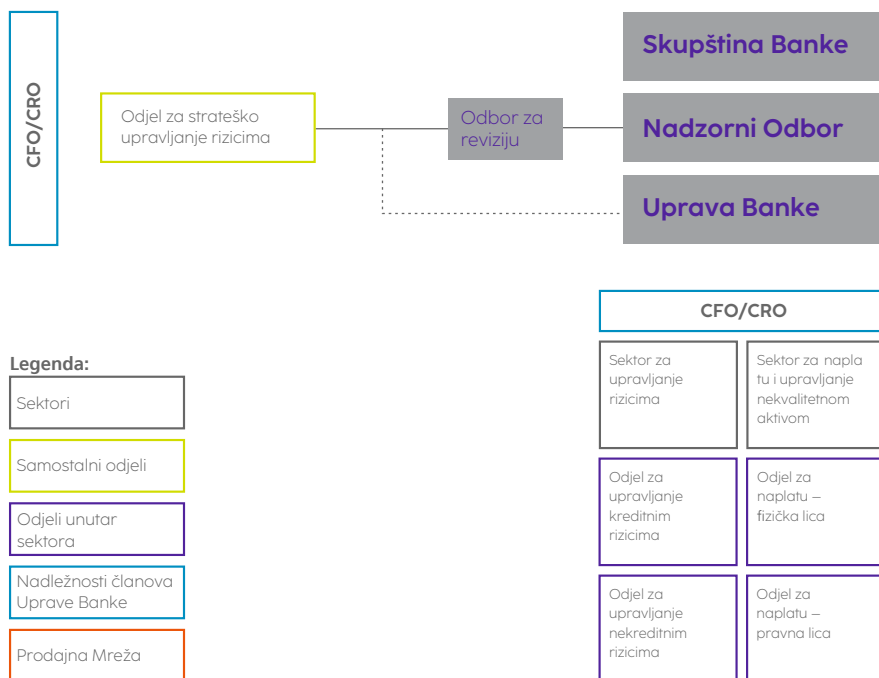
Banka je posvećena razvoju kulture usredsređenosti na klijente, svijesti o riziku, integritetu, efikasnoj organizaciji i društvenoj odgovornosti. Povjerenje klijenata, zaposlenika, dioničara i društva u kojem Banka djeluje, Banka doživljava kao veliku odgovornost i nastoji poštovati to povjerenje radeći zajedno sa svojim dioničarima za pozitivne promjene, uzajamnu korist i rast. Uključivanjem vrijednosti Banke u svoje aktivnosti, nastoji doprinijeti pozitivnim promjenama u svom okruženju. Djelujući u skladu sa prethodno navedenim Banka se do sada nije suočila sa gubicima uzrokovanim reputacijskim rizikom.

Međutim, s obzirom na to da reputacijski rizik kao takav može značajno utjecati na cjelokupan bankarski sistem aktuelna dešavanja na tržištu u vezi sa američkom bankom Silicon Valley (SVB) i evropskom bankom Credit Suisse (CS), mogu prouzrokovati porast nepovjerenja klijenata ne samo u Banku nego i u bankarski sistem, reputacijski rizik je označen kao materijalno značajan.

Reputacijski rizik je tretiran u okviru ostalih rizika u skladu sa Mapom rizika koju je Agencija za bankarstvo FBiH objavila u okviru Smjernica o izmjeni i dopuni smjernica za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci mart 2023. Banka upravlja ovim rizikom neposredno putem upravljanja ostalim pojedinačnim rizicima kojima je izložena u svom poslovanju.

Tolerancija na **Ostale vrste rizika** je najviše do umjerena. Naglasak je na smanjenje njihovih mogućih uticaja na poslovanje u narednom srednjeročnom periodu.

5.2. Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima

Kao važan element pristupa upravljanju rizicima, Banka koristi okvir "tri linije odbrane". U tom okviru, poslovna linija predstavlja prvu liniju odbrane u procesu upravljanja rizicima u Banci. Poslovna linija ugovara rizične transakcije kojima izlaže Banku rizicima. Poslovna linija predstavlja prvu liniju odbrane tako što odbija ili ne prihvata transakcije i poslove koji nisu u skladu sa poslovnim modelom i rizičnim profilom Banke. Funkcija upravljanja rizicima i funkcija praćenja usklađenosti predstavljaju drugu liniju odbrane, dok je treća linija odbrane u nadležnosti interne revizije.

Funkcija upravljanja rizicima je organizaciono podijeljena u dva segmenta: Sektor za upravljanje rizicima i Odjela za strateško upravljanje rizicima.

Funkcija upravljanja rizicima koja predstavlja drugu liniju odbrane definiše pravila i okvir za profil rizičnosti Banke i Risk Appetite sa jedne strane,

te analizira i suodlučuje o rizicima koje predlaže poslovna linija, a time i preuzima odgovornosti za analizu i preuzete rizike. Direktor Sektora za upravljanje rizicima, voditelj Odjela za upravljanje kreditnim rizicima, kao i kreditni analitičari u Odjelu za upravljanje kreditnim rizicima vrše svakodnevnu operativnu analizu rizika na pojedinačnim plasmanima i preuzimaju rizike u skladu sa Odlukom o ovlaštenjima u kreditnom poslovanju.

Pored aktivnosti kreditnih analiza i donošenja odluka, unutar aktivnosti Sektora se vrši obračun očekivanih kreditnih gubitaka, kao i neovisno upravljanje kolateralima. Izračun i izvještavanje o osnovnim pokazateljima izloženosti nekreditnim rizicima je unutar Sektora organizovano u Odjelu za upravljanje nekreditnim rizicima. Međutim, dodatne nezavisne kontrole u vezi sa odlukama o upravljanju rizicima provode se u okviru kontrolne funkcije upravljanja rizicima kako bi se spriječio bilo

kakav potencijalni sukob interesa. Kontrolna funkcija upravljanja rizicima je direktno odgovorna Upravi Banke i ima direktan pristup i liniju izvještavanja prema Nadzornom odboru, Odboru za rizike i Odboru za reviziju. Ista prisustvuje i izvještava na sjednicama Odbora za rizike o svim temama vezanim za proces upravljanja rizicima u Banci. Poslovanikom o radu Odbora za rizike je omogućeno prisustvo i drugih osoba, a time i direktora Sektora za upravljanje rizicima po pozivu od strane Predsjednika Odbora za rizike u dijelu relevantnih tačaka sjednice.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima je organizovana u sklopu Odjela za strateško upravljanje rizicima. Aktivnosti Odjela su definisane Metodologijom rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima, a detaljna zaduženja Godišnjim planom rada. Izvještaji o radu kontrolne funkcije upravljanja rizicima podnose se Upravi, Odboru za reviziju, Odboru za rizike i Nadzornom odboru na kvartalnoj osnovi. Od strane Odjela za strateško upravljanje rizicima Uprava Banke je pravovremeno informisana kroz individualnu ili portfolio analizu rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. U sklopu svojih zaduženja definisanim u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja, Odjel vrši ažuriranje akata iz oblasti upravljanja rizicima koje se obavlja u skladu sa regulatornim zahtjevima, nalogima CL Risk ili internim potrebama. Na mjesečnoj osnovi provodi testiranje otpornosti na stres iz oblasti rizika likvidnosti i kamatnog rizika, a kvartalno ili barem jednom godišnje za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a. Nad segmentom upravljanja rizicima postoji adekvatan i efikasan sistem internih kontrola. Pravovremeno se vrši ocjena i usklađivanje metodologija iz oblasti upravljanja rizicima. Odjel aktivno učestvuje u izradi i preispitivanju strategija i politika iz oblasti upravljanja rizicima, kao i u izradi i primjeni metoda i postupaka za upravljanje rizicima te sudjeluje sa prijedlozima i preporukama u procesu efikasnog upravljanja rizicima. Pripremljeni su i uspostavljeni i regulatorni zahtjevi na polju analize, praćenja i izvještavanja o adekvatnosti kapitala (ICAAP) i likvidnosti Banke (ILAAP). Banka ima uspostavljen i Plan oporavka, ažuriran u 2021. godini i dostavljen Agenciji. Integrisane uloge i obaveze prilikom analize rizika koji proizilaze iz novih proizvoda, te se prodajne kampanje i strategije pripremaju uz saradnju Odjela kao i Sektora za upravljanje rizicima. Uprava Banke je transparentno informisana o svim nalazima, nedostacima i slabostima utvrđenim na području upravljanja rizicima u banci. Izvještaji iz nadležnosti Odjela su usklađeni sa minimalnim regulatornim elementima, te sa usvojenom Metodologijom rada. Izvještaji o radu se uredno dokumentuju i sadrže

poglavlja propisana Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci. Izvještaji o radu se sačinjavaju i usvajaju od nadležnih tijela na kvartalnoj osnovi te dostavljaju Agenciji. Uz Izvještaj o radu, Odjel kvartalno koordinira i priprema sveobuhvatni materijal iz oblasti upravljanja rizicima za Nadzorni odbor. Pored tih izvještaja Odjel i na mjesečnoj osnovi priprema materijal iz oblasti upravljanja rizicima za RiCO (Odbor za praćenje rizika) na kojem se operativnije zajedno sa prvom linijom odbrane u procesu upravljanja rizicima razmatraju nalazi, aktivnosti i realizacije istih. U nadležnosti Odjela je koordinacija i upravljanje internim sistemom limita Banke. U Banci postoji uspostavljen Risk profil koji se sastoji od limita i ciljnih vrijednosti postavljenih za različite vrste rizika, u svrhu praćenja poslovanja Banke u skladu sa regulatornim zahtjevima kao i zahtjevima NLB Grupe, te ispunjenju strategije banke i poslovnog plana.

Pored analize i praćenja profila rizičnosti Banke, Odjel u sklopu ICAAP-a i ILAAP-a, jednom godišnje sprovodi identifikaciju svih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, te za identificirane materijalno značajne rizike izdvaja i dodatne zahtjeve za kapitalom. U izvještaju o radu, a i prema drugim odborima, Odjel iznosi nezakonitosti i nepravilnosti, nedostatke i slabosti utvrđene tokom obavljanja kontrole, te daje prijedloge, preporuke i rokove za otklanjanja istih sve u svrhu adekvatnog i lean procesa upravljanja rizicima.

Odjel je koordinator i nadležan za implementaciju i poslovanje u skladu sa Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci. U svom poslovanju kontrolna funkcija kroz svoje nadležnosti najviše iz domena politika i metodologija, kao i portfolio analize i praćenja profila rizičnosti, vodi računa da je poslovanje Banke u skladu sa strategijom poslovanja kao i strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima. Svi značajniji rizici koji bi ugrozili poslovanje obuhvaćeni su izvještajima Odjela. Izvještaji se pripremaju uz veoma usku saradnju sa drugim sektorima a naročito Sektorom za upravljanje rizicima i Sektorom za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom.

U sveobuhvatnom procesu upravljanja rizicima u Banci, Sektor za upravljanje rizicima i Odjel za strateško upravljanje rizicima rade u jedinstvenoj sinergiji sa dvosmjernom komunikacijom u primjeni metoda i postupaka za upravljanje rizicima u Banci, te uzročno-posljedičnim vezama pri izmjenama istih. Voditelj Odjela za strateško upravljanje rizicima i direktor Sektora za upravljanje rizicima imaju B-1 nivo rukovođenja. Hijerarhijski status rukovodstva

kontrolnih funkcija je u skladu sa hijerarhijskim statusom rukovodstva poslovnih linija.

Funkcija praćenja usklađenosti kao kontrolna funkcija organizovana je unutar Odjela za praćenje usklađenosti i sprečavanje pranja novca i fin. terorističkih aktivnosti. U toku 2022. godine je donesena odluka da od 01.01.2023. godine Odjel za usklađenost djeluje kao Sektor za usklađenost poslovanja, sprečavanje pranja novca i sigurnost (Dalje: Sektor za usklađenost) unutar koga će biti oformljena dva Odjela. Odjel za sprečavanje pranja novca i fin. terorističkih aktivnosti i Odjel za informacionu, tehničku i fizičku sigurnost.

Sektor za usklađenost djeluje kao samostalan Sektor na nivou NLB Banke d.d. Sarajevo i ima osiguranu liniju komunikacije i izvještavanja prema Odboru za reviziju i Nadzornom Odboru Banke. Pored praćenja regulatorne usklađenosti koje uključuje praćenje promjena u pravnom okruženju, praćenje mjera za prilagođavanje na izmjene zakona i drugih propisa, izvještavanje o promjenama u pravnom okruženju, promjenama standarda i aktuelnosti (za druge org. jedinice, Upravu Banke i Nadzorni Odbor), aktivnosti Sektora obuhvataju i dio poslova koji se odnosi na promovisanje vrijednosti etike i integriteta, informacionu i druge vidove sigurnosti, koordinaciju vezano za sisteme internih kontrola i poduzimanje aktivnosti iz domena prevencije štetnih postupanja. Svoju ulogu funkcija praćenja usklađenosti ostvaruje kroz redovne, najavljene ili nenajavljene kontrole postupanja i procesa ili određenog područja, redovne edukacije zaposlenika i poduzimanje mjera prevencije (izdavanje preporuka i mjera koje su usmjerene na smanjenje rizika i unapređenje sistema internih kontrola).

Sektor jednom godišnje vrši godišnju procjenu rizika usklađenosti u skladu sa »Planom o postupku izvedbe opće procjene rizika cjelovitosti i usklađenosti poslovanja (ECRA)« o čemu se sačinjava izvještaj o procjeni rizika usklađenosti koji usvaja Uprava Banke, a na znanje prima Nadzorni Odbor Banke. Izvještaj ECRA za 2022. godinu primljen je na znanje od strane Nadzornog odbora Banke na sjednici održanoj dana 17.12.2022. godine. Kroz ECRA izvještaj radi se sveobuhvatna procjena slijedećih područja rizika:

- Rizik regulatorne usklađenosti, uključivo obvezujuća pravila, standarde i smjernice bankarskog poslovanja;
- Rizik od povrede internih propisa;
- Rizik od sukoba interesa i korupcije;
- Rizik od nepoštene poslovne prakse i prevare (interna i vanjska);

- Rizik od povrede radno-pravnog odnosa;
- Rizik opšteg pogoršanja integriteta;

Sve navedene aktivnosti se u pravilu planiraju kroz Plan rada koji se donosi najkasnije početkom godine i usvaja ga Nadzorni Odbor Banke. Ključan uticaj na Plan rada ima ECRA sveobuhvatna procjena rizika usklađenosti.

Izvršavanje aktivnosti iz Plana rada kao i izvršavanje drugih aktivnosti je predmet izvještavanja Sektora prema Upravi Banke i Nadzornom Odboru Banke na kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem nivou. Uprava Banke, u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u Banci, jednom godišnje preispituje efikasnost funkcije za praćenje usklađenosti kao kontrolne funkcije i o tome obaviještava Nadzorni Odbor.

Rad Sektora je definisan kroz više internih akata. Banka ima Kodeks ponašanja, a za kontrolu primjene istog nadležan je upravo Sektor. Program praćenja usklađenosti poslovanja NLB Banke d.d., Sarajevo je krovni akt kojim su definisani poslovi Sektora iz područja usklađenosti poslovanja, uključivo način i metodologiju vršenja kontrole usklađenosti poslovanja.

Prilikom kontrola usklađenosti poslovanja, Sektor vrši i potrebna testiranja.

Standardi oblasti usklađenosti poslovanja i jačanja integriteta u NLB Grupi predstavljaju još jedan krovni akt kojim su definisane nadležnosti Sektora iz područja usklađenosti, etike i integriteta, zaštite podataka, sprečavanja korupcije i sukoba interesa i sl.

Na osnovu navedenih, krovnih, internih akata doneseni su brojni provedbeni/operativni akti za područje usklađenosti poslovanja, etike i integriteta, zaštite povlaštenih informacija i povjerljivih informacija, uključivo metodologiju mjerenja i praćenja rizika.

Organizacija kontrole funkcije Interne revizije (ovlaštenja, status u organizacionoj strukturi, nezavisnost, pristup do nadzornog odbora), kao i glavni zadaci koje obavlja funkcija Interne revizije su prezentovani u okviru Poglavlja 2. Vlasnička struktura i organi Banke- stana 9. ovog izvještaja, u skladu sa zahtjevima definisanim članom 4, tačka g) Odluke. Interna revizija u okviru oblasti djelovanja također uključuje provjere sistema upravljanje rizicima u Banci, ocjenu adekvatnosti, efikasnosti funkcije praćenja usklađenosti i funkcije upravljanja rizika, kao i uspostavljenog sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja Banke.

Pored Sektora za upravljanje rizicima i Odjela za strateško upravljanje rizicima samostalna organizaciona jedinica, u nadležnosti CRO/CFO, Sektor za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom je nadležan za cijeli proces naplate potraživanja klijenata pravnih i fizičkih lica, počev od prvog dana kašnjenja kroz aktivnosti rane naplate, proces restrukturiranja, proces workout i kasne naplate, procesa naplate putem suda do konačnog zatvaranja potraživanja ili oporavka klijenta i povrat u Performing portfolio, kao i upravljanje kompletnim portfolijom klasifikovanim u status neizmirenja obaveza dužnika (default), kao i upravljanje SMA – stečenom materijalnom aktivom.

Proces naplate potraživanja u okviru Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom je organizovan u dva segmenta/odjela: Odjel za naplatu-fizička lica i Odjel za naplatu-pravna lica. Odjel za naplatu-fizička lica je nadležan za sve aktivnosti koji se poduzimaju za klijente koji su ušli u kašnjenje počev od prvog dana kašnjenja, kao i klijente koji su klasifikovani u status neizmirenja obaveza dužnika (default), nekvalitetnu aktivnu i Non-performing izloženosti (NPE).

Pored aktivnosti na redovnom monitoringu portfolija i pripremi i dostavljanju izvještaja, Odjel za naplatu-fizička lica je nadležan za definisanje i sprovođenje strategija Rane i Kasne naplate, provođenje postupka naplate potraživanja u sudskom postupku, vansudske i sudske nagodbe, provođenje postupka restrukturiranja za fizička lica, preklasifikacija klijenata iz NPE/defaulta/nekvalitetne aktivne u PE/ Non default/kvalitetnu aktivnu.

U cilju ostvarivanja veće naplate potraživanja od fizičkih lica i smanjenja portfolija klasifikovanog u status neizmirenja obaveza dužnika (default), Banka je uspostavila i potpisala ugovore o poslovnoj saradnji sa dvije eksterne agencije koje preduzimaju radnje na posredovanju u naplati potraživanja u ime i za račun Banke.

Odjel za naplatu-pravna lica je nadležan za EWS (early warning signals), klijente na WL (watch list) i ICL (Intensive care list), proces Rane naplate potraživanja za pravna lica kroz praćenje kašnjenja preko WL i ICL, proces restrukturiranja, proces kasne naplate i workout, vođenje sudskih postupaka, vansudske i sudske nagodbe, oporavak i povrat klijenata u Performing portfolio kao i za nakretnine stečene u sudskom postupku naplate potraživanja.

Pored navedenih organizacionih dijelova, u upravljanju rizicima, direktno ili indirektno učestvuju i sljedeća radna tijela Banke:

- a. Kreditni odbor Banke;
- b. RiCO (engl. Risk Committee – Odbor za praćenje rizika);
- c. ALCO (engl. Assets and Liabilities Committee – Odbor za upravljanje aktivom i pasivom);
- d. Odbor za upravljanje operativnim rizicima;
- e. WLC (engl. Watch Loan Committee);
- f. Odbor za informacione tehnologije i korporativnu sigurnost,
- g. RoR Odbor (engl. Review of Results Committee – Odbor za razmatranje izvještaja o poslovanju);
- h. Odbor za upravljanje rizicima eksternalizacije.

5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika

Sistem izvještavanja o rizicima na svim nivoima u Banci obezbjeđuje blagovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su neophodne za donošenje poslovnih odluka i efikasno upravljanje rizicima, odnosno za sigurno i stabilno poslovanje Banke. U Banci je uspostavljen sistem izvještavanja prema regulatoru, Upravi Banke, Nadzornom odboru, Odboru za reviziju i ostalim relevantnim odborima, koji je zasnovan na principima blagovremenosti, tačnosti i informativnosti.

Odjel za strateško upravljanje rizicima u saradnji sa Sektorom za upravljanje rizicima (Odjel za upravljanje nekreditnim rizicima) mjesечно priprema izvještaje o izloženosti Banke pojedinačnim vrstama rizika koji se razmatraju i usvajaju na redovnim sjednicama RiCO i ALCO. Također, na kvartalnoj osnovi pripremaju sveobuhvatan izvještaj o upravljanju rizicima (engl. Risk report) koji se razmatra i usvaja na redovnim sjednicama Odbora za rizike i Nadzornog odbora Banke. Odjel za strateško upravljanje rizicima, kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima, kvartalno priprema izvještaj o radu. Izvještaj o radu Odjela za strateško upravljanje rizicima na prijedlog Uprave Banke i prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju i Odbora za rizike usvaja Nadzorni odbor Banke, te se isti u skladu sa članom 40. Odluke o sistemu internog upravljanja kojim je navedeno da je Banka obavezna izvještaje o radu funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti, uz odluku o usvajanju istih od strane nadzornog odbora banke, dostaviti Agenciji najkasnije u roku od 60 dana nakon isteka izvještajnog kvartala, odnosno polugodišta, dok je godišnji izvještaj o radu obavezna dostaviti najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH.

Banka posjeduje Kodeks ponašanja koji je dostupan svim zaposlenicima i uručuje im se u momentu zasnivanja radnog odnosa. Kodeks ponašanja sadrži osnovne standarde etike i integriteta svakog pojedinca i Banke kao cjeline. Banka ima kanale putem kojih zaposlenici mogu prijaviti sumnju na štetno i nepoželjno ponašanje ili postupanje. Potpuno anonimna prijava je moguća putem mail adrese i posebne aplikacije (Whistler). Sumnja na štetno postupanje se može prijaviti i lično Odjelu za usklađenost poslovanja i SPNFT-a. Evidencije o provedenim istragama sumnji na štetna postupanje se vode u Odjelu za usklađenost polovanja i SPNFT-a, koji je i nadležan za provođenje istraga. Od 01.01.2023. godine Odjel za usklađenost poslovanja i SPNFT-a će organizacijski djelovati kao Sektor za usklađenost poslovanja, SPN i sigurnost.

Banka stavlja značajan naglasak na razumijevanje i kompetencije upravljanja rizicima unutar cijele organizacije. Veliki naglasak se također stavlja na kontinuirano poboljšavanje kulture rizika i svijesti o njemu unutar cijele organizacije. Ključni cilj upravljanja rizicima u Banci je sveobuhvatno procijeniti i pratiti rizike unutar cijele Banke. Sveobuhvatan pristup upravljanju rizicima zasniva se na razboritim i razumnim konzervativnim orijentacijama preuzimanja rizika, uzimajući u obzir i relevantne stručne kriterije. Istovremeno, Banka obavlja razvojne aktivnosti u ovom području i to preko razvijanja metoda i modela za procjenu, praćenja i određivanja kriterija za ublažavanje svih relevantnih vrsta rizika.

Sveobuhvatnost i pouzdanost sistema upravljanja rizicima i način mjerenja rizika zasniva se i na radu pojedinačnih odbora posebno kreiranih za upravljanje određenim vrstama rizika:

a) Kreditni odbor Banke

Banka je formirala Kreditni odbor kao tijelo koje donosi odluke u vezi sa preuzimanjem i upravljanjem kreditnim rizikom. Kreditni odbor i niži nivoi odlučivanja donose odluke o odobravanju ili reviziji boniteta i/ili pojedinačnom zaduženju pravnih lica i sa njima povezanih pravnih i fizičkih lica u skladu sa svojim ovlaštenjima.

Ostale nadležnosti Kreditnog odbora Banke su:

- donošenje pojedinačnih odluka o pravnim poslovima o preuzimanju kreditnog rizika;
- donošenje odluka o zaduženju Banke do iznosa od 10% priznatog kapitala Banke;
- donošenje odluka o regulisanju potraživanja u procesu oporavka;

- donošenje odluka o izmjeni ugovorenih uslova po poslovima iz svoje nadležnosti;
- donošenje odluka o novim kreditnim proizvodima/programima za tržište;
- donošenje odluka o zaduženjima zaposlenika Banke bez obzira na zaduženost i vrstu proizvoda;
- davanje saglasnosti za potpisivanje administrativnih zabrana za zaduživanje zaposlenika Banke u drugim finansijskim institucijama;
- analiza, ocjena kvaliteta, te predlaganje aktivnosti radi održavanja i unapređenja kreditno-garancijskog portfolija;
- davanje saglasnosti na predložena izuzeća (koja nisu Risk relevant) definisana relevantnim internim aktima Banke za donošenje odluka;
- donošenje odluka o odobrenju plasmana klijentima Banke, bez obzira na zaduženost, ukoliko postoje odstupanja od internih akata iz segmenta kreditnog rizika;
- donošenje odluka o odobrenju plasmana klijentima Banke, bez obzira na zaduženost, u slučajevima kada postoji neusaglašenost oko odobrenja tj. kada prijedlozi lica zaduženog za ugovaranje transakcije i lica zaduženog za procjenu kreditnog rizika u Banci nisu usaglašeni oko odobrenja.

Broj članova Kreditnog odbora određuje se Odlukom o imenovanju članova Kreditnog odbora koju donosi Uprava Banke.

b) Odbor za praćenje rizika (RiCO)

Odbor za praćenje rizika (RiCO) u NLB Banci d.d., Sarajevo je poseban stalni organ, koji je osnovala Uprava Banke radi cjelovitog praćenja i kontrole različitih vrsta i oblika rizika koji nastaju u poslovanju Banke.

RiCO se organizuje i radi u skladu sa odredbama internih akata Banke kojima je regulisano upravljanje rizicima i kreditno poslovanje, Odluke o osnivanju Odbora za praćenje rizika (RiCO), kao i odredbama Pravilnika o radu Odbora za praćenje rizika.

Osnovne nadležnosti RiCO-a su:

- praćenje i kontrola različitih oblika rizika, te savjetovanje o cjelokupnoj trenutnoj i budućoj sklonosti preuzimanja rizika u poslovanju Banke, uključujući strategiju savladavanja različitih oblika rizika;
- razmatranje redovnih izvještaja u upravljanju rizicima u Banci za materijalno značajne rizike, uključujući testiranje otpornosti na stres
- razmatranje potencijalnih rizika pri ulasku u nova

područja poslovanja, ukoliko su od strateške važnosti za rizični profil Banke .

- razmatranje validacijskih izvještaja, prijedloga za eksterne saradnike iz oblasti upravljanja rizicima i sl.

Glavni zadaci RiCO-a su da definiše i upravlja pitanjima vezanim za:

- Strategiju preuzimanja i upravljanja rizicima
- Risk Appetite i Risk profil Banke
- modele i metodologije za upravljanje rizicima
- regulative i politike iz oblasti upravljanja rizicima
- izvještavanje, upravljanje i kontrolu usklađenosti sa uspostavljenim limitima i ciljnim vrijednostima
- uticaj na kapital i likvidnost

U okviru svojih nadležnosti RiCO prethodno navedene zadatke grupiše u dva odvojena segmenta:

- strateško upravljanje rizicima;
- upravljanje kreditnim rizicima;
- upravljanje nekreditnim rizicima (rizik likvidnosti, devizni, kamatni i operativni rizik).

Članovi RiCO-a odbora su:

- predsjednik Uprave Banke,
- članovi Uprave Banke,
- direktor Sektora za upravljanje rizicima,
- direktor Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom,
- direktor Sektora za poslovanje sa privredom,
- direktor Sektora za poslovanje sa stanovništvom,
- voditelj Odjela za praćenje prodaje i zastupanje u osiguranju
- voditelj Odjela za strateško upravljanje rizicima.

Predsjednik RiCO-a odbora je član Uprave Banke u čijoj nadležnosti je funkcija upravljanje upravljanja funkcijom rizika u Banci.

c) Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO)

Banka je formirala Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) koji prati odnose na finansijskim tržištima i analizira stanja, promjene i trendove u bilansu Banke, te donosi zaključke koji omogućavaju normalno poslovanje Banke u cilju dostizanja postavljenih planova i strukture bilansa Banke, koja je u skladu s poslovnim politikom.

Glavni zadaci ALCO-a su:

- opredjeljuje, prima i prati izvođenje politike Banke sa područja upravljanja bilansa stanja;

- opredjeljuje i prati metodologije praćenja strukture bilansa stanja Banke;
- definira sadržaj, način izračunavanja i normalne vrijednosti, te okvire dozvoljenih odstupanja pokazatelja, prema kojim se prati struktura bilansa stanja Banke;
- usvaja mjere za dostizanje željene strukture bilansa stanja Banke;
- usvaja mjere u slučaju kršenja postavljenih politika;
- utvrđuje procedure i metodologije za sistem internih transfernih cijena;
- definiše i usvaja metodologije za praćenje procesa trgovanja i implementacije politika Banke koje definišu iste.

Članovi ALCO-a su članovi Uprave Banke, pri čemu na sjednici moraju biti prisutna najmanje dva člana Uprave, direktor Sektora za upravljanje sredstvima, direktor Sektora za finansijsko upravljanje i kontroling, direktor Sektora za upravljanje rizicima, direktor Sektora za poslovanje sa privredom, direktor Sektora za poslovanje sa stanovništvom i član ispred NLB d.d., Ljubljana, Vodja Zakladništva in Trgovanja NLB d.d., Ljubljana.

d) Odbor za upravljanje operativnim rizicima

Odbor je odgovoran za provođenje i nadzor upravljanja operativnim rizikom u NLB Banci d.d., Sarajevo.

Nadležnosti Odbora su:

- kreiranje prijedloga za Upravu iz područja operativnih rizika,
- provođenje Politike upravljanja operativnim rizikom u NLB Banci d.d., Sarajevo
- nadzor nad portfoliom operativnih rizika u NLB Banci d.d. Sarajevo,
- potvrđivanje prijedloga organizovanja i izvođenja aktivnosti iz područja operativnih rizika unutar pojedinih Sektora,
- potvrđivanje postojećeg profila izloženosti operativnom riziku,
- razmatranje liste kritičnih procesa i mogućih HSLF događaja,
- potvrđivanje prijedloga stres scenarija i analize rezultata,
- razmatranje izvještaja o provedenim analizama KIR i potencijalnim mjerama,
- upoznavanje sa izvještajima o usporedbi realizovanog neto gubitka štetnih događaja sa gornjom granicom tolerancije operativnih rizika,
- upoznavanje sa izvještajima o štetnim događajima i praćenje štetnih događaja,
- upoznavanje sa velikim štetnim događajima i

- prijedlozima korektivnih mjera,
- upoznavanje sa identificiranim operativnim rizicima A i B prioriteta i davanje smjernica i prijedloga za njihovo ovladavanje,
- upoznavanje sa izvještajem o izvršenim kontrolama operativnih rizika i štetnih događaja
- provođenje metodologije upravljanja operativnim rizicima u NLB Banci d.d. Sarajevo,
- razmatranje preporuka interne revizije iz domena operativnih rizika,
- razmatranje obima potrebnog regulatornog kapitala za operativne rizike,
- razmatranje informacija iz područja Plana kontinuiteta poslovanja,
- razmatranje i analiziranje bezbjednosnih prijetnji i incidenata sa područja zaštite lica, imovine, informacija i informacionog sistema,
- razmatranje prijedloga organizacionih dijelova Banke na području zaštite lica, imovine, informacija i informacionog sistema,
- razmatranje i procjenjivanje efikasnosti postojećih i prijedloga za uvođenje specifičnih bezbjednosnih kontrola za nove sisteme,
- iniciranje uvođenja novih mjera za poboljšanje bezbjednosti informacija,
- donošenje odluka u vezi adekvatnosti mjera i koordinacije specifičnih informacionih kontrola.

Članovi Odbora su član Uprave Banke – CRO (predsjednik), član Uprave Banke – COO (zamjenik predsjednika), direktor Sektora za upravljanje rizicima, direktor Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom, direktor Sektora za poslovanje sa stanovništvom i poduzetnicima, direktor Sektora za poslovanje sa privredom (Corporate), direktor Sektora za upravljanje sredstvima, direktor Sektora za finansijsko upravljanje i kontroling, direktor Sektora za upravljanje informacionim tehnologijama, direktor Sektora za platne sisteme i podršku poslovanju (Payments and BO), direktor Sektora za digitalno bankarstvo, razvoj proizvoda i prodaje, direktor Sektora za investicije, nabavku i opšte poslove, voditelj Odjela za pravne poslove, voditelj Odjela za usklađenost poslovanja, sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti, voditelj Odjela za strateško upravljanje rizicima i voditelj Odjela za praćenje prodaje i zastupanje u osiguranju (Sales controlling). Voditelj Odjela za pravne poslove zadužen je da pored Odjela kojom rukovodi, u Odboru zastupa Odjel za upravljanje ljudskim resursima i organizaciju (HR and Organization). Predstavnik Odjela za internu reviziju redovno učestvuje na sjednicama Odbora za upravljanje operativnim rizicima Banke.

Predsjednik Odbora može na pojedine sjednice pozvati i druge učesnike, odnosno pojedine izvjestioce po tačkama dnevnog reda.

e) WLC (engl. Watch Loan Committee)

WLC podrazumijeva definisanje svih aktivnosti i određivanje strategije koju Banka poduzima za naplatu potraživanja od Performing klijenata kod kojih je prepoznat jedan ili više signala ranog upozorenja na povećan kreditni rizik koji se prema kriterijima nalaze ili se trebaju nalaziti na WL1/WL2, odnosno ICL, a odnosi se na kašnjenje od 8 do 90 MMAX DPD, (klijenti A, B i C boniteta) kao i ICL klijenti, kojima je odobreno restrukturiranje/reprogram obaveza ili vansudska nagodba, a sve do pokretanja sudske postupka.

Klijenti kojima je urađeno restrukturiranje a koji su Performing klijenti ili su na WL1/WL2 ostaju u nadležnosti Sektora za poslovanje sa privredom/ Sektora za poslovanje sa stanovništvom i poduzetnicima na daljnje praćenja provođenja cjelokupnog plana restrukturiranja i novčanih tokova dužnika.

Pored klijenata pravnih lica WLC je nadležan za praćenje i klijenata fizička lica kod kojih je prepoznat jedan od kriterija EWS ili koji su već nalaze na WL1/WL2 listi (proces za fizička lica je definisan dokumentom Uputstvo za naplatu potraživanja od fizičkih i građansko-pravnih lica).

Aktivnosti koje proizilaze iz rada WLC su:

- prijedlozi za uvrštavanje i isključivanje klijenata na WL1/WL2 i ICL,
- odlučivanje o potrebnim aktivnostima u cilju smanjenja rizika Banke prema klijentu,
- definisanje strategije za klijente na WL1/WL2 i ICL, te
- izvještavanje o statusu i poduzetim mjerama na smanjenju rizika.

Odgovornost WLC-a je analiza dostavljenih materijala i definisanje mjera koje je potrebno preduzeti prema klijentima na WL1/WL2 i ICL, u cilju zaustavljanja negativnih trendova, a koje se sastoje od:

- smanjenja broja klijenata u kašnjenju po broju i ukupnoj izloženosti u Banci;
- određivanja strategije poslovnog odnosa prema klijentu,
- određivanja daljih aktivnosti sa nosiocima aktivnosti,
- prijedlog za restrukturu klijenta usklađen sa

- stvarnim potrebama budućih novčanih tokova,
- definisanje dodatnih mjera i rokova za klijenta koje je potrebno ispuniti kako bi se smanjio rizik,
- praćenje statusa definisanih aktivnosti za klijente,
- uvrštavanje i skidanje klijenta sa WL1/WL2 i ICL,
- sprječavanje prelaska u više nivoe kreditnog rizika (stage 2 i 3),
- optimalno korištenje alata naplate,
- smanjenje potencijalnog NPL-a i defaulta,
- povećanje produktivnosti i efikasnosti zaposlenika,
- prijedlog promjene iznosa rezervisanja i ispravki vrijednosti (minimalnih stopa očekivanih kreditnih gubitaka),
- zahtjev za novim kolateralima,
- mjere prinudne naplate,
- drugo.

Glavni zadaci WLC-a su:

- monitoring portfolija,
- pokretanje inicijative za najavlenu/nenajavlenu posjetu klijentu,
- praćenje i kontrola definisanog akcionog plana,
- definisanje strategija za pojedinačne klijente,
- praćenje definisanih strategija zajedno od strane Sektora za poslovanje sa privredom/Sektora za poslovanje sa stanovništvom i Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom,
- pregled kolateralnog obezbjeđenja,
- praćenje i kontrola sprovedbe dogovorenog plana akcija,
- donošenje odluke o prijenosu klijenta u NPL, a prije kašnjenja 90 dana,
- sprečavanje prelaska klijenta u NPL,
- određivanja ostalih aktivnosti naplate sa ciljem sprječavanja daljnje kašnjenja klijenata.

Redovni članovi WLC-a su član Uprave Banke (CRO), direktor Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom, direktor Sektora za upravljanje rizicima, direktor Sektora za poslovanje sa privredom, direktor Sektora za poslovanje sa stanovništvom, te članovi po pozivu mogu biti predstavnici Odjela za naplatu pravnih lica, predstavnici Odjela za upravljanje kreditnim rizicima i predstavnici poslovne strane (skrbnici klijenata ili njihovi predstavnici).

f) Odbor za informacione tehnologije i korporativnu sigurnost (Odbor za IT&Sec)

Uloga Odbora za IT&Sec je koordinacija inicijativa i praćenje razvojnih aktivnosti informacionog sistema, kao i usklađenosti ciljeva informacionog sistema sa poslovnim ciljevima i strategijom NLB Banke d.d., Sarajevo (u daljem tekstu: Banka), te raspravljanje

Banka ima holistički pogled na svoju održivost. Redovnom procjenom svoje strategije i poslovnog modela, robustnim korporativnim upravljanjem i upravljanjem rizicima te analizom provedenom u sklopu ICAAP-a, ILAAP-a i Plana oporavka, Banka procjenjuje tekuću održivost i održivost svog poslovnog modela.

Održivost se procjenjuje analizom profitabilnosti, adekvatnosti kapitala i likvidnosti tijekom višegodišnjeg horizonta planiranja. Održivost se procjenjuje kroz analizu profitabilnosti, testiranje pod stresnim okolnostima i razdoblju planiranja od 3 godine.

Na osnovu realizacije pokazatelja definisanim u Risk Appetite kao i dodatnom sistemu limita u Risk profilu može se reći da Banka ima adekvatan sistem upravljanja rizicima. Banka ima uspostavljenu dokumentovanost upravljanja pojedinačnim rizicima u smislu relevantnih strategija, politika, metodologija i drugih internih akata. U skladu sa Standardima za upravljanje rizicima, te u skladu sa specifičnostima lokalne regulative, Banka ima uspostavljene adekvatne interne akte usaglašene na nivou NLB Grupe koji podliježu i ograničenjima regulatora u EU. U skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja redovno se vrši revizija i usklađivanje internih akata iz oblasti upravljanja rizicima. Interna revizija kao i Odjel za usklađenost vrše redovne kontrole iz svojih nadležnosti.

Odjel za usklađenost je u 2022. godini izvršio godišnju procjenu rizika usklađenosti u skladu sa »Planom o postupku izvedbe opće procjene rizika cjelovitosti i usklađenosti poslovanja (ECRA)«, te sačinio izvještaj o procjeni rizika usklađenosti koji je od strane Nadzornog odbora Banke usvojen na sjednici održanoj dana 16.12.2022. godine. Procjena i izvještaj su rađeni temeljem prikupljenih podataka i evidencija.

Na temelju predmetne procjene kroz ECRA izvještaj definišu se mjere za unapređenje u dijelu rizika integriteta i usklađenosti (ako su iste potrebne).

Priručnikom za izvođenje internih kontrola u Banci predviđena obaveza definisanja kontrolnih postupaka u svakom procesu, te da navedene aktivnosti prate odgovarajući obrasci SIK – sistema internih kontrola, sa definisanim kontrolnim tačkama i informacijom o njihovom provođenju, a što se redovno kontroliše od strane Odjela za usklađenost poslovanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Kroz ECRA izvještaj, redovne kontrole Odjela za usklađenost poslovanja I SPNFT-a i kroz kontrole SIK-a nisu evidentirani sistemski nedostaci niti činjenice koje bi ukazale da je sistem upravljanja analiziranim rizicima neadekvatan.

Interna revizija, kao sastavni dio revizijskih pregleda, uključuje provjeru adekvatnosti politika upravljanja pojedinačnim rizicima koji su uključeni u Plan rada, provjere primijenjene metodologije procjene/ mjerjenja i odgovarajućih procedura sistema interne kontrole, te konstatovane nalaze objavljuje u revizijskim izvještajima.

Generalno, na osnovu „Sveobuhvatnog mišljenja o upravljanju organizacijom, ključnim rizicima i efikasnosti kontrolnih postupaka u 2022. godini u NLB d.d., Sarajevo“ izdatog od strane Interne revizije, procijenjeno je da je upravljanje organizacijom, ključnim rizicima i povezanim internim kontrolama Banke u 2022. godini adekvatno.

5.5. Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika, kao i načine koje Banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika

Politike zaštite od rizika i politike smanjenja rizika su navedene u tački 5.1. ove informacije za svaki rizik pojedinačno.

Načini koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika navedeni su u tački 5.3. ove informacije.

Dodatno, testiranje otpornosti na stres predstavlja integrisanu strategiju upotrebe tehnika testiranja otpornosti na stres i doprinosi unapređenju procesa upravljanja rizicima, poboljšanju procesa upravljanja kapitalom i likvidnošću Banke, te omogućavanju boljeg razumijevanja rizika Banke od strane nadzornih tijela, organa Banke i višeg rukovodstva. Banka ima uspostavljen Program testiranja otpornosti na stres.

Svrha Programa testiranja otpornosti na stres je da opiše proces testiranja otpornosti na stres unutar

Banke, jasno definiše organizacijski dio koji je odgovoran za provođenje testiranja otpornosti na stres, sa zaduženjima za saradnju, komunikaciju i aktivan stručni dijalog s drugim nadležnim organizacijskim dijelovima Banke i organima Banke.

Testiranje otpornosti na stres je sastavni dio procesa upravljanja rizicima, te predstavlja važan instrument u internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i likvidnosti Banke, sposobnosti podnošenja rizika, te sklonosti ka preuzimanju rizika i limitima izloženosti riziku. Banka je uspostavila sveobuhvatni okvir internog testiranja otpornosti na stres i druge sisteme ranog upozorenja u različitim rizičnim oblastima s namjerom da dodatno ojača postojeće interne kontrole i pravovremeno reaguje kada je to potrebno. Okvir za testiranje otpornosti na stres uključuje materijalno značajne vrste rizika.

Ovakav okvir testiranja otpornosti na stres uzima u obzir pretpostavke o promjenama eksternih i internih faktora koji mogu imati značajan uticaj na rizike u poslovanju Banke, omogućava stabilnost okvira za upravljanje rizicima, fokusirajući se na proaktivno upravljanje rizicima i upravljanje u stresnim okolnostima. Testiranje otpornosti na stres je integrisano u Risk Appetite, ICAAP, ILAAP i Plan oporavka kako bi podržalo adekvatno upravljanje cjelokupnim rizičnim profilom Banke, odnosno pozicijama kapitala i likvidnosti u budućnosti. Pored toga, druge parcijalne procjene rizika obuhvaćene su analizom osjetljivosti i sistemom limita.

Izvršavanje testova otpornosti na stres vrši se u skladu sa relevantnim internim politikama upravljanja pojedinačnim rizicima. Testovi otpornosti na stres uključuju najznačajnija područja poslovanja Banke, te događaje koji su posebno štetni za Banku, uključujući ne samo događaje koji mogu prouzrokovati gubitke Banci, već i one koji posljedično mogu nanijeti štetu reputaciji Banke.

Testiranje otpornosti na stres je tehnika upravljanja rizicima koja se koristi za procjenu potencijalnih efekata specifičnih događaja i/ili promjene više faktora rizika na finansijsko stanje banke («forward looking» tehnika). Testiranje otpornosti na stres je alat koji nadopunjuje druge pristupe i mjere upravljanja rizicima. Testiranje otpornosti na stres uključuje analizu scenarija i analizu osjetljivosti. Analiza scenarija je procjena utjecaja istovremene promjene više faktora rizika na finansijsko stanje Banke u jasno definisanim stresnim okolnostima. Analiza osjetljivosti je procjena utjecaja jednog određenog faktora rizika na finansijsko stanje Banke, pri čemu uzorak stresa nije identifikovan.

Testiranje otpornosti na stres Banka provodi primjenom analize osjetljivosti i analize scenarija. U zavisnosti od vrste rizika primjenjuje se jedna od dvije navedene analize.

Analizom scenarija Banka nastoji da obuhvati unaprijed orijentisane scenarije iz spektra mogućih događaja i mogućih nivoa ozbiljnosti događaja, radi boljeg prepoznavanja skrivenih ranjivosti Banke. Prilikom primjene analize scenarija Banka je orijentisana na budućnost u smislu potencijalnih promjena u portfoliju iste. Analiza scenarija u procesu testiranja otpornosti na stres primijenjena je u sljedećim kategorijama rizika: kreditni rizik, operativni rizik, devizni rizik i rizik likvidnosti.

Analizom osjetljivosti Banka vrši procjenu potencijalnog uticaja jednog određenog ili više jednostavnih faktora rizika na svoje finansijsko stanje, uključujući uticaj na kapital. Prilikom primjene analize osjetljivosti Banka nastoji uključiti sve značajne faktore rizika specifične za njene izloženosti, portfolio izloženosti, te poslovno okruženje. Analiza osjetljivosti u procesu testiranja otpornosti na stres korištena je u kategoriji kamatni rizik.

Scenariji su dizajnirani na način da prepoznaju najvažnije faktore rizika i ranjivosti specifične za Banku. Banka primjenjuje niz scenarija od historijskih, hipotetičkih do stres testova usmjerenih na budućnost.

Okvir za testiranje otpornosti na stres uključuje materijalno značajne vrste rizika. Ovakav okvir testiranja otpornosti na stres uzima u obzir pretpostavke o promjenama eksternih i internih faktora koji mogu imati značajan uticaj na rizike u poslovanju Banke, omogućava stabilnost okvira za upravljanje rizicima, fokusirajući se na proaktivno upravljanje rizicima i upravljanje u stresnim okolnostima. Testiranje otpornosti na stres je integrirano u Risk Appetite, ICAAP, ILAAP i Plan oporavka kako bi podržalo adekvatno upravljanje cjelokupnim rizičnim profilom Banke, odnosno pozicijama kapitala i likvidnosti u budućnosti. Pored toga, druge parcijalne procjene rizika obuhvaćene su analizom osjetljivosti i sistemom limita.

Sa ciljem pružanja pravovremenog i adekvatnog odgovora na stresne uslove poslovanja Banka je definisala i sljedeće:

a. sklonost ka preuzimanju rizika, definisano kroz Risk Appetite NLB Banke d.d., Sarajevo, Risk profil NLB Banke d.d, Sarajevo, te Strategiju preuzimanja i upravljanja rizicima u NLB Banci d.d, Sarajevo

- b. tehnike smanjenja rizika, kako sastavni dio internih akata iz oblasti upravljanja rizicima
- c. sačinjavanje planova za vanredne situacije i planova oporavka
- d. najmanje jednom godišnje revidiranje sklonosti ka preuzimanju rizika, kroz redovno ažuriranje akata Risk Appetite NLB Banke d.d., Sarajevo, Risk profil NLB Banke d.d, Sarajevo, te Strategiju preuzimanja i upravljanja rizicima u NLB Banci d.d, Sarajevo u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja, kao i rezultatima ICAAP-a i ILAAP-a
- e. godišnje revidiranje planova kapitala i likvidnosti a u skladu sa revidiranim planom poslovanja Banke, u kojima su, također, uključena i ograničenja isplate dividendi dioničarima, prikupljanje kapitala, te obezbjeđenje dodatnih izvora finansiranja
- f. pravovremeno revidiranje strategije Banke

5.6. Sažet opis povezanosti rizičnog profila Banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih zainteresovani učesnici na finansijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima Banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima

Rizični profil (Risk Profil) Banke je mjera, odnosno procjena strukture i nivoa svih značajnih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Risk Profil sa sistemom internih limita NLB Banke d.d., Sarajevo je pripremljen u skladu sa smjernicama i metodologijom NLB Grupe. Sistem limita zasnovan je na:

- Risk Appetite;
- Strategiji preuzimanja i upravljanja rizicima NLB Banke d.d., Sarajevo usklađenoj sa Strategijom upravljanja rizicima u NLB Grupi i Poslovnim planom;
- Strukturi kapitalnog zahtjeva po regulatornom pristupu koji uključuje kreditni, devizni i operativni rizik i dodatnih rizika identificiranih

unutar ICAAP-a – internog procesa procjene adekvatnosti kapitala;

- limitima unutar pojedinačnih politika za upravljanje tim vrstama rizika.

Prezentirani pokazatelji u tabeli su podijeljeni u dvije podkategorije i to: L=limit i CV=ciljna vrijednost. Kriteriji za definisanje limita i ciljnih vrijednosti se utvrđuju na nivou NLB Grupe za tekuću godinu i srednjoročni period i prilagođavaju u skladu sa profilom rizičnosti Banke.

Risk Profil se sastoji od pokazatelja sklonosti ka preuzimanju rizika (engl. risk appetite) i dodatnih važnih pokazatelja za upravljanje i praćenje profila rizika Banke. Profil rizičnosti Banke obuhvata rizike vezane za kapitalnu adekvatnost, stopu finansijske poluge, rizik likvidnosti, kreditni, rizik kamatnih stopa, devizni rizik i operativni rizik. Nivo rizika za svaki pokazatelj rizika (nizak, prihvatljiv, umjeren, značajan, visok) je definisan u skladu sa smjernicama NLB Grupe usklađujući nivo rizika sa limitima i ciljnim vrijednostima definisanim u Risk Appetite (ukoliko postoje), limitima u politikama za upravljanje pojedinačnim rizicima, kao i pragovima upozorenja definisanim u Planu oporavka Banke.

Očekivani i budući trend (povećanje, stabilno, smanjenje) usklađuje se sa Risk Appetite, Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima kao i strategijom Banke i petogodišnjim planom poslovanja. Indikatori rizika, uključujući i njihove limite ili ciljne vrijednosti, utvrđuju se na nivou Banke za tekuću godinu i srednjoročni period.

Primarni cilj Banke je da nadmaši regulatorne zahtjeve, to se između ostalog odnosi i na propisane stope adekvatnosti kapitala i finansijske poluge. U tom kontekstu Banka je postavila limite Risk Appetite dovoljno daleko od regulatornih limita. Pored regulatornog, Banka osigurava da su svi rizici adekvatno pokriveni internim kapitalom u ekonomskom pristupu ICAAP-a. U tu svrhu iskazuje višak internog kapitala iznad kapitalnog zahtjeva za rizik u ekonomskom pristupu.

Sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti prikazane u tabeli ispod:

Risk Appetite		Ratio	Limit/ciljna vrijednost	Ostvarenje
000 KM	Pokazatelj	Pokazatelj	Tip	31.12.2022
	Stopa regulatornog kapitala	OCR	Limit	16,48%
	Stopa osnovnog kapitala	Tier1	Limit	15,86%
Adekvatnost kapitala	Stopa redovnog osnovnog kapitala	CET1	Limit	15,86%
	Ukupan SREP kapitalni zahtjev	TSCR	Limit	14,35%
	Adekvatnost internog kapitala	iCAR	Limit	117,41%
Finansijska poluga	Stopa finansijske poluge	LR	Limit	8,84%
	Liquidity coverage ratio - NLB met.	LCR	Limit	238,80%
	Liquidity coverage ratio - LOK met.	LCR	Limit	207,19%
	Net stable funding ratio - NLB met.	NSFR	Limit	161,34%
	Net stable funding ratio - LOK met.	NSFR	Limit	157,53%
Likvidnost	Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 30 dana		Limit	70,33%
	Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 90 dana		Limit	74,49%
	Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 180 dana		Limit	81,14%
	Samofinansiranje - NLB met. Neft LTD	Neft LTD	Limit	77,42%
	Samofinansiranje - LOK met. Neft LTD	Neft LTD	Limit	77,07%
	Stres testovi likvidnosti		Limit	5
	NPL ratio NLB Int. Met.	% NPL	CV	2,35%
	NPL EBA	% NPL	CV	3,13%
	NPL ratio LOK Reg.	% NPL	CV	2,56%
	NPL koeficijent pokrivenosti (CR2) NLB Met.	CR2	Limit	87,74%
	NPL koeficijent pokrivenosti (CR2) LOK Reg.	CR2	Limit	92,13%
	Udio nivoa kreditnog rizika 2 u kreditnom portfoliju NLB Met.	%S2	CV	1,27%
	Udio nivoa kreditnog rizika 2 u kreditnom portfoliju LOK Reg.	%S2	CV	2,02%
Kvalitet portfolija	Volatilnost kreditnog rizika - A bonitet*	Min A portfolio	Limit	14,89%
	Volatilnost kreditnog rizika - C bonitet*	Max C portfolio	Limit	9,22%
	Cost of Risk NLB Met.	CoR	Limit	18,62
	Cost of Risk - LOK Reg.	CoR-lok	Limit	73,35
	Nivo rizika za sektorsku koncentraciju	HHI RWA	Limit	30,13%
	Individualna koncentracija - 10 najvećih u reg. kapitalu*	Top 10 klijenata	Limit	56,30%
	Izloženost Pojeiktng finansiranja*	PF/kapital	Limit	20
	Neto kamatni prihod NII (50 bp)*	udio NII u kapitalu	Limit	1,20%
Kamatni rizik	EVE BPV (najlošiji scenarij) NLB Met.	% u osn. kapitalu	Limit	1,79%
	EVE BPV (promjena 200 bp) LOK Reg.	% u osn. kapitalu	Limit	4,85%
	Ukupna apsolutna otvorena devizna pozicija (bez EUR)	% u reg. kapitalu	Limit	0,13%
Tržišni rizik	Otvorena devizna pozicija (sa EUR)	% u reg. kapitalu	Limit	0,75%
	Rizik kreditnog spread-a (šok 100 bp)	KS (š ok 100bp)/kapital	Limit	1,11%
Operativni rizik	Gubici iz operativnog rizika	zbir neto štete	Limit	124

*iz račun pok az atelja u skladu sa metodologijom NLB Grupe

5.7. Način informisanja organa upravljanja Banke o rizicima

Odjel za strateško upravljanje rizicima koordinira u izradi Izvještaja o upravljanju rizicima (Risk report) koji kvartalno podnosi Upravi Banke, Odboru za rizike i Nadzornom odboru, u standardizovanoj formi za sve članice NLB Grupe, čiji predmet su izloženost kreditnim rizicima, riziku likvidnosti, deviznom, kamatnom i operativnom riziku. Članovi Nadzornog odbora u svom radu mogu zahtijevati dodatne materijale ili proširenje postojećih.

Odjel podnosi Odboru za praćenje rizika (engl. Risk Committee – RiCO), čiji članovi su i članovi Uprave Banke, mjesečne izvještaje o izloženosti svim aspektima upravljanja ključnim rizicima u Banci. U sastavu mjesečnih izvještaja za RiCO i Risk report koji se kvartalno dostavlja Upravi Banke, Odboru za rizike i Nadzornom odboru Banke, Odjel izvještava o osnovnim pokazateljima strukturne likvidnosti, izloženosti deviznom, kamatnom i operativnom riziku i njihovoj usklađenosti sa zakonskim i internim limitima. Uprava Banke prilikom razmatranja materijala može zahtijevati dodatne materijale ili izmjenu postojećih.

Odjel za upravljanje nekreditnim rizicima administrativno koordinira pripremu materijala za Odbor za upravljanje operativnim rizicima, čije se sjednice u pravilu održavaju na mjesečnoj osnovi. Također, u saradnji sa Odjelom za strateško upravljanje rizicima, priprema materijale za mjesečne i kvartalne sjednice ALCO, koji sadrže preglede izloženosti svim aspektima nekreditnih rizika, kao i rezultate provedenih testiranja otpornosti na stres iz područja upravljanja rizikom likvidnosti.

Odjel za strateško upravljanje rizicima, kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima, kvartalno priprema Izvještaj o radu koji na prijedlog Uprave Banke i prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju usvaja Nadzorni odbor Banke. Sadržaj Izvještaja o radu usklađen je sa zahtjevima Odluke o sistemu internog upravljanja Banke i prilagođen internom/lokalnom sistemu izvještavanja u oblasti upravljanja rizicima.

Odjel za strateško upravljanje rizicima koordinira aktivnostima prilikom izrade Plana oporavka, ICAAP-a i ILAAP-a koji se godišnje podnose Upravi Banke, Odboru za rizike i Nadzornom odboru na usvajanje.

5.8. Opšti okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija, uključujući i rukovodioce istih

Kao važan element pristupa upravljanju rizicima, Banka koristi okvir "tri linije odbrane". U tom okviru, poslovna linija predstavlja prvu liniju odbrane u procesu upravljanja rizicima u Banci, kontrolna funkcija upravljanja rizicima i kontrolna funkcija praćenja usklađenosti drugu, a interna revizija treću liniju odbrane.

Funkcija praćenja usklađenosti kao kontrolna funkcija organizovana je unutar Sektor za usklađenost poslovanja, sprečavanje pranja novca i sigurnost. Odjel za usklađenost poslovanja i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (Compliance & AML) djeluje kao samostalan Odjel na nivou Banke koji ima osiguranu direktnu liniju komunikacije prema Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke te Agenciji za bankarstvo F BiH. U nadležnosti Odjela za usklađenost poslovanja, osim regulatorne usklađenosti i sprečavanja pranja novca i fin. terorizma su i: etika i integritet, sprečavanje i istrage štetnih i sumnjivih postupanja, zaštita informacija i podataka i koordinacija uspostavljanja kontrolnih tačaka u sistemu internih kontrola. Naglašavamo da funkcija sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i sama ima osiguranu direktnu liniju komunikacije prema Upravi Banke, Nadzornom odboru, regulatoru i drugim državnim institucijama sa kojima direktno surađuje. Od 01.01.2023. godine odjel za usklađenost poslovanja će djelovati kao Sektor za usklađenost poslovanja, sprečavanje pranja novca i sigurnost.

Treću liniju u okviru tri linije odbrane u sistemu upravljanja rizicima čini kontrolna funkcija Interne revizije.

Interna revizija sprovodi nepristrasnu, nezavisnu, stalnu i sveobuhvatnu kontrolu nad poslovanjem Banke, te svojim objektivnim uvjerenjem zasnovanim na procjeni rizika doprinosi implementiranju ciljeva Banke i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, sistema internih kontrola i upravljanja Bankom. Ocjene kvaliteta i efikasnosti internih kontrola, uključujući procjenu sistema upravljanja rizicima i procesima, dostavljaju se Upravi Banke, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru, kao i revidiranim organizacionim dijelovima Banke u vidu revizijskih izvještaja.

Uprava Banke predlaže Odboru za reviziju, Odboru za rizike i Nadzornom odboru godišnje planove rada i metodologije rada kontrolnih funkcija. Nadzorni odbor usvaja kvartalne, polugodišnje i godišnje izvještaje o radu kontrolnih funkcija. U skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci, Uprava Banke godišnje preispituje efikasnost kontrolnih funkcija u Banci, uključujući i primjerenost postupaka kontrolnih funkcija, o čemu podnosi izvještaj Nadzornom odboru Banke. Uprava Banke ocijenila je sistem upravljanja i internih kontrola u odnosu na profil rizika Banke kao adekvatan.

U 2022. godini došlo je izmjene rukovodioca kontrolne funkcije Interne revizije. Odlukom Nadzornog odbora NLB Banke d.d. Sarajevo, broj 1-500-6-71.2/22 od 28.07.2022. godine izvršeno je imenovanje Glavnog internog revizora (Sanela Pušina) od 01.08.2022. godine. Imenovana je obavljala funkciju vršioca dužnosti glavnog internog revizora u periodu (01.01.-31.07.2022).

Banka u cilju održavanja efikasnog sistema internih kontrola prati pet preporučenih osnovnih međusobno povezanih elemenata sistema internih kontrola:

- interno kontrolno okruženje,
- identifikacija i procjena rizika koje će Banka kontrolisati u skladu sa postavljenim politikama,
- kontrolne aktivnosti, uključene u pojedinačne postupke i procese,
- informisanje i komunikacija, te
- nadzorne aktivnosti i preduzimanje mjera u cilju poboljšanja, odnosno saniranja posljedica.

Interno kontrolno okruženje predstavljaju svi zaposlenici Banke sa karakternim osobinama, uključujući besprijekornost, etičke vrijednosti i kompetencije, kao i okruženje u kome rade. Kontrolno okruženje se jasno vidi kroz važne smjernice Uprave i rukovodilaca organizacionih jedinica, koji imaju bitan uticaj na način poslovanja, postavljanje ciljeva, procjenu rizika, kontrolne aktivnosti, informacioni i komunikacioni sistem, kao i na nadzorne aktivnosti.

Identifikacija i procjena rizika je prepoznavanje unutrašnjih i spoljnih faktora koji predstavljaju opasnost da se planirani ciljevi ne ostvare, odnosno da se desi nešto što bi moglo da ugrozi ostvarivanje planiranih ciljeva. Rizici se obavezno identifikuju kod svih novih bankarskih usluga, a sa identifikacijom se nastavlja kod postojećih usluga. Naime, rizici se neprestano prate zbog razvoja okruženja, novih zahtjeva klijenata, zahtjeva regulatora i promjena bankarskog poslovanja.

Procjena rizika je proučavanje obima uticaja rizika na ostvarivanje ciljeva.

Kontrolne aktivnosti su postupci koji pomažu u obezbjeđivanju da se sve nužne aktivnosti za kontrolu rizika obavljaju na putu do ciljeva.

Informisanje i komunikacija su bitni za dobar rad sistema internih kontrola.

Informacije su potrebne svim radnicima na svim nivoima u Banci da bi mogli da obavljaju svoj posao, da bi mogli da identifikuju, procijene i na odgovarajući način reaguju na rizike, odnosno da ostvare postavljene ciljeve.

Postavljena organizaciona struktura mora da obezbijedi komuniciranje po odgovarajućim komunikacionim kanalima, tako da prave informacije dođu u odgovarajućoj sadržini u pravom obliku do prave osobe u pravo vrijeme.

Nadzor je dio sistema internih kontrola koji stalno ocjenjuje njegovu prisutnost i rad njegovih sastavnih dijelova, a obavlja se na dva načina: kao stalna djelatnost i kao povremeno, odvojeno ocjenjivanje.

Nadzorni odbor je odgovoran da, uspostavi, održavanju i unapređenju efikasnog sistema internih kontrola u banci i osigura da Uprava Banke osigura uslove za njihovo provođenje, odnosno da Uprava Banke i drugi zaposlenici u banci uspostavljaju i provode detaljne procedure i postupke vezane za adekvatnu kontrolu rizika, praćenje efikasnosti idjelotvornosti poslovanja banke, pouzdanosti njenih finansijskih i ostalih informacija i usklađenosti sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima.

Nadzorni odbor je dužan da, na prijedlog Uprave Banke, utvrdi ciljeve te donese i kontinuirano prati provođenje politika vezanih za sisteme internih kontrola Banke.

Uprava Banke odgovorna je za održavanje efikasnosti internih kontrola u Banci, uključujući i osiguranje sigurnosti informacionog sistema.

Interna revizija Banke:

- a. vrši nadzor nad funkcionisanjem sistema interne kontrole Banke;
- b. prezentira Odboru za reviziju i Upravi Banke pravovremene informacije o njegovoj adekvatnosti i efikasnosti.

Odbori Banke (Odbor za upravljanje aktivom i pasivom - ALCO, Odbor za operativne rizike, i sl.) ocjenjuju predložene politike i postupke upravljanja

rizicima, ocjenjuju njihovo sprovođenje i odlučuju o važnijim izloženostima rizicima.

Organizaciona jedinica nadležna za upravljanje rizicima priprema politike i postupke upravljanja rizicima, uspostavlja i razvija sistem mjerenja, procjene i izvještavanja o rizicima, nadzire sprovođenje i odlučuje o određenim izloženostima.

Organizaciona jedinica za usklađenost poslovanja i za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i zaposlenik nadležan za zaštitu informacija i zaposlenik nadležan za zaštitu ličnih podataka, te zaposlenik ovlašten za fizičko – tehničku zaštitu obezbjeđuju usaglašenost internih akata kojima su definisane njihove nadležnosti sa važećim zakonskim propisima i provode interne kontrole, kako po nalogu tako i u skladu sa aktima kojima su regulisane aktivnosti provođenja internih kontrola u pojedinim domenima poslovanja Banke.

Rukovodioci organizacionih dijelova su važni faktori za rad sistema internih kontrola sa sljedećim zadacima:

- sprovode usvojene akte i odluke Uprave Banke,
- učestvuju u razvijanju postupaka za identifikaciju, mjerenje, praćenje i nadzor rizika u oblasti organizacionih jedinica koje vode,
- održavaju organizacionu strukturu koja jasno određuje odgovornosti, ovlaštenja i izvještavanje,
- obezbjeđuju efikasno sprovođenje delegiranih zadataka,
- postavljaju odgovarajuće i cjelovite interne kontrole u organizacionim jedinicama koje vode,
- predstavljaju i naglašavaju značenje razvoja i praćenje internih kontrola svim radnicima,
- osiguravaju da se uspostavljene kontrole redovno provode;
- vrše nadzor efikasnosti i uspješnosti sistema internih kontrola te o tome izvještavaju nadređene.

Svaki radnik Banke je zadužen za odgovarajuće obavljanje internih kontrola u skladu sa svojim zadacima.

6. Podaci i informacije koje se odnose na regulatorni kapital

Podaci odnosno informacije koje se odnose na kapital

Kapital Banci treba da obezbijedi potrebne izvore za redovne aktivnosti, pokriće preuzetog i potencijalnog rizika, upotpunjavanje ukupnog poslovanja, širenje obima poslovanja Banke i finansiranje nekamatonske aktive, jačanje povjerenja javnosti i klijenata u stanje i položaj Banke, osiguranje kapaciteta za opsluživanje kreditnih potreba komitenata i obezbjeđenje Banke od neočekivanih gubitaka.

Upravljanje kapitalom u Banci definisano je kroz Program i politike za upravljanje kapitalom NLB Banke d.d., Sarajevo, koji utvrđuje Uprava Banke, a donosi Nadzorni odbor Banke.

Postavljene ciljeve u pogledu kapitala, Banka ostvaruje putem Plana i programa za održavanje adekvatnog kapitala koji utvrđuje Nadzorni odbor Banke, a donosi Skupština Banke.

Cilj upravljanja kapitalom je obezbjeđenje i održavanje optimalnog obima, strukture i izvora kapitala tako da je omogućeno:

- ispunjavanje svih zakonskih (regulatornih) zahtjeva;
- pokriće svih rizika preuzetih u poslovanju Banke;
- neometano ostvarivanje strateških ciljeva Banke i
- postizanje optimalnog povrata na kapital prema dioničarima.

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata uključenih u obračun regulatornog kapitala

Minimalni zahtjevi u pogledu visine dioničkog kapitala, zakonskih rezervi, regulatornog kapitala i stopa kapitala Banke definisani su Zakonom o bankama, Zakonom o privrednim društvima, Odlukom o izračunavanju kapitala banke Agencije za bankarstvo Federacije BiH i drugim zakonskim propisima koji regulišu ovu oblast.

Regulatorni kapital predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala, nakon regulatornih usklađivanja pri čemu:

- Osnovni kapital Banke (T1) predstavlja zbir stavki redovnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja i stavki dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja.
- Dopunski kapital Banke (T2) je zbir instrumenata kapitala, subordinisanih dugova i drugih stavki dopunskog kapitala nakon umanjenja za regulatorna usklađivanja, koji ne može biti veći od jedne trećine osnovnog kapitala.

Regulatorni kapital Banke sastoji se od redovnog osnovnog i dopunskog kapitala:

- Redovni osnovni kapital čine:
  - dionički kapital (redovne dionice);
  - zadržana dobit;
  - akumulirana ostala sveobuhvatna dobit i
  - rezerve kapitala.

Odbitnu stavku od redovnog osnovnog kapitala čine nematerijalna imovina i odgođena porezna imovina, koja proizilazi iz privremenih razlika.

- Dopunski kapital čine trajne prioritetne kumulativne dionice i subordinisani dug.

U strukturi kapitala, Banka nema dodatnog osnovnog kapitala.

U skladu sa članom 8. stav (1) tačka a) Odluke, Banka objavljuje iznos regulatornog (priznatog) kapitala banke, kao i iznos redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala, kako slijedi:

U skladu sa članom 8. stav (1) tačka a) Odluke, Banka objavljuje iznos regulatornog (priznatog) kapitala banke, kao i iznos redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala, kako slijedi:

Red.br.	Kapital	Iznos
1.	REGULATORNI KAPITAL	157.287
1.1	OSNOVNI KAPITAL	151.394
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	151.394
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	53.580
1.1.1.2	Zadržana dobit	28.643
1.1.1.3	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	-2.699
1.1.1.4	Ostale rezerve	75.106
1.1.1.5	(-) Ostala nematerijalna imovina	-2.508
1.1.1.6	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizilazi iz privremenih razlika	-728
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	5.893
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	5.893

U skladu sa članom 8. stav (1) tačka b) Odluke, Banka objavljuje opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala kako slijedi:

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata			
Red.br.	Stavka	Instrument redovnog osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
1.	Emitent	NLB Banka d.d., Sarajevo	NLB Banka d.d., Sarajevo
1.1.	Jedinstvena oznaka	BATZLBRK2004	BATZLBPK2006
Trećman u skladu sa regulatornim okvirom			
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi	Pojedinačna osnova	Pojedinačna osnova
3.	Vrsta instrumenta	Redovne dionice	Kumulativne prioritetne dionice
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja	53.580 hiljada KM	25 hiljada KM
5.	Nominalni iznos instrumenta	140 KM	140 KM
5.1.	Emisiona cijena	140 KM	140 KM
5.2.	Otkupna cijena	-	-
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital	Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	13.07.2001.	04.07.2001.
8.	Instrument sa datumom dospijea ili instrument bez datuma dospijea	Bez dospijea	Bez dospijea
8.1.	Inicijalni datum dospijea	Bez dospijea	Bez dospijea
9.	Opcija kupovine od strane emitenta	Da	Da
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	-	-
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	-	-
Kuponi/dividende			
10.	Fiksna ili promjenljiva dividenda/kupon	Promjenjiva	Promjenjiva
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-	-

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata

Red.br.	Stavka	Instrument redovnog osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	-	Da
13.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup	Ne	Ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Kumulativne
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Konvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	-	-Odobrenje FBA -Odluka Skupštine Banke u skladu sa zakonskim propisima
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti	-	U cijelosti
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije	-	-
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	-	Opcija emitenta
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	-	Redovne dionice
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	-	NLB Banka d.d., Sarajevo
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	Ne	Ne
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	-	-
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti	-	-
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	-	-
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti	-	-
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	Kumulativne prioritetne dionice	-
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne	Ne
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	-	-

Dioničari Banke imaju pravo na isplatu dividende u skladu sa zakonskim propisima i internim aktima, kojima je regulisana isplata dividende.

Banka zadržava puno diskreciono pravo, u vezi sa vremenom i iznosom, u slučaju isplate dividendi na obične dionice i može zadržati pravo otkazivanja dividende u slučajevima kada postoje smjernice Agencije za bankarstvo Federacije BiH ili poslovni interes Banke.

U slučaju prioriternih dionica, Banka nema pravo obustaviti isplatu dividende osim kada postoje smjernice Agencije za bankarstvo Federacije BiH i u slučaju kada je ugrožena njena solventnost. Banka je obavezna isplatiti dividendu na osnovu prioriternih dionica u slučaju kada su rezerve iz dobiti iznad propisanog minimuma, koji je definisan Zakonom o dioničkim društvima. Ukoliko se ne isplati dividenda na prioriternu dionicu u toku jedne godine, neisplaćeni dio se prenosi i kumulativno isplaćuje u narednoj godini.

Odluka o isplati dividende se donosi na Skupštini Banke prilikom donošenja Odluke o raspodjeli dobiti za svaku poslovnu godinu.

Politika dividendi je definisana Programom i politikom za upravljanjem kapitalom NLB Banke d.d., Sarajevo.

7. Podaci i informacije koje se odnose na kapitalne zahtjeve i adekvatnost kapitala

U skladu sa članom 9. Odluke, Banka objavljuje podatke koji se odnose na kapitalne zahtjeve za sljedeće vrste rizika, koji su primjenjivi na poslovanje Banke:

- Kreditni rizik prema standardizovanom pristupu za svaku kategoriju izloženosti;
- Devizni rizik i
- Operativni rizik prema jednostavnom pristupu odnosno pristupu osnovnog pokazatelja.

U skladu sa zahtjevima istoga člana, Banka objavljuje i sljedeće stope kapitala:

- Stopu redovnog osnovnog kapitala;
- Stopu osnovnog kapitala, te
- Stopu regulatornog kapitala.

Banka, u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke (Službene novine FBiH, broj: 81/17, 50/19, 37/20, 81/20 i 68/21), te supervizorskim pregledom i procjenom, u svakom trenutku treba ispunjavati sljedeći minimum kapitalnih zahtjeva:

- Stopu redovnog osnovnog kapitala od 7,50% (CET1 stopa), kao odnos redovnog osnovnog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku,
- Stopu osnovnog kapitala od 9,75% (T1 stopa), kao odnos osnovnog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku i
- Stopu regulatornog kapitala od 12,75%, kao odnos regulatornog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku.

U narednoj tabeli su prikazani podaci, koji se odnose na kapitalne zahtjeve, te stope kapitala:

Adekvatnost kapitala		
Red.br.	Stavka	Kapitalni zahtjevi
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	-
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	888
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	13
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-
6.	Izloženosti prema institucijama	1.528
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	31.251

Adekvatnost kapitala

Red.br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
8.	Izloženosti prema stanovništvu	366.200	43.944
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	208.579	25.029
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2.371	284
11.	Visokorizične izloženosti	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	113	14
16.	Ostale izloženosti	33.003	3.960
17.	Ukupni kapitalni zahtjev za kreditni rizik		106.911
18.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/ispоруke		-
19.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike		7.830
19.1	Kapitalni zahtjevi za specifični i opći rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata		-
19.2	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja		-
19.3	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik		191
19.4	Kapitalni zahtjevi za robni rizik		-
20.	Kapitalni zahtjev za operativni rizik		7.639
21.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	15,86%	
22.	Stopa osnovnog kapitala	15,86%	
23.	Stopa regulatornog kapitala	16,48%	

7.1. Podaci, odnosno informacije koje se odnose na izloženost Banke kreditnom riziku

a. Primjenjena definicija izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

Status neizmirenja obaveza utvrđen je na nivou svih potraživanja prema jednom dužniku, a postoji kada je ispunjen bilo koji od sljedećih uslova:

1. dužnik kasni sa otplatom dospjelih obaveza prema Banci duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu, osim u slučaju da Banka dokaže da je kašnjenje nastalo zbog tehničke greške;
2. Banka smatra izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema Banci;
3. njenom matičnom društvu ili bilo kojem od njenih zavisnih društava pravnog lica ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala (engl. Unlikelihood to pay - UTP).

Pod materijalno značajnim iznosom podrazumijevaju se ukupna dospjela potraživanja od:

- fizičkog lica u iznosu većem od 200 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika;
- pravnog lica u iznosu većem od 1.000 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika.

Brojač dana kašnjenja uključuje se na datum kada ukupna dospjela potraživanja od tog dužnika pređu materijalno značajan iznos, a isključuje kada se ukupna potraživanja spuste ispod tog nivoa.

Pri tome, brojanje dana kašnjenja za:

- a. prekoračenja po računu počinje sa danom kada dužnik prekorači odobreni limit, kada izvrši isplatu sredstava sa transakcijskog računa bez pokrića ili kada mu je odobreni limit smanjen i niži je od trenutno iskorištenog iznosa, a njihov je iznos materijalno značajan. Pri tome, odobreni limit je svaki kreditni limit koji je banka odredila i o kojem je obavijestila dužnika;
- b. izloženosti po kreditnim karticama počinje sa danom na koji dospijeva obaveza plaćanja minimalnog dijela.

Status neizmirenja obaveza imaju i:

- a. Svi klijenti D i E boniteta (bez obzira na kašnjenja);
- b. Potraživanja od klijenta kod kojih se jedan ili više plasmana otplaćuje iz sekundarnih izvora (povrat vrše jemci).

b. Opis pristupa i metoda za utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka za kreditni rizik

Obračun rezervacija za kreditne gubitke se vrši u skladu sa Metodologijom za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive i formiranje ispravki vrijednosti i rezervisanja za pokriće očekivanih kreditnih gubitaka u NLB Banci d.d., Sarajevo u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Federacije BiH.

Proces vrednovanja stavki finansijske aktive obuhvata:

- a. početno vrednovanje stavki finansijske aktive;
- b. naknadno vrednovanje stavki finansijske aktive po fer vrijednosti;
- c. naknadno vrednovanje stavki finansijske aktive po amortizovanom trošku;
- d. raspoređivanje stavki finansijske aktive u nivoe kreditnog rizika
- e. utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka.

Banka priznaje očekivani kreditni gubitak za svu rizičnu aktivu i potencijalne obaveze u skladu sa MSFI 9. Ukoliko na datum izvještavanja, kreditni rizik rizične aktive i potencijalnih obaveza u skladu sa politikom nije značajno porastao od početnog priznavanja, Banka priznaje rezervisanja za gubitke u iznosu koji je jednak 12-mjesečnom očekivanom kreditnom gubitku (nivo kreditnog rizika – stage 1). Ukoliko je nakon početnog priznavanja došlo do značajnog povećanja rizika, Banka će izvršiti reklasifikaciju finansijskih sredstava i potencijalnih obaveza, u skladu sa Metodologijom, iz nivoa kreditnog rizika 2 u nivo kreditnog rizika 3, i priznati rezervisanja za gubitke koja su jednaka očekivanim kreditnim gubicima do isteka plasmana. Kada dođe do poboljšanja kreditnog rizika, rizična aktiva i potencijalne obaveze se ovom Metodologijom reklasifikuju ponovo u Stage 1 ili Stage 2.

Za finansijska sredstva u nivoima kreditnog rizika 1 i 2 koja sadrže samo bilansnu komponentu, rezervisanja za gubitke su jednaka procijenjenim očekivanim kreditnim gubicima. Za finansijske instrumente koji sadrže i bilansne i vanbilansne stavke, procijenjeni očekivani kreditni gubitak se raspodjeljuje između rezervisanja za ECL na osnovu EAD-a:

$ECL = (\text{bilansna izloženost} * PD * LGD) + ((\text{vanbilansna izloženost} * CCF) * PD * LGD)$

Faktor kreditne konverzije (CCF) manji od 100% ima za posljedicu relativno visoko pokriće bilansnih stavki ispravkama vrijednosti u odnosu na pokriće vanbilansnih stavki rezervisanjima.

Klasifikacija finansijskih instrumenata i vanbilansnih stavki po nivoima kreditnog rizika zavisi od:

- boniteta klijenta prilikom inicijalnog priznavanja;
- trenutnog boniteta potraživanja/klijenta (na datum izveštavanja);
- ukoliko se finansijski instrument nalazi na Listi za praćenje (engl. Watch List – WL ili Intensive Care List – ICL);
- restrukturiranog statusa finansijskog instrumenta i
- materijalno značajnih kašnjenja > 30 dana.

Bonitet jednoobrazno identifikuje visinu kreditnog rizika koji Banka preuzima. Bonitet implicitno odražava vjerovatnoću da će klijent postati default u roku od godinu dana (PD). Bonitetna klasifikacija zavisi od nekoliko faktora pa je stoga neophodno procjenjivati kako kvalitativne, tako i kvantitativne faktore. Kod kvantitativnih faktora su ključni pokazatelji bilansa stanja koji ukazuju na finansijsku stabilnost klijenta i njegovu sposobnost da otplaćuje obaveze, kao i kašnjenja klijenta u otplati obaveza prema Banci. Kvalitativni kriteriji dalje procjenjuju kreditni rizik klijenata u pogledu djelatnosti kojima se bave, kvalitete menadžmenta, odnosa sa kupcima, dobavljačima i drugo. Stoga, bonitet odražava kombinaciju svih faktora koji utiču na rizik klijenta; posljedično, odražava rizik industrije i promjene u mikro okruženju, itd. Bonitet reflektuje sve kvalitativne i kvantitativne informacije o klijentu i najadekvatniji je pokazatelj stepena rizičnosti koji takav klijent predstavlja ili povećanja stepena rizičnosti nakon inicijalnog priznavanja svakog pojedinačnog instrumenta.

Kada su u pitanju fizička lica, klasifikacija klijenata je prvenstveno bazirana na kriteriju kašnjenja, ali se pogoršavanje uslova u pojedinim segmentima usljed makroekonomske situacije odražava na povećanje PD, što indirektno utiče na nivo ispravki vrijednosti i rezervacija.

Banka za performing i under-performing klijente, te non-performing klijente koji ne prelaze definisani prag materijalnosti vrši grupni obračun ispravki vrijednosti, dok se za non-performing klijente koji prelaze definisani prag materijalnosti vrši individualni obračun ispravki vrijednosti u skladu sa aktima koji regulišu ovu oblast.

U svrhu procjene LGD parametra Banka koristi kolateral HC (engl. haircut) na nivou svake vrste kolaterala i neosiguranu stopu oporavka (engl. Unsecured Recovery Rate – URR) na nivou svakog segmenta klijenta.

Banka uključuje informacije koje se odnose na budućnost kako u procjeni značajnog povećanja kreditnog rizika, tako i kod mjerenja očekivanog kreditnog gubitka (ECL-a). Razmatraju se informacije u budućnosti kao što su makroekonomski faktori i ekonomske prognoze.

Ponovni izračun svih parametara vrši se godišnje ili češće, ako se makro okruženje mijenja više nego što je bilo uključeno u prethodne prognoze, u tom slučaju svi parametri se preračunavaju prema novim prognozama.

Banka utvrđuje očekivani kreditni gubitak za izloženosti na individualnoj osnovi kao pozitivnu razliku između bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti i procijenjenih budućih novčanih tokova (od operativnih prihoda i/ili realizacije kolaterala) tokom očekivanog vijeka trajanja stavke finansijske aktive diskontovanih efektivnom kamatnom stopom važećom na datum izvještavanja. Banka može koristiti više različitih scenarija (od operativnih prihoda i/ili realizacije kolaterala) prilikom procjenjivanja izvjesnosti budućih novčanih tokova sa procentima vjerovatnoće njihovog ostvarenja.

Procjena izvjesnosti ostvarenja budućih novčanih tokova od operativnih prihoda pri tome se mora zasnivati najmanje na:

- historijskim novčanim tokovima u periodu od najmanje šest posljednjih mjeseci;
- pouzdanosti dokumentovanosti budućih novčanih tokova;
- iskustvu Banke u naplati potraživanja od klijenata sa sličnim karakteristikama.

Procijenjeni naplativi iznos općenito odgovara iznosu izračunatom po sljedeće dvije metode:

- sadašnja vrijednost procijenjenih budućih novčanih tokova diskontirana prema efektivnoj kamatnoj stopi finansijske imovine;
- procjena naplativog iznosa kolateralizirane izloženosti odražava novčani tok koji može biti rezultat likvidacije kolaterala.

c. Ukupan iznos izloženosti banke nakon prilagodbe vrijednosti i rezervisanja, izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika (neto izloženosti), kao i prosječni iznos neto izloženosti tokom perioda, po kategorijama izloženosti

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti				
Red. br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda*	
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	371.363	353.519	
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	109.948	93.623	
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	236	248	
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	
6.	Izloženosti prema institucijama	65.504	59.400	
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	394.696	382.824	
8.	Izloženosti prema stanovništvu	587.749	560.170	
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	422.160	378.702	
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	5.842	5.042	
11.	Visokorizične izloženosti	0	0	
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	113	105	
16.	Ostale izloženosti	92.043	94.573	

*prosjeck kvartalnih stanja izloženosti u izvještajnoj godini

d. Geografska podjela izloženosti po značajnijim područjima i kategorijama izloženosti uz detaljniju razradu po potrebi

Red. br.	Vrsta izloženosti	EU Zemlje	USA	Ostale zemlje (van EU)	Kanton Sarajevo	Tuzlanski kanton	Hercegovačko-neretvanski kanton	Zapadnohercegovački kanton	Zeničko dobojski	Srednjo bosanski kanton	Unsko Sanski kanton	Brčko Distrikt	Republika Srpska	Ostala geografska područja*	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	60.646	1.815	1.983	306.919	0	0	0	0	0	0	0	0	0	371.363
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	40.313	262	1.897	0	3.557	0	0	61	63.856	2	109.948
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	4	149	61	0	0	22	0	0	0	0	236
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	44.065	5.367	1.194	3.781	5	519	0	0	0	0	0	10.573	0	65.504
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	2.664	0	0	93.810	104.952	49.479	47.930	15.251	22.107	10.103	16.160	5.713	26.527	394.696
8.	Izloženosti prema stanovništvu	41	0	0	122.246	285.545	37.787	31.996	20.084	21.596	24.002	12.345	2.505	29.602	587.749
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	0	0	0	119.021	106.174	42.995	68.286	21.904	29.824	9.344	9.084	747	14.781	422.160
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	0	0	0	2.431	2.166	207	76	145	49	665	85	7	11	5.842
11.	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	85	0	0	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	113
16.	Ostale izloženosti	0	0	0	92.043	0	0	0	0	0	0	0	0	0	92.043

* uključeni Kanton 10; Posavski i Bosansko-podrinjski

e. Podjelu izloženosti prema vrsti djelatnosti i kategorijama izloženosti

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)																					
Red. br.	Vrsta izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vadenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije životne sredine)	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hoteljstvo i ugostiteljstvo)	Informacije i komunikacije	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socij. rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale djelatnosti (uključujući stanovništvo)	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	306.919	0	0	0	0	64.444	0	0	0	0	371.363
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	232	1.877	104.198	0	0	0	3.641	109.948
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0	0	0	0	0	60	0	0	0	0	0	16	0	88	0	72	236
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	65.504	0	0	0	0	0	0	0	0	0	65.504
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	1.502	4.717	80.751	0	809	57.895	179.498	19.343	0	14.571	23.832	0	8.711	1.365	0	10	1.368	91	233	394.696
8.	Izloženosti prema stanovništvu	876	378	14.957	329	316	21.978	23.212	17.954	490	2.734	15	496	1.117	659	0	43	75	3.840	498.280	587.749
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	0	0	85.928	4.465	0	29.590	123.452	15.308	3.278	727	0	10.682	12.388	929	0	0	0	789	134.624	422.160
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	26	0	0	0	0	4	2.449	43	0	131	0	0	1.873	0	0	0	0	0	1.316	5.842
11.	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	85	0	0	0	0	0	0	0	0	28	113
16.	Ostale izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	92.043	0	0	0	0	0	0	0	0	0	92.043
	Ukupno	2.404	5.095	181.636	4.794	1.125	109.467	328.611	52.648	3.828	18.248	488.313	11.178	24.321	4.830	168.658	53	1.531	4.720	638.194	2.049.654

f. Preostali rok dospijea svih izloženosti i po kategorijama izloženosti

Preostali rok do dospijea svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Red. br.	Kategorija izloženosti	<=1 god>	≤5 god>	>5 god	Nije navedeno dospijee	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	365.178	6.185	0	0	371.363
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	50.415	49.805	7.100	2.628	109.948
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	214	22	0	0	236
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	64.655	628	12	209	65.504
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	274.676	103.000	17.020	0	394.696
8.	Izloženosti prema stanovništvu	146.554	159.525	281.668	2	587.749
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	66.938	162.095	193.127	0	422.160
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2.799	464	2.579	0	5.842
11.	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	113	0	0	0	113
16.	Ostale izloženosti	0	0	0	92.043	92.043
	Ukupno	971.542	481.724	501.506	94.882	2.049.654

g. Prema značajnoj privrednoj grani, iznos bruto izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, bruto iznosu dospjelih nenaplaćenih potraživanja i bruto iznosu ostalih izloženosti s pripadajućim isprawkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke)

Izloženosti prema značajnoj grani privrede							
Red. br.	Grana privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	275	249	284	249	2.405	28
2.	Vađenje ruda i kamena	0	0	3	0	5.385	290
3.	Prerađivačka industrija	14	14	203	10	183.515	1.879
4.	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	0	0	11	0	4.844	49
5.	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti	0	0	2	0	1.141	17
6.	Građevinarstvo	53	49	957	55	110.822	1.359

Izloženosti prema značajnoj grani privrede

Red. br.	Grana privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
7.	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	10.841	8.392	9.200	8.410	329.227	3.065
8.	Saobraćaj i skladištenje	206	163	290	134	53.534	929
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo	4	4	35	5	3.964	136
10.	Informacije i komunikacije	710	578	722	578	18.411	294
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	370	370	4.146	576	489.109	796
12.	Poslovanje nekretninama	0	0	17	0	11.317	140
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2.010	137	182	14	22.745	297
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	11	11	24	11	4.883	53
15.	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	0	0	20	1	169.597	939
16.	Obrazovanje	0	0	1	0	54	1
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	1	1	2	1	1.534	2
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	6	6	2	0	4.792	71
19.	Ostale djelatnosti (uključujući stanovništvo)	17.366	16.050	10.128	8.107	646.424	9.547
	Ukupno	31.867	26.024	26.229	18.151	2.063.703	19.892

h. Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke) tokom izvještajnog perioda, koji uključuje početno stanje, promjene u toku izvještajnog perioda i završno stanje

	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1. Početno stanje	29.624	14.284
2. Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	4.409	10.948
3. Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	-8.009	-5.340
4. Završno stanje	26.024	19.892

Rizikom ponderisana aktiva (RWA)

Prilagođavanje rizikom ponderisane aktive vrši se u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala - na način da se dijelu izloženosti obezbjeđenom nekretninom dodjeljuje ponder u skladu sa odredbama člana 60. Odluke o izračunavanju kapitala Banke.

Internim aktima Banke je regulisan proces upravljanja kolateralima kao i uslovi koji nekretnina mora ispunjavati da bi bila prihvaćena kao kvalitetan kolateral.

Depozit kao tehnika smanjenja kreditnog rizika se koristi pod uslovom da su ispunjeni uslovi predviđeni Odlukom o izračunavanju kapitala Banke i ukoliko je ročnost usklađena sa dospijanjem plasmana koji on obezbjeđuje.

Kao instrument nematerijalne kreditne zaštite se koriste garancije Razvojne Banke, i to na način da se za 50% izloženosti koja je obezbjeđena garancijom Razvojne Banke primjenjuje ponder 0%, a za preostalih 50% primjenjuje se pripadajući ponder druge Ugovorne strane.

Za potrebe izračuna rizikom ponderisane aktive Banka koristi kreditne rating-e tri vanjske institucije za procjenu kreditnog rating-a i to Standard&Poor's, FITCH Moody's i to za izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama i izloženosti prema institucijama.

Raspoređivanje izloženosti u odgovarajuće nivoe kreditnog kvaliteta vrši se na bazi rasporeda dodjeljenih ECAI rating-a u nivoe kreditnog kvaliteta kojima se dodeljuju odgovarajući ponderi rizika.

U slučaju da su za jednog klijenta date različite procjene nivoa kreditne kvalitete od strane odabranih ECAI-a, primjenjuje se ona koja ima niži nivo kreditne kvalitete i toj izloženosti se dodjeljuje ponder rizika nižeg nivoa kvalitete, odnosno, posljedično veći ponder rizika.

U odnosu na prethodni period nije bilo promjene u izboru odabranih ECAI ili ECA.

Klasa izloženosti	1 ¹	2	3	4	5	6
Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	0% ²	20%	50%	100%	100%	150%
Izloženosti prema institucijama - ročnost duža od tri mjeseca	20%	20%	50%	100%	100%	150%
Izloženosti prema institucijama - ročnost kraća od tri mjeseca	20%	20%	20%	50%	50%	150%

Raspoređivanje izloženosti u nivoe kreditnog kvaliteta

Iznos izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza i za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

Red. br.	Kategorija izloženosti	Prije i poslije korištenja kreditne zaštite			
		Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednosti neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	371.363	0	371.363	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	109.948	0	111.970	0
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	236	0	236	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	65.504	0	65.504	0
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	394.696	4.526	384.345	4.526
8.	Izloženosti prema stanovništvu	587.749	1.316	581.640	1.316
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	422.160	0	421.776	0
10.	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0
11.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0
12.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0
13.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0
14.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	113	0	113	0
15.	Ostale izloženosti	92.043	0	106.865	0
	Ukupno	2.043.812	5.842	2.043.812	5.842

¹ Nivo kreditnog kvaliteta

² Ponder rizika

8. Podaci i informacije koje se odnose na zaštitne slojeve kapitala

Banka je dužna da objavljuje podatke odnosno informacije, koje se odnose na zahtjeve za održavanje zaštitnog sloja za očuvanje kapitala, dok se posebnim zakonskim i podzakonskim propisima ne propiše primjena ostalih zaštitnih slojeva u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala Banke.

Zaštitni sloj za očuvanje kapitala, Banka mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Zaštitni sloj za očuvanje kapitala predstavlja dio redovnog osnovnog kapitala iznad propisanog minimuma od 6,75% ukupnog iznosa izloženosti riziku i ne može se koristiti za održavanje stope osnovnog i stope ukupnog kapitala.

Stavka	Iznos
Regulatorni kapital	157.287
Osnovni kapital	151.394
Redovni osnovni kapital	151.394
Dopunski kapital	5.893
Ukupan iznos izloženosti riziku	954.561
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala (2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku)	23.864
Redovni osnovni i osnovni kapital nakon izdvajanja za zaštitni sloj	127.530
Stopa osnovnog kapitala nakon izdvajanja za zaštitni sloj (min 9,75%)	13,36%
Stopa redovnog osnovnog kapitala nakon izdvajanja za zaštitni sloj (min 7,5%)	13,36%
Regulatorni kapital nakon izdvajanja za zaštitni sloj	133.423
Stopa regulatornog kapitala nakon izdvajanja za zaštitni sloj (min 12,75%)	13,98%

Zahtjev za kombinovani zaštitni sloj predstavlja redovni osnovni kapital (izražen procentualno u odnosu na ukupni iznos izloženosti riziku), koji je namijenjen ispunjavanju zahtjeva za zaštitnim slojem za očuvanje kapitala, uvećan za sljedeće zaštitne slojeve, u zavisnosti od toga šta je primjenjivo:

1. protuciklični zaštitni sloj specifičan za Banku;
2. zaštitni sloj za sistemski važnu Banku i
3. zaštitni sloj za sistemski rizik.

Na osnovu obavljenog supervizorskog pregleda i procjene, Banci je utvrđen dodatni kapitalni zahtjev od 0,75%, što znači da bi Banka u svakom trenutku ispunjavala minimalne zahtjeve kapitala, dužna je da održava, odnosno ima zbir stavki koje se priznaju u redovni osnovni kapital najmanje u iznosu od 10,0% (7,5% + 2,5%) ukupnog iznosa izloženosti riziku (redovni osnovni kapital i najmanje zaštitni sloj za očuvanje kapitala) i stopu adekvatnosti kapitala najmanje u iznosu od 15,25% (12,75% + 2,5%) ukupnog iznosa izloženosti riziku. Pri tome u strukturi kapitala stopa adekvatnosti regulatornog kapitala ne može biti manja od 12,75% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Banka ispunjava zahtjev za propisani zaštitni sloj za očuvanje kapitala, što je prikazano u sljedećoj tabeli:

Agencija utvrđuje listu sistemski značajnih banaka u skladu sa Zakonom o bankama, pri čemu za istu može odrediti stopu zaštitnog sloja kapitala u visini od 0% do 2% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

9. Podaci i informacije koje se odnose na stopu finansijske poluge

U skladu sa članom 11. Odluke, Banka objavljuje podatke odnosno informacije o stopi finansijske poluge:

Stopa finansijske poluge izračunava se tako da se mjera kapitala Banke podijeli sa mjerom ukupne izloženosti Banke, te se izražava u postotku. Mjera kapitala je osnovni kapital Banke (Tier 1), a mjera ukupne izloženosti Banke je zbir vrijednosti izloženosti bilansnih i vanbilansnih stavki.

Banka je dužna da osigurava i održava stopu finansijske poluge u iznosu od najmanje 6%.

U tabeli ispod je prikazan izračun stope finansijske poluge Banke na 31.12.2022. godine:

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	19.194
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	34.837
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	24.631
Ostala imovina	1.637.501
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka	-3.236
Izloženosti stope finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka	1.712.927
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	151.394
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	8,84

Stopa finansijske poluge iznosi 8,84% i u odnosu na isti period prethodne godine smanjena je za 0,67% (31.12.2021: 9,51%). Na smanjenje stope finansijske poluge, najvećim dijelom, je uticalo povećanje iznosa izloženosti bilansnih stavki, koje ulaze u izračun stope.

Rizik prekomjerne finansijske poluge je rizik koji proizlazi iz ranjivosti banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja njene preostale imovine.

Upravljanje finansijskom polugom odnosi se na upravljanje kapitalom ili aktivom Banke.

Banka ima uspostavljen sistem praćenja i upravljanja kapitalom i aktivom Banke na način da je za ključne pokazatelje adekvatnosti kapitala uspostavila i limite kroz Risk Appetite, uključujući i limit za stopu finansijske poluge.

Na mjesečnoj osnovi se vrši izračun stope finansijske poluge, te se provjerava njena usklađenost sa definisanim limitima. U slučaju narušavanja pokazatelja adekvatnosti kapitala, Banka ima definisane mjere u sklopu Programa i politike za upravljanjem kapitalom, kao i u Planu oporavka Banke.

10. Podaci i informacije koje se odnose na likvidnosne zahtjeve

10.1. Strategije i postupci za upravljanje rizikom likvidnosti

Politikom za upravljanje rizikom likvidnosti detaljno su propisani minimalni kvantitativni i kvalitativni zahtjevi za upravljanje rizikom likvidnosti, polazeći od standarda propisanih Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke, kvantitativni zahtjevi u pogledu koeficijenta pokrića rizika likvidnosti i osiguranja stabilnih izvora finansiranja, te korištenje dodatnih mehanizama za praćenje i procjenu rizika likvidnosti. Kvantitativni zahtjevi podrazumijevaju prethodno ispunjenje svih propisanih zahtjeva u pogledu obavezne rezerve u skladu sa važećim propisima i svih drugih propisa i ograničenja koji se odnose na likvidnost banke i obaveze banke u skladu sa propisima za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu.

Polazna tačka za upravljanje rizikom likvidnosti na strateškom nivou je definisanje sklonosti ka preuzimanju rizika. U skladu sa Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima tolerancija na prihvatanje rizika likvidnosti je niska. Zbog toga je bitno da Banka osigura dodatne izvore finansiranja za izmirenje svojih obaveza u svakom trenutku, čak i u slučaju realizacije pojedinog scenarija. Strateški nivo upravljanja rizikom likvidnosti obuhvata:

- izradu stresnih testova i određivanje optimalnog i minimalnog nivoa likvidnosnih rezervi;
- iznosa CBC- α ;
- praćenje i upravljanje CBC-om;
- pripremanje i praćenje dinamičnih projekcija likvidnosti.

Banka sprovodi interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) s ciljem da se osigura cjelovito upravljanje rizikom likvidnosti i sveobuhvatna procjena adekvatnosti interne likvidnosti.

S obzirom na okruženje s vrlo niskim (negativnim) kamatnim stopama i ograničene mogućnosti ulaganja, Banka se suočava s viškom likvidnosti. U takvom okruženju posvećuje se puno pažnje strukturi i koncentraciji rezervi likvidnosti, imajući

u vidu također moguća štetna negativna kretanja na tržištu. Kako bi se promptno pratili i procjenjivali rizici u takvim relevantnim okolnostima, koje se odnose na državni i finansijski sektor, sistem ranog upozoravanja (EWS) predstavlja važan alat za upravljanje rizicima. Korištenjem scoring modela likvidnosti, relevantni pokazatelji likvidnosti se redovno kontroliraju, uključujući praćenje core depozita, pri čemu se posebna pažnja posvećuje strukturi i stabilnosti različitih segmenata (zbog visokog postotka unutar cijelog udjela depozita).

10.2. Način organizovanja upravljanja rizikom likvidnosti u Banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti

U cilju provođenja donesenih politika i procedura iz oblasti upravljanja rizikom likvidnosti utvrđene su nadležnosti različitih organizacionih dijelova koje su detaljno opisane u Politici i procedurama za upravljanje rizikom likvidnosti.

Nadzorni odbor odgovoran je za usvajanje primjerene strategije i politike za preuzimanje i upravljanje rizikom likvidnosti i osigurati uslove za njihovo efikasno provođenje u Banci; osiguranje uslova za uspostavljanje organizacione strukture, utvrđivanje poslova i obima odgovornosti Uprave Banke i višeg rukovodstva, funkcija i zaposlenika zaduženih za upravljanje rizikom likvidnosti u Banci; osiguranje uslova za uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola u upravljanju rizikom likvidnosti; odobrenje Plana za upravljanje rizikom likvidnosti u iznimnim okolnostima, odnosno Plana oporavka likvidnosti banke, koje predlaže Uprava Banke; nadzor provođenja obaveza Uprave Banke u upravljanju rizikom likvidnosti.

Uprava Banke nadležna je za predlaganje Nadzornom odboru primjerene strategije, i politike, za preuzimanje i upravljanje rizikom likvidnosti, te usvajanje procedura, postupaka i sistema za upravljanje rizikom likvidnosti; provođenje usvojene strategije, politike, procedura, postupaka i sistema za upravljanje rizikom likvidnosti; provođenje usvojene organizacione strukture, utvrđenih poslova i obima odgovornosti višeg rukovodstva, funkcija i zaposlenika zaduženih za upravljanje rizikom likvidnosti u Banci; ispunjavanje propisanih zahtjeva u upravljanju likvidnošću i dnevnih i unutar dnevnih obaveza Banke, kao i izdržavanje stresnih perioda

na način da se održavaju odgovarajuće dodatne rezerve likvidnosti u vidu zaštitnih slojeva likvidnosti; pravovremenost, pouzdanost i upotrebljivost izvještaja o riziku likvidnosti; provođenje adekvatnih i efikasnih internih kontrola ugrađenih u sistem upravljanja likvidnošću i rizikom likvidnosti; postupanje po odobrenom Planu za upravljanje rizikom likvidnosti u vanrednim situacijama i Planu oporavka likvidnosti banke i njihovo revidiranje (minimalno godišnje, a po potrebi i češće), te u skladu s tim prilagođavanje internih politika, procedura i postupaka u upravljanju rizikom likvidnosti u banci; uspostavljanje primjerenog sistema izvještavanja u slučajevima prekoračenja limita likvidnosti i postupaka u slučajevima prekoračenja, utvrđujući precizno odgovornosti višeg rukovodstva, funkcija i zaposlenika u tom sistemu.

ALCO prati odnose na finansijskim tržištima i analizira stanja, promjene i trendove u bilansu Banke, te donosi zaključke koji omogućavaju normalno poslovanje Banke u cilju dostizanja postavljenih planova i strukture bilansa Banke, koji su u skladu sa poslovnim politikom. Šire nadležnosti i način djelovanja ALCO-a su regulisani u Poslovniku o radu Odbora

Sektor za upravljanje sredstvima nadležan je za dnevno upravljanje likvidnošću, planiranje likvidnosti Banke na osnovu plana dospjelih poslova i najava budućih poslova, prikupljanje izvora finansiranja i plasmane likvidnosnih viškova na međunarodnim finansijskim tržištima, pripremu projekcija likvidnosti u narednom jednogodišnjem periodu, upravljanje likvidnom imovinom, ispunjavanje limita i ciljnih vrijednosti pokazatelja strukturne likvidnosti, a za eventualna odstupanja podnošenje prijedloga mjera ALCO-u, prepoznavanje i ugradnja troška likvidnosti preko sistema transfernih cijena, godišnje učešće u izradi ILAAP-a u skladu sa nadležnostima Sektora, podnošenje izvještaja ALCO-u, sudjelovanje u razvoju i održavanju informacionog sistema potrebnog za učinkovito upravljanje likvidnošću Banke, provođenje zadataka određenih Plan za likvidnosti za vanredne situacije.

Sektor za upravljanje rizicima nadležan je za praćenje izloženosti riziku likvidnosti kroz poređenje pokazatelja likvidnosti sa zakonski utvrđenim ograničenjima, kao i internim limitima i ciljnim vrijednostima Banke, razvoj, uvođenje i primjenu modela definisanih Politikom, izradu izvještaja iz oblasti likvidnosti (LCR izvještaj, NSFR izvještaj, pokazatelji strukturne likvidnosti, Scoring model, stabilnost depozita po viđenju, itd.), godišnje učešće u izradi ILAAP-a u skladu sa nadležnostima Sektora, podnošenje izvještaja na ALCO.

Nadležnosti Odjela za strateško upravljanje rizicima su: koordinacija u izradi internih akata iz oblasti likvidnosti, provođenje stres testova i preispitivanje održivosti glavnih pojedinačnih pretpostavki na kojima se zasnivaju stresni scenariji, ILAAP, validacija modela definisanih Politikom i procedurama upravljanja rizikom likvidnosti, podnošenje izvještaja različitim organima odlučivanja o usklađenosti pokazatelja sa limitima i ciljnim vrijednostima utvrđenim Risk Appetite i Risk profilom Banke.

Odjel za usklađenost poslovanja i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti obavlja praćenje usklađenosti ILAAP-a sa zakonskim propisima, podzakonskim aktima i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja i relevantnim internim aktima Banke.

U skladu sa svojim planom rada Interna revizija provodi redovne revizijske preglede, te tako vrši kontrolu nad načinom upravljanja rizikom likvidnosti u Banci i kontrolu područja koja su uključena u proces praćenja i upravljanja rizikom likvidnosti. Planom rada interne revizije potrebno je, najmanje na godišnjoj osnovi, obuhvatiti izračun i održavanje koeficijenta pokrića likvidnosti i koeficijenta neto stabilnih izvora finansiranja u skladu sa odredbama Odluke.

Nadležnosti Sektora za finansijsko upravljanje i kontroling su izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o najvećim izvorima Banke i ugradnja elemenata upravljanja rizikom likvidnosti u Banci u sistem internih transfernih cijena u saradnji sa Odjelom za upravljanje bilansom banke.

Nadležnosti i odgovornosti Sektora za platne sisteme i podršku poslovanju su izrada regulatornih izvještaja kao što su Izvještaj o ročnoj usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza, izvještaj o dnevnoj likvidnosti, Izvještaj za obračun obavezne rezerve, godišnje učešće u izradi ILAAP-a u skladu sa nadležnostima Sektora.

Na godišnjem nivou Banka vrši interni proces adekvatnosti likvidnosti. Također na godišnjem nivou se revidiraju Plan likvidnosti za vanredne situacije i Plan oporavka Banke.

10.3. Politike i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti

Područje likvidnosti u Banci je regulisano Politikom i procedurama upravljanja rizikom likvidnosti koja sadrži sljedeće metodologije: Metodologija izračuna likvidnosnih gepova (gep likvidnosti), Metodologija stres testova za likvidnosni rizik, Metodologija Scoring modela za identifikaciju i praćenje rizika likvidnosti u NLB Banci d.d., Sarajevo, Metodologija određivanja stabilnih depozita po viđenju, Upravljanje rizikom unutarodnevnne likvidnosti u NLB Banci d.d. Sarajevo (Intraday liquidity), Metodologija izračuna LCR pokazatelja u skladu sa zahtjevom Agencije za bankarstvo, Metodologija stres testova unutarodnevnne likvidnosti, Procedure rada za dnevno upravljanje likvidnošću NLB Banke d.d., Sarajevo, Plan za likvidnosti za vanredne situacije, Metodologija izračuna NSFR pokazatelja u skladu sa zahtjevom Agencije za bankarstvo.

Mjerenje rizika likvidnosti provodi se kroz izvještaj o strukturnoj likvidnosti i gepova likvidnosti koji prikazuju dugoročniji aspekt obezbjeđivanja likvidnosti Banke (na strani ulaganja, obaveza, veze između ulaganja i obaveza i strukture izvora finansiranja).

U skladu sa lokalnom regulativom Banka je u obavezi održavanja minimalnog zahtjeva za likvidnost kroz koeficijent pokrića likvidnosti LCR, NSFR pokazatelj te pokazatelja ročne usklađenosti finansijske aktive i obaveza. Banka redovno provodi stres testove likvidnosti. Mjerenje izloženosti riziku obavlja se i primjenom Scoring modela.

Banka usklađuje svoje poslovanje s obzirom na rizik likvidnosti u skladu sa zakonskim odredbama i internim politikama održavanja rezervi likvidnosti, usklađenosti aktive i pasive, te limitima i ciljnim vrijednostima pokazatelja izloženosti riziku likvidnosti. Odjel za upravljanje bilansom Banke dnevno upravlja rezervama likvidnosti osiguravajući Banci zadovoljenje potreba njenih klijenata.

10.4. Opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenosti sa strategijom

Banka kontinuirano ispunjava sva zakonska ograničenja iz oblasti izloženosti riziku likvidnosti koja se odnose na usklađenost finansijske aktive i finansijske pasive, iznos sredstava na račun u obavezne rezerve u Centralnoj banci, dnevnu likvidnost, LCR koeficijent, NSFR koeficijent.

Banka svakodnevno raspolaže znatno većim iznosom likvidnih rezervi na račun u Centralne banke i računima Ino banaka u odnosu na potreban iznos koji je rezultat provedenih testiranja otpornosti na stres.

Interne kontrole su uspostavljene da osiguraju adekvatno upravljanje likvidnosnim rezervama, diverzifikaciju (u smislu geografske strukture, valute i izdavaoca) i dovoljan iznos sredstava. Strukturom likvidnosnih rezervi se prati i rukovodi na način da Banka u bilo kojem trenutku ima dobro diverzifikovanu likvidnu aktivu u dovoljnom iznosu da pokrije potencijalne neočekivane izdatke i gubitke u različitim stresnim scenarijima. U cilju diverzifikacije likvidnosnih rezervi, Banka investira u dužničke instrumente izdate od Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske ili od vlada za koje Banka ima odobren limit, i drugih emitenata za koje Banka procijeni da su odgovarajuće rezerve likvidnosti i da investiranje u njih predstavlja poslovnu, odnosno ekonomsku opravdanost.

Na strateškom nivou Banka planira i projektuje dinamične gepove likvidnosti, kretanje novčanih tokova u različitim vremenskim periodima i pod različitim pretpostavkama mogućih scenarija budućih kretanja novčanih tokova. Na osnovu ovih projekcija, Banka donosi odluke o daljim potrebama finansiranja i finansira prilagodbe transfernih cijena.

Osim zakonskih ograničenja, postoji niz internih limita i ciljnih vrijednosti koji su konzervativnije postavljeni. Banka ispunjava sva interna ograničenja iz oblasti izloženosti riziku likvidnosti. Koncentracija najvećih nebankarskih deponenata je visoka i to je jedini pokazatelj likvidnosti koji nije na niskom nivou rizika. Uz sve ostale pokazatelje koji su u nivou niskog rizika, kao i rezultat scoring modela, može se zaključiti da je ukupna izloženost riziku likvidnosti u protekloj godini bila na niskom nivou.

Uzimajući u obzir dosadašnje pokazatelje, planske veličine i nisku toleranciju na rizik likvidnosti kao i rezultate stres testova likvidnosti, pretpostavka je da će izloženost riziku likvidnosti i dalje ostati na niskom nivou.

U periodu od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine NLB Banka d.d., Sarajevo ima jaku poziciju likvidnosti i uspostavljen snažan sistem upravljanja rizikom likvidnosti. Banka održava dovoljan nivo rezervi likvidnosti i diverzifikovanih izvora finansiranja. Zaštitni sloj likvidnosti se sastoji od finansijskih sredstava visokog kvaliteta koja se lako mogu pretvoriti u gotovinu.

Upravljanje rizikom likvidnosti je uspostavljeno na način koji omogućava pouzdan proces za identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolu rizika likvidnosti u kratkoročnom i dugoročnom periodu. Pozicija likvidnosti i razvoj se kontinuirano prati. Banka je implementirala različite alate za mjerenje izloženosti riziku likvidnosti u vidu pokazatelja strukturne likvidnosti, stres testova, projekcija budućih novčanih tokova, Scoring modela itd. Uspostavljen je trostepeni interni sistem limita za ključne indikatore likvidnosti, u skladu sa apetitom za rizik i poslovnom strategijom. Definisane su aktivnosti i procedure koje treba usvojiti u slučaju da neki od indikatora zadovoljava unaprijed definisane granice. Banka u svakom trenutku mora održavati dovoljan nivo CBC i dobro diverzifikovane izvore finansiranja kako bi podržali svoju poslovnu strategiju i poslovanje. Svrha Scoring modela je da

se bavi rizikom likvidnosti Banke praćenjem različitih indikatora rizika i informiše Upravu o trenutnoj procjeni rizika likvidnosti kojima je Banka izložena. Rezultati Scoring modela pružaju jasnu poruku tijelima za donošenje odluka i koriste se kao ulaz u proces donošenja odluka u različitim tijelima Banke. U pogledu budućeg upravljanja likvidnošću, sistem praćenja i upravljanja se kontinuirano usklađuje sa Risk Appetite, Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima i Risk profilom. Ciljane vrijednosti navedene u pomenutim dokumentima i njihovo stres testiranje potvrđuju adekvatnost Politike upravljanja rizikom likvidnosti Banke.

10.5. LCR – koeficijent pokrića rizika likvidnosti

S ciljem osiguranja kratkoročne otpornosti na rizik likvidnosti, Banka je dužna osigurati adekvatan nivo zaštitnog sloja likvidnosti, kako bi zadovoljila potrebe za likvidnošću za scenarij stresa likvidnosti od 30 kalendarskih dana. U praćenju i kontroli rizika likvidnosti Banka je dužna kontinuirano održavati LCR, a za potrebe izvještavanja Agencije dužna je dostavljati izvještaje o LCR-u minimalno na mjesečnoj osnovi, pri čemu Agencija može zahtijevati i učestalije izvještavanje, na dekadnoj, sedmičnoj ili dnevnoj osnovi u slučaju potrebe ili kriznih situacija.

Zaštitni sloj likvidnosti se sastoji od:

- imovine nivoa 1 (EHQLA), koja čini minimalno 60%, pri čemu najmanje 30% zaštitnog sloja likvidnosti treba činiti imovina nivoa 1, bez pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete;
- imovine nivoa 2 (HQLA), koja čini maksimalno 40%, koja se dijeli na imovinu nivoa 2a i imovinu nivoa 2b, pri čemu imovina nivoa 2b može biti najviše 15% zaštitnog sloja likvidnosti.

Banka je održavala kratkoročnu likvidnost na nivou višem od zakonski definisanih limita (min. 100%) i interno postavljenih limita (min. 175%).

U tabeli ispod prikazani su podaci o koeficijentu pokrića rizika likvidnosti (LCR), uključujući pregled stavki uključenih prilikom izračunavanja koeficijenta na dan 31.12.2022. godine:

Obrazac LCR		
Red. br.	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	387.952
2.	Neto likvidnosti odlivi	187.248
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	207,19%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivenne obveznice izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođen	387.952
5.	Odlivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1a isključujući pokrivenne obveznice izuzetno visokog kvaliteta koji dospevaju u roku od 30 dana	0
6.	Prilivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivenne obveznice izuzetno visokog kvaliteta koji dospevaju u roku od 30 dana	0
7.	Obezbijedeni odlivi novca koji dospevaju u roku od 30 dana	0
8.	Obezbijedeni prilivi novca koji dospevaju u roku od 30 dana	0
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivenne obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	387.952
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođena	0
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospevaju u roku od 30 dana	0

Obrazac LCR		
12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospevaju u roku od 30 dana	0
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	0
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "nakon primjene gornje granice"	0
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	0
16.	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	0
17.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
18.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	0
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	0
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	0
22.	Vrijednost imovine nivoa 2b, neprilagođena	0
23.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
24.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	0
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	0
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	0
28.	Iznos viška likvidne imovine	0
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	387.952
Neto likvidnosti odlivi		
30.	Ukupni odlivi	266.913
31.	Potpuno izuzetni prilivi	0
32.	Prilivi na koje se primenjuje gornja granica od 75%	79.665
33.	Smanjuje za potpuno izuzetne prilive	0
34.	Smanjenje za prilive na koje se primenjuje gornja granica od 75%	79.665
35.	Neto likvidnosti odliv	187.248

LCR izračun na 31.12.2022. godine.

11. Podaci i informacije koje se odnose na izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja i drugih značajnih ulaganja Banke

Podaci i informacije Banke koje se odnose na izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja objavljuju se jednom godišnje u okviru Izvještaja vanjskog revizora, koji je dostupan na web stranici Banke i web stranici Sarajevske berze.

U okviru Izvještaja vanjskog revizora objavljuju se sljedeći podaci o vlasničkim ulaganjima Banke: vrsta i iznos izloženosti prema emitentu vrijednosnog papira/uloga, djelatnost, zemlja poslovanja i % vlasništva (napomena 16. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz OSD), pregled korištenih računovodstvenih politika, uključujući klasifikaciju i način vrednovanja vlasničkih ulaganja Banke (napomena 3.15. Finansijska sredstva i napomena 4.7. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza).

Izloženosti Banke po osnovu vlasničkih ulaganja sa 31.12.2022. godine predstavljaju izloženosti koje su nastale po osnovu posjedovanja odobrenja za obavljanje određene djelatnosti Banke, odnosno novčanog uloga.

U toku 2022. godine Banka nije realizirala nove vlasničke uloge, niti prodaju vlasničkih uloga iz portfolija.

Vlasnička ulaganja se vrednuju po fer vrijednosti preko ostale sveobuhvatne dobiti, a u bilansu uspjeha se priznaju prihodi po osnovu dividende. Vlasničkim ulaganjima koja su bila u posjedu Banke sa 31.12.2022. godine, trenutno se ne trguje na berzi.

12. Podaci i informacije koje se odnose na kamatni rizik u bankarskoj knjizi

12.1. Izvori rizika, metode i učestalost mjerenja

Sistem mjerenja kamatnog rizika u bankarskoj knjizi obuhvata sve značajne izvore kamatnog rizika kojima Banka može biti izložena, a to su:

- rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa;
- rizik krive prinosa;
- bazni rizik i
- rizik opcije.

Izloženost kamatnom riziku mjeri se mjesečno.

12.2. Osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti kamatnom riziku

Banka mjeri i procjenjuje negativan uticaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod, odnosno dobit, i ekonomsku vrijednost bankarske knjige. Mjerenje izloženosti kamatnom riziku u Banci vrši se s obzirom na uticaj rizika kamatne stope na neto kamatni prihod Banke tzv. gap analizom odnosno analizom kamatnih rastojanja. U skladu sa metodologijom promjene neto kamatnog prihoda, osjetljivost neto prihoda od kamata prikazuje uticaj na bilans uspjeha uzrokovan iznenadnim šokom (porastom) kamatnih stopa na tržištu za 50 i 100 bp. U skladu sa metodom BPV, osjetljivost kapitala prikazuje uticaj na ekonomsku vrijednost kapitala izazvanu iznenadnim šokom tržišnih stopa za 200 bp.

12.3. Promjene prihoda i ekonomske vrijednosti za mjerenje kamatnog rizika

Praćenje izloženosti kamatnom riziku obavlja se upoređivanjem rezultata osjetljivosti kapitala i osjetljivosti neto prihoda sa utvrđenim limitima.

Limits ugrađeni u Politiku i procedure praćenja izloženosti riziku kamatnih stopa su:

- Prihodovni aspekt kamatnog rizika (engl. Earnings At Risk – EAR) – izračunava se za stavke s preostalim dospeljem do 1 godinu. Pad neto kamatnog prihoda u slučaju paralelne promjene kamatnih stopa za 100 bp, bez uzimanja u obzir podjele core depozita, ne smije biti veći od 3%.
- Ekonomski aspekt kamatnog rizika (engl. Economic Value of Equity – EVE) – Banka mora ispunjavati kriterij uticaja paralelnog pomjeranja kamatne krivulje za 200 baznih tačaka, koji se primjenjuje na postojeću otvorenu kamatnu poziciju po pojedinim vremenskim intervalima. Efekat simulacije, s uzimanjem u obzir core depozita ne smije premašiti 8% osnovnog kapitala Banke.
- Dozvoljeni limiti odstupanja kamatno osjetljive aktive od kamatno osjetljive pasive po valutama i periodima preostalog dospelja utvrđeni su Odlukom Uprave.

U skladu s lokalnom regulativom po kojoj se prati izloženost kamatnom riziku od početka 2018. godine, limit u visini 20% je utvrđen kao maksimalni odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala usljed paralelnog pomjeranja kamatnih stopa za 200 bp. Rezultat izračuna izloženosti kamatnom riziku po metodologiji Agencije za bankarstvo FBiH na dan 31.12.2022. godine je iznosio 5.03% regulatornog kapitala, što označava nisku izloženost kamatnom riziku. U tabeli ispod je dat pregled ukupne ponderisane pozicije po valutama:

		Iznos
BA 04.00 – Ukupna ponderisana pozicija – Ukupno		010
010	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI – EVB (FKS+PKS+AKS) – BAM	-2.943
020	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI – EVB (FKS+PKS+AKS) – EUR	-4.549
030	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI – EVB (FKS+PKS+AKS) – USD	
040	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI – EVB (FKS+PKS+AKS) – CHF	
050	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI – EVB (FKS+PKS+AKS) – GBP	
060	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI – EVB (FKS+PKS+AKS) – AUD	
070	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI – EVB (FKS+PKS+AKS) – CAD	
080	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI – EVB (FKS+PKS+AKS) – SEK	
090	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI – EVB (FKS+PKS+AKS) – DKK	
100	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI – EVB (FKS+PKS+AKS) – KWD	
110	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI – EVB (FKS+PKS+AKS) – HRK	
120	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI – EVB (FKS+PKS+AKS) – OSTALO	-134
130	PROMJENA EKONOMSKE VRIJEDNOSTI	-7.626
140	REGULATORNI KAPITAL	157.287
150	(PROMJENE EKONOMSKE VRIJEDNOSTI/REGULATORNI KAPITAL)*100	-4,85%

13. Podaci i informacije koje se odnose na ICAAP i ILAAP

13.1. ICAAP

ICAAP u Banci je baziran na zahtjevima iz Zakona o bankama ("Službene novine Federacije BiH", broj: 27/17), Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci („Službene novine Federacije BiH“ broj: 39/21) i Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine Federacije BiH“ broj: 16/19), Odlukom o izmjeni Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine FBiH“, broj 30/20), Smjernicama za izvještavanje Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci, Izmjenama smjernica za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci, maj/svibanj 2020.godine, Smjernica o izmjeni i dopuni smjernica za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP -a i ILAAP-a

u banci mart 2023 i Standardima za upravljanje rizicima u NLB Grupi.

Osnovna svrha implementacije ICAAP-a u Banci je obezbjeđenje sljedećeg:

- Uspostavljanja odgovarajućeg procesa identifikacije i mjerenja rizika;
- Osiguranje dovoljnog obima kapitala vezanog za profil rizičnosti Banke;
- Uspostavljanje pouzdanog procesa za upravljanje rizikom (organizacijski i metodološki).

Sveukupni ICAAP proces u Banci provodi se na godišnjoj osnovi, sa okvirom za testiranje otpornosti na stres, praćenjem, upravljanjem i izvještavanjem Uprave Banke i Nadzornog odbora na mjesečnoj osnovi. O rezultatima ICAAP-a u Banci obavještava se Agencija za bankarstvo FBiH u skladu sa zahtjevom Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci.

ICAAP Banke je:

- *Integralan* - ICAAP je sastavni dio procesa upravljanja Banke, planiranja kapitala i okvira za donošenje odluka. ICAAP je razvijen kako bi bio u potpunosti usklađen s drugim ključnim analizama i dokumentacijom, uključujući proces

interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP), pojedinačne politike i metodologije rizika (za sve vrste rizika) i Plan oporavka Banke;

- *Sveobuhvatan i utemeljen na rizicima*: ICAAP ima ključnu ulogu u upravljanju rizicima u Banci i obuhvata jasnu procjenu rizika za kapital i zdravo upravljanje i procese eskalacije rizika. ICAAP procjenjuje sve značajne rizike kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, te artikulira uspostavljene kontrole i ublažavanje rizika. Za svaki identifikovani materijalni rizik provedena je sveobuhvatna procjena, kvalitativna i kvantitativna;
- *Pogled unaprijed (engl. forward looking)*: ICAAP procjenjuje kapitalne zahtjeve u različitim makroekonomskim uslovima tokom perioda planiranja. To Banci daje dodatni uvid u pogledu prikladnosti procesa poslovnog planiranja i zahtjeva za finansijskim resursima tokom horizonta planiranja pod stresnim pretpostavkama;
- *Periodično revidiranje*: ICAAP podliježe redovnim kvalitativnim i kvantitativnim revizijama najmanje jednom godišnje ili češće ako postoje značajne promjene u poslovnom modelu i strategiji ili profilu rizika i kapitala.

Priprema i redovno godišnje, kao i vanredno, ažuriranje ICAAP-a u Banci je u nadležnosti Odjela za strateško upravljanje rizicima kao kontrolne funkcije upravljanja rizicima, a u skladu sa zahtjevima iz Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci, uzimajući u obzir sljedeće:

- Identifikaciju i mjerenje rizika u skladu sa rizičnim profilom Banke;
- Određivanje metodologija za procjenu internih kapitalnih zahtjeva;
- Određivanje scenarija testiranja otpornosti na stres;
- Utvrđivanje ICAAP limita za materijalno značajne rizike;
- Opis internih kontrola u ICAAP-u;
- Budžetiranje i planiranje kapitala (ICAAP i Risk Appetite perspektiva);
- Redovno izvještavanje i praćenje ICAAP-a;
- Integracija ICAAP-a u proces donošenja odluka.

Najvažniji cilj ICAAP-a u Banci je osiguranje adekvatnog kapitala i održivosti u svakom trenutku. Svrha ICAAP procesa je da Banka ima uspostavljene čvrste, efikasne i sveobuhvatne strategije i procese za procjenu i održavanje tekućih iznosa, vrsta i raspodjele internog kapitala koji se smatra adekvatnim za pokrivanje prirode i nivoa rizika kojima je ili bi Banka mogla biti izložena.

ICAAP igra ključnu ulogu u održavanju kontinuiteta poslovanja Banke osiguravanjem njene adekvatne kapitalizacije.

Banka koristi ekonomsku i normativnu perspektivu u ICAAP procesu.

Ekonomska perspektiva daje veoma sveobuhvatan pogled na rizike. U ekonomskoj perspektivi cilj je interno osigurati potreban kapital za rizike koji mogu uzrokovati ekonomski gubitak, na temelju trenutne kvantifikacije i uz korištenje vrlo visokih razina pouzdanosti za procjenu neočekivanih gubitaka. Neki od tih rizika, ili rizici povezani s njima, mogu se djelimično ili u potpunosti materijalizovati kasnije pod normativnom perspektivom kroz negativan uticaj na bilans uspjeha koji rezultira smanjenjem kapitala. Stoga se od Banke očekuje da u normativnoj perspektivi procijeni u kojoj mjeri bi rizici identifikovani i kvantifikovani u ekonomskoj perspektivi mogli uticati na kapital i ukupan iznos izloženosti riziku u budućnosti.

Normativna perspektiva (Osnovni scenario) je petogodišnja procjena Banke koja pokazuje njenu sposobnost ispunjavanja svih regulatornih zahtjeva vezanih za kapital i Risk Appetite. Unutar tih ograničenja kapitala, Banka definiira svoje zaštitne slojeve u Risk Appetite iznad regulatornih minimuma i internih kapitalnih potreba koji joj omogućuju održivo praćenje poslovne strategije. Osnovni scenario se odnosi na planske projekcije Banke za period od 2023. do 2027. godine. Projekcije kapitala za navedeni period pokazuju da će planirana stopa adekvatnosti kapitala biti iznad svih poznatih regulatornih zahtjeva i limita definisanih u Risk Appetite-u.

Normativna perspektiva (Nepovoljni (adverse) stres scenario) uključuje rezultate provedenih testiranja otpornosti na stres. U perspektivi koja uključuje stresne scenarije Banka nastoji ispuniti koeficijent adekvatnosti kapitala uvećan za upravljački buffer u svakom trenutku, uključujući i trogodišnje projekcije nepovoljnih kretanja koja podrazumijevaju iscrpljivanje kapitala Banke.

Nepovoljni (adverse) stres scenario obuhvata uticaj potencijalnih negativnih efekata koji proizilaze iz procjene kapitalnih zahtjeva na osnovu ekonomske perspektive i povezuju efekte između kapitalnih zahtjeva i dobiti i gubitka (engl. Profit&Loss – P&L) u naredne 3 godine. U ovom scenariju svi identifikirani materijalni gubici materijaliziraju se u isto vrijeme, čak i ako to nije realno, te se stoga procjenjuje da je ovaj scenario vjerovatan i dovoljno jak stres.

ICAAP je stalni proces i rezultati se kvartalno pripremaju Odboru za rizike i Nadzornom odboru u sklopu sveobuhvatnog izvještaja o upravljanju rizicima (Risk report) i dodatno Upravi Banke u materijalima za ALCO (kvartalno) i RiCO (mjesečno). U sklopu Izvještaja o radu Odjela za strateško upravljanje rizicima i Odbor za reviziju je upućen u rezultate ICAAP-a.

13.1.1. Pristupi koje Banka koristi za mjerenje materijalno značajnih rizika

Procjena svih značajnih rizika uključuje dva aspekta procjene:

- postojeći profil rizika (uključujući prethodne rezultate i srodna iskustva);
- procjena forward looking kao srednjoročna prognoza, pripremljena na osnovu vlastitih očekivanja Banke.

Profil rizičnosti (Risk Profil) Banka određuje na osnovu realizacije limita i ciljnih vrijednosti pokazatelja sklonosti ka preuzimanju rizika (Risk Appetite) i dodatnih važnih pokazatelja za upravljanje i praćenje profila rizika Banke definisanim u posebnim politikama za upravljanje pojedinačnim rizicima. Risk Profil Banke obuhvata kreditni, devizni, kamatni rizik u bankarskoj knjizi, rizik likvidnosti, operativni rizik. Ostale vrste rizika se procjenjuju na osnovu dostupnih indikatora profitabilnosti, solventnosti, kvalitativne ocjene svih učesnika, kao i stručne procjene kontrolnih funkcija u Banci.

Prognoza koja se odnosi na buduću srednjoročni period (2 godine) je zasnovana na historijskom kretanju, planskim veličinama, pokazateljima ranog upozorenja izloženosti rizicima, kao i već evidentiranim rizicima prioriteta A u aplikaciji za evidentiranje operativnih rizika i štetnih događaja. U cilju širenja kulture rizika i boljeg razumijevanja zahtjeva u procesu identifikacije i mjerenja rizika uključeni su svi organizacioni dijelovi Banke, kao i Uprava Banke.

Pristup Banke pri utvrđivanju značajnosti rizika ogleda se u već identifikiranim značajnim rizicima definisanim u Strategiji preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci, definisanom Risk Appetite-u i uspostavljenom sistemu limita. Ti rizici su već kvantificirani i uspostavljene su granice i nivoi izloženosti tim rizicima. Prilikom utvrđivanja

značajnosti rizika, Banka se vodi i utjecajem izloženosti određenoj vrsti rizika na poslovanje Banke u smislu direktnog utjecaja na profit ili kapital.

U cilju metodološkog usklađenja sa procesom identifikacije rizika na nivou NLB Grupe, utvrđen je prag materijalne značajnosti. Utvrđivanje materijalne značajnosti rizika je zasnovano je i na Metodologiji za upravljanje operativnim rizicima u NLB Banci d.d., Sarajevo, i definisanoj skali nivoa rizika, naročito za rizike koji nisu kvantificirani limitima u Risk profile Banke.

Metodologija za mjerenje rizika i određivanje nivoa značajnosti izloženosti rizicima se zasniva na:

- postojećem profilu rizičnosti Banke i usaglašenosti izloženosti pojedinačnim vrstama rizika sa limitima i ciljnim vrijednostima definisanim u Risk Appetite kao i nivoima rizika u internom sistemu limita za upravljanje pojedinačnim vrstama rizika, scoring modelima likvidnosti, rezultatima stres testova;
- obimu utjecaja rizika na poslovanje Banke;
- analizama identifikacije i procjene izloženosti pojedinačnim vrstama rizika realiziranim od strane druge dvije kontrolne funkcije (Odjela za usklađenost poslovanja i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i Odjela za internu reviziju). U procjenu nivoa izloženosti rizicima uzeto je u obzir sveobuhvatno mišljenje Odjela za internu reviziju o upravljanju organizacijom, ključnim rizicima i efikasnosti kontrolnih postupaka u 2022. godini u NLB Banci d.d., Sarajevo;
- konsolidranim odgovorima svih OJ na osnovu popunjenih Upitnika za identifikaciju rizika;
- procjeni materijalnosti kroz alat opisan u Metodologiji upravljanja operativnim rizikom za vrste rizika koji nisu pokriveni Risk Profilom Banke (gdje je primjenjivo). U cilju metodološkog usklađivanja sa procesom identifikacije rizika na nivou NLB Grupe, utvrđen je prag materijalnosti;
- prognozi (forward looking metoda) koja se odnosi na buduću srednjoročni period (2 godine) zasnovanoj na historijskom kretanju, planskim veličinama iz Plana poslovanja za 2022 i finansijskim projekcijama za period 2024-2027, pokazateljima ranog upozorenja izloženosti rizicima (EWS), kao i već evidentiranim rizicima u LER aplikaciji;
- Procjeni rizika koristeći vanjskim referencama za prepoznavanje rizika kako bi se osigurala bolja kvaliteta vlastite procjene:
  - Informacija o subjektivima bankarskog sistema Federacije BiH sa stanjem na dan 30.09.2022. godine

- Makroekonomska kretanja i projekcije na osnovu izvještaja relevantnih eksternih izvora (Centralna banka BiH, Agencija za statistiku BiH i Svjetska banka)
- Global Risk Report 2022
- Top 10 global risks in 2022 by EDC (Export Development Canada)
- Supervizorska očekivanja Agencije za bankarstvo za 2022. i 2023. godinu
- Najbolje prakse u bankarskoj industriji

Na osnovu rezultata identifikacije i mjerenja rizika Banka utvrđuje kapitalne zahtjeve za identificirane materijalno značajne rizike.

U godišnju identifikaciju rizika uključene su sve organizacione jedinice, a rezultati se dodatno diskutuju i sa Upravom Banke i Odborom za rizike.

13.2. ILAAP

U skladu sa zahtjevima iz Odluke Agencije za bankarstvo FBiH o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci ("Službene novine FBiH", broj 16/19), Odlukom o izmjeni Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci ("Službene novine FBiH", broj 30/20), Smjernicama za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci i Izmjenama smjernica za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci, maj 2020. godine i Smjernica o izmjeni i dopuni smjernica za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci mart 2023, Banka je prilagodila vlastiti ILAAP na promišljen i proporcionalan način kako bi osigurao njegovu primjerenost s obzirom na veličinu, prirodu i složenost poslovanja. Banka svake godine provodi integrirani proces strateškog planiranja kojim se utvrđuje razvoj budućeg strateškog usmjerenja Banke.

Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) u Banci ima za cilj uspostavljanje snažnog sistema upravljanja likvidnosnim rizicima. Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima i Risk Appetite definišu nizak nivo tolerancije na rizik likvidnosti. ILAAP predstavlja sredstvo za upravljanje rizikom likvidnosti i ključni je ulazni podatak prilikom određivanja strategije te upravljanja sveukupnim bilansom stanja Banke.

Proces planiranja likvidnosti, koji uključuje i plan izvora finansiranja, uzima u obzir strateški plan Banke, kao i redovne poslovne planove za period finansiranja, profil rizika i rezultate ILAAP-a za prethodni period.

U Planu 2023 i finansijskim projekcijama za period 2024-2027 Banka je uzela u obzir usklađenost pokazatelja izloženosti riziku likvidnosti sa definisanim limitima u Risk Appetite-u u planskom periodu. Također rezultati stres testova likvidnosti su sastavni dio planiranja likvidnosti, kao normativni pristup u sklopu ILAAP-a.

ILAAP se u Banci izvodi u dvije perspektive, ekonomskoj i normativnoj.

Ekonomska perspektiva obuhvata sve značajne rizike koje je Banka identificirala u godišnjim procesima ICAAP-a i ILAAP-a. To uključuje sve interne modele koji se koriste u postupku procjene likvidnosti: Skoring model, stabilnost depozita po viđenju, planiranje finansiranja, dinamičke projekcije novčanog toka, praćenje omjera kredita/depozita (LTD), sistem ranog upozorenja (EWS), testiranje iznosa CBC-a, stres testiranja unutarredne likvidnosti, redovna testiranja otpornosti na stres i obrnuta testiranja otpornosti na stres. To daje širu sliku trenutne likvidnosne pozicije Banke na način da može održati čvrst, ažuriran plan likvidnosti i izvore finansiranja usklađene sa Risk Appetite, izvorima finansiranja i strategijom.

Normativna perspektiva temelji se na sposobnosti Banke u ispunjavanju regulatornih i supervizorskih zahtjeva za likvidnost u smislu minimalnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva za koeficijent pokrivenosti likvidnosti (LCR). LCR je koeficijent koji pokazuje sa koliko visoko kvalitetnih likvidnih sredstava Banka raspolaže za zadovoljenje kratkoročnih obaveza. U skladu s Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti Banke, Banka je obavezna da ima minimalno 100% zaliha visokokvalitetnih sredstava za pokriće neto odliva u narednih 30 dana. LCR se računa na mjesečnoj osnovi i o rezultatima se izvještavaju nadležni odbori u Banci, kao i Agencija za bankarstvo FBiH. U normativnom pogledu, postavljen je limit za LCR na 175% u Risk Appetite Banke konzervativniji od regulatorno postavljenog limita. Normativna perspektiva sa supervizorskog pogleda također uključuje i kreiranje Plana oporavka u slučajevima narušene likvidnosti. Pored LCR-a, Banka izračunava i pokazatelj NSFR u skladu sa metodologijom propisanom na nivou NLB Grupe i EU regulativom, kao i lokalnom regulativom. Pored LCR-a i NSFR-a,

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza i koncentracija izvora finansiranja, uključeni su u normativnu perspektivu ILAAP-a.

Komponente ILAAP-a:

ILAAP arhitektura čini jedan koherentni skup ugrađen u upravljački okvir institucije. Sve komponente ILAAP-a su međusobno povezane i kroz utvrđene procese osiguravaju adekvatnost likvidnosti Banke. Komponente ILAAP arhitekture date su u nastavku:

- Okvir za upravljanje rizikom likvidnosti:

Banka je uspostavila čvrst okvir za upravljanje rizikom likvidnosti, koji osigurava održavanje dostatne likvidnosti, uključujući i zaštitu neopterećene, visokokvalitetne likvidne aktive, kako bi mogla podnijeti cijeli niz stresnih događaja, uključujući one koji podrazumijevaju gubitak ili umanjenje vrijednosti obezbijedenih i neobezbijeđenih izvora sredstava. Uporište u procesu formiranja čvrstog okvira za upravljanje rizikom likvidnosti jeste međuzavisnost, razmjena informacija, te donošenje strateški važnih odluka od strane relevantnih poslovnih funkcija.

- Risk profil i Risk apetit na rizik likvidnosti

Banka je definirala toleranciju na likvidnosni rizik u svjetlu svojih poslovnih ciljeva, strateškog usmjerenja i ukupne spremnosti na preuzimanje rizika. Jasno artikulirana risk profil rizika likvidnosti, primjeren je poslovnoj strategiji Banke i njenoj ulozi u finansijskom sistemu, te sposobnosti finansiranja. Tolerancija na rizik utvrđena je na način da se jasno razumije uzajamnost odnosa rizika i dobiti.

- Zaštitni slojevi likvidnosti (likvidnosni buffer) i upravljanje likvidnošću

Banka održava zaštitu neopterećenih, visokokvalitetnih likvidnih sredstava, koja se drže kao osiguranje od cijelog niza scenarija stresa likvidnosti, uključujući i ona koja podrazumijevaju gubitak ili umanjenje vrijednosti neobezbijeđenih i raspoloživih obezbijedenih izvora sredstava. Aktivnosti Banke usmjerene su na savladavanje mogućih pravnih, regulatornih ili operativnih prepreka za korištenjem ovih sredstava za pribavljanje finansiranja. Banka aktivno upravlja svojim zaštitnim slojem likvidnosti, kapacitetom kontrabalansiranja i pozicijama kolaterala, praveći razliku između opterećene i neopterećene aktive, internog i regulatornog buffer-a i stresnih scenarija.

- Monitoring likvidnosti

Banka ima stabilan proces za identifikovanje, mjerenje, praćenje i kontrolisanje rizika likvidnosti. Ovaj proces sadrži čvrst okvir za složenu projekciju gotovinskog toka koji proističe iz aktive, pasive i vanbilansnih stavki u odnosu na odgovarajući set vremenskih okvira. Ovo također podrazumijeva okvir za interno izvještavanje, koji je usklađen sa internim politikama i limitima. Banka kontinuirano radi na unaprijeđenju procesa monitoringa pokazatelja likvidnosti, razvojem i uvođenjem novih alata pri mjerenju faktora rizika.

- Identifikacija rizika

Banka na godišnjoj osnovi provodi proces identifikacije rizika, kojim prethodi proces utvrđivanja rizika, kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, sa aspekta likvidnosnog profila. Determinisani rizici uključuju se u proces procjene, sa ciljem utvrđivanja njihove značajnosti, internih likvidnosnih buffera, te daljoj kontroli i monitoringu, tokom kraćih i dužih vremenskih intervala. Uvođenje novih faktora rizika ima uporište u promjenama na finansijskom tržištu, standardiziranjem pokazatelja od strane lokalnog regulatora, te svim promjenama u makroekonomskom okruženju, koje imaju refleksiju na rizik likvidnosti.

- Stres Test - likvidnosti

Stres testovi rizika likvidnosti provode koristeći odabrane scenarije, koji su specifični za Banku i koji se odnose na cijelo tržište (pojedinačno i u kombinaciji) kako bi se identifikovali izvori potencijalnih likvidnosnih ograničenja i kako bi se osigurala usklađenost sa uspostavljenom tolerancijom na rizik likvidnosti. Banka koristi ishode stres testova kako bi prilagodila svoje strategije, politike i pozicije u pogledu upravljanja rizikom likvidnosti i razvila efikasne planove u kriznim situacijama. Stres test rizika likvidnosti sastavni je dio integrisanog stres testa koji uvažava preljevanja stresnih scenarija, koji dolaze iz ostalih rizika kojima je Banka izložena.

- Likvidnost i mehanizam raspodjele cijena

Banka je inkorporirala troškove likvidnosti, benefite i rizike u cijenu proizvoda, upravljanja profitabilnošću za sve značajne poslovne aktivnosti (bilansne i vanbilansne). Razvijeni mehanizam raspodjele troškova i koristi ima dovoljno učestalu frekvenciju preispitivanja kako bi se odnos troškova i dobiti sveo na najoptimalniju mjeru.

- Pristup tržištu

Banka je uspostavila strategiju za izvore sredstava koja obezbjeđuje aktivnu diversifikaciju izvora i roka dospijeća finansiranja. Banka održava stalno prisustvo na odabranim tržištima izvora sredstava i snažne veze sa finansijerima, kako bi se promovisala efikasna diversifikacija izvora sredstava. Redovno se mjeri kapacitet u pogledu brzog prikupljanja sredstava iz svakog izvora. Identifikuju se glavni faktori koji utiču na njenu sposobnost u pogledu prikupljanja sredstava i pažljivog praćenja ovih faktora kako bi se osiguralo da procjene u pogledu sposobnosti prikupljanja sredstava ostanu važećim.

- Upravljanje dnevnom likvidnošću

Banka aktivno upravlja dnevnim pozicijama likvidnosti i rizicima kako bi pravovremeno ispunila obaveze u pogledu plaćanja i poravnanja u uobičajenim i stresnim uslovima i na taj način doprinosi neometanom funkcionisanju sistema plaćanja i poravnanja. Proces upravljanja dnevnom likvidnošću podrazumijeva presjek operativnih stanja i kontrola unutardnevnih vrijednosti dHQLA i dMLB.

- Plan izvora finansiranja

Banka je dužna osigurati pristup sredstvima finansiranja iz različitih izvora na finansijskom tržištu i upravljati dostupnim izvorima likvidnosti. Prilikom sačinjavanja opšteg godišnjeg plana finansiranja, uzima se u obzir:

- potreba za finansiranjem koja proističe iz planiranog/budžetiranog strateškog razvoja bilansa, odnosno planiranih poslovnih aktivnosti u segmentu plasiranja kredita,
- planiranih aktivnosti na depozitnoj osnovi,
- održavanje likvidnosti u regulatornim okvirima kao i okvirima Grupe,
- potreba za izvorima finansiranja od supranacionalnih institucija (kreditne linije),
- sve učestalije promjene na finansijskom tržištu.

- Plan za likvidnost za vanredne situacije

Banka ima formalni Plan za likvidnost za vanredne situacije koji jasno postavlja strategije za rješavanje manjkavosti u pogledu likvidnosti u hitnim situacijama. Plan sadrži politike za upravljanje nizom različitih stresnih okruženja, definiše jasne linije odgovornosti, kao i jasne procedure iniciranja i eskalacije i redovno testiranje i ažuriranje kako bi se osiguralo da su operativno robusni. Plan finansiranja u slučaju nepredviđenih okolnosti usklađen je sa Planom oporavka Banke i Okvirom

sklonosti za preuzimanje rizika.

- Infrastruktura

Za potrebe upravljanja rizikom likvidnosti Banka posjeduje interni sistem baze podataka, sa tendencijom daljeg razvoja u svrhu optimizacije izvještajnih procesa, te pružanje pouzdanih i tačnih podataka.

- Objava podataka

Banka objavljuje informacije o riziku likvidnosti na redovnoj osnovi, što omogućava učesnicima na tržištu da steknu informisano mišljenje o stabilnosti okvira za upravljanje rizikom likvidnosti i pozicijom likvidnosti.

ILAAP je uključen u svakodnevni poslovni proces i poslovne odluke u vidu dnevnog praćenja novčanih tokova, rezultati stres testova služe za definisanje nivoa CBC-a. Pokazatelji likvidnosti: LCR, NSFR, LTD i pokazatelji koeficijenti ročne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza služe kao sistem ranog upozorenja. Plan se aktivira kada indikator dostigne žuti nivo upozorenja, dok se Plan oporavka aktivira kada indikator dostigne crveni nivo upozorenja. Uprava Banke ima pravo odlučiti o aktiviranju Plana likvidnosti za vanredne situacije i Plana oporavka prije prethodno spomenutih kriterija, u tom slučaju prevladavaju procedure opisane u Planu oporavka.

ILAAP-a je usko povezan sa poslovnim strategijom Banke, identifikacijom rizika, Risk Appetite-om Banke, procesom budžetiranja i finansijskim planom poslovanja. Proces buhвата ne samo trenutnu situaciju likvidnosti, već primjenjuje i pristup koji usmjerava prema naprijed. Relevantni proizvodi, klijenti i ugovori procjenjuju se iz perspektive likvidnosti u skladu sa Politikom i Pravilnikom za uvođenje novih proizvoda i značajnijih izmjena postojećih proizvoda prilikom uvođenja novih proizvoda i kada se predlažu znatne promjene postojećih proizvoda.

Poslovne operacije koje se odnose na upravljanje likvidnosnim rizikom obuhvataju i jasnu organizacionu strukturu u skladu sa tolerancijom na rizik. Jasna podjela zadataka, ovlaštenja i odgovornosti je definisana Politikom i procedurama upravljanja rizikom likvidnosti NLB Banke d.d., Sarajevo.

Banka nema odstupanja u odnosu na propisane regulatorne zahtjeve na području upravljanja rizikom likvidnosti zaključno sa 31.12.2022. godine.

Banka ima samoodrživi model finansiranja koji se temelji na depozitima domaćih klijenata i ne oslanja se na unutar-grupacijsku likvidnost. U slučaju potrebe Banka dodatne izvore finansiranja obezbjeđuje iz kreditnih linija dobivenih od NLB d.d., Ljubljana i međunarodnih finansijskih institucija.

14. Nekvalitetne i restrukturirane izloženosti i stečeni kolateral

Banka ima definisane kriterije prelaza između nivoa kreditnog rizika:

- Nivo kreditnog rizika 1 – performing portfolio: bez značajnog povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja priznaje se umanjene vrijednosti na osnovu 12-mjesečnog perioda;
- Nivo kreditnog rizika 2 - nezadovoljavajući portfolio: značajno povećanje kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja priznaje se umanjene vrijednosti tokom vijeka trajanja i
- Nivo kreditnog rizika 3 - oslabljen portfolio: priznaje se umanjene vrijednosti tokom vijeka trajanja za ovu finansijsku imovinu.

Pretpostavlja se značajno povećanje kreditnog rizika:

- kada se kreditni rejting značajno pogorša na dan izvještavanja, u odnosu na kreditni rejting pri inicijalnom priznavanju;
- kada finansijsko sredstvo ima materijalna kašnjenja preko 30 dana (dani dospjeća su takođe uključeni u procjenu kreditnog rejtinga);
- ako Banka očekuje da odobri odlaganje zajmoprimcu ili
- ako se objekat nalazi na "watch listi".

Dodatno, poštuju se principi upravljanja nekvalitetnom izloženosti na način da se aktivno kod dužnika prate sve njegove strukturalne promjene, promjene u upravljanju, organizacijske promjene, promjene na tržištu kao i promjene ekonomsko-finansijske prirode. Kontinuirano se poduzimaju mjere na što ranijoj identifikaciji potencijalnih problema u poslovanju dužnika, a sve u cilju kvalitetnijeg upravljanja portfoliom i uspostave adekvatnog poslovnog odnosa prema dužniku.

U cilju održavanja kvaliteta kreditnog portfolia Banka je uspostavila praćenje kašnjenja plasmana i to od prvog dana kašnjenja, rano prepoznavanje signala kašnjenja i intenzivno praćenje dužnika u kašnjenju, sa ciljem prevencije preklasifikacije plasmana u nekvalitetnu izloženost.

U cilju rane identifikacije dužnika sa poteškoćama u poslovanju, formiran je Watch Loan Committee (u daljem tekstu WLC) za klijente pravna lica i centralizovana naplata za fizička lica koja podrazumjeva praćenja kašnjenja dužnika od prvog dana kašnjenja provođenjem aktivnosti rane naplate.

Cilj WLC i rane naplate za fizička lica je rano prepoznavanje dužnika sa finansijskim poteškoćama i poduzimanje aktivnosti na prevenciji prelaska dužnika u NPE portfolio.

Proces naplate potraživanja za fizička lica je centralizovan i u nadležnosti je Odjela za naplatu fizičkih lica. Sve aktivnosti naplate potraživanja za fizička lica se poduzimaju isključivo od strane Odjela za naplatu fizičkih lica i počinju od prvog dana kašnjenja dužnika kroz ranu naplatu i nastavljaju kroz aktivnosti kasne naplate i pokretanje sudskog postupka sve dok se ne zatvore potraživanja ili se dužnik ne oporavi.

U cilju postizanja što boljih rezultata u domenu kasne naplate, Banka je zaključila ugovore o poslovnoj saradnji sa dvije Eksterne agancije, koje u ime i za račun Banke poduzimaju aktivnosti naplate na određenom NPE portfoliju fizičkih lica.

Banka poduzima aktivnosti usmjerene na daljnje smanjenje nekvalitetnih izloženosti, bilo kroz intenzivnu brigu o klijentima koji se suočavaju sa poslovnim problemima, posebno kroz restrukturiranje, oporavaka i povrat u Performing portfolio, djelimični otpis potraživanja ukoliko je to potrebno, ili kroz naplatu potraživanja, likvidaciju kolaterala i otpis nekvalitetnih kredita. Jedna od opcija za smanjenje nekvalitetnih izloženosti je i prodaja potraživanja u skladu sa zakonskom regulativom.

a. Kreditna kvaliteta izloženosti razvrstana u nivoa kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka:

	Iznos izloženosti	Očekivani kreditni gubici
Nivo kreditnog rizika 1	1.815.296	17.136
Nivo kreditnog rizika 2	23.826	2.756
Nivo kreditnog rizika 3	28.583	26.024
Ukupno	1.867.705	45.916

b. Kreditna kvaliteta kredita prema sektorskoj strukturi kredita

Kreditna kvaliteta kredita prema sektorskoj strukturi	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po svim nivoima kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 1 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 2 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupni očekivani kreditni gubici
1. Ukupni krediti pravna lica	425.200	12.951	10.107	448.258	5.311	1.105	9.289	15.705
1.1. Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	2.077	0	265	2.342	26	0	238	264
1.2. Vađenje ruda i kamena	1.822	3.214	0	5.036	26	259	0	285
1.3. Prerađivačka industrija	112.695	4.096	7	116.798	1.273	329	7	1.609
1.4. Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	4.373	0	0	4.373	46	0	0	46
1.5. Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	485	0	0	485	7	0	0	7
1.6. Građevinarstvo	33.438	182	41	33.661	450	19	41	510
1.7. Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	191.238	1.378	8.612	201.228	2.316	112	8.219	10.647
1.8. Prijevoz i skladištenje	21.173	2.137	203	23.513	316	204	161	681
1.9. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanje hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	2.186	1.380	0	3.566	23	111	0	134
1.10. Informacije i komunikacije	7.994	0	700	8.694	179	0	571	750
1.11. Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	14.038	0	0	14.038	191	0	0	191
1.12. Poslovanje nekretninama	5.944	0	0	5.944	117	0	0	117
1.13. Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	15.690	514	269	16.473	192	68	42	302
1.14. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3.907	29	10	3.946	48	2	10	60
1.15. Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	2.807	0	0	2.807	60	0	0	60
1.16. Obrazovanje	11	0	0	11	0	0	0	0
1.17. Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1.420	0	0	1.420	1	0	0	1
1.18. Umjetnost, zabava i rekreacija	248	3	0	251	3	1	0	4
1.19. Ostale uslužne djelatnosti	3.654	18	0	3.672	37	0	0	37
2. Ukupno stanovništvo	579.563	8.354	16.903	604.820	7.503	1.457	15.594	24.554
2.1. Opća potrošnja	445.589	7.150	16.040	468.779	5.606	1.309	14.833	21.748
2.2. Stambena izgradnja	132.737	1.186	863	134.786	1.878	147	761	2.786
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	1.237	18	0	1.255	19	1	0	20
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	1.004.763	21.305	27.010	1.053.078	12.814	2.562	24.883	40.259

c. Kreditna kvaliteta restrukturiranih izloženosti

Mjera restrukturiranja je instrument koji se koriste za restrukturiranje dužnika koji su u finansijskim poteškoćama.

Glavni cilj restrukturiranja je da se omogući dužniku postizanje održive finansijske zaduženosti u što je moguće kraćem vremenskom periodu, omogući urednosti u izmirivanju obaveza prema Banci, ako je moguće poboljša kolateralnu poziciju Banke.

Svrha restrukturiranja je spriječiti potencijalni gubitak, stoga se restrukturiranje provodi u ranoj fazi kašnjenja kako bi preventirali ulazak dužnika u NPE portfolio.

Međutim, restrukturiranje se također provodi i za dužnike u kasnoj fazi naplate u slučajevima kada je restrukturiranje bolja opcija za Banku od pokretanja sudskog postupka.

Prije donošenja odluke o restrukturiranju Banka procijenjuje ekonomsku opravdanost restrukturiranja izloženosti prema pojedinom dužniku ili grupi povezanih lica. Ako je restrukturiranje kreditnih izloženosti ekonomski opravdano, Banka utvrđuje odgovarajući plan restrukturiranja, te prati njegovo provođenje i efekte. Prilikom utvrđivanja održivosti restrukturiranja izloženosti pojedinog dužnika ili grupe povezanih lica Banka priprema:

- detaljnu analizu razloga koji su doveli do poteškoća u poslovanju dužnika ili grupe povezanih lica;
- procjenu kreditne sposobnosti dužnika;
- plan restrukturiranja dužnika;
- projekciju novčanih tokova za period koji je definiran planom restrukturiranja;
- određuje vrstu restrukturiranja.

Nakon odobrenja mjera restrukturiranja Banka kontinuirano prati provođenje cjelokupnog plana restrukturiranja.

Reprogrami 31.12.2022	NIVO KREDITNOG RIZIKA	ODOBRENI IZNOS	STANJE DUGA GLAVNICA	STANJE DUGA UKUPNO
	1	113	61	61
	2	15	9	9
	3	202	156	160
FIZIČKA LICA		330	226	230
	2	661	512	514
	3	4.627	3.383	5.335
PRAVNA LICA		5.288	3.895	5.849
UKUPNO		5.618	4.121	6.079

TIP KLIJENTA	NIVO KREDITNOG RIZIKA	ODOBRENI IZNOS	STANJE DUGA
	2	0	0
	3	244	143
FIZIČKA LICA		244	143
	2	661	513
	3	11.255	3.400
PRAVNA LICA		11.916	3.913
UKUPNO		12.160	4.056

d. Promjena stanja nekvalitetnih izloženosti i pripadajućih očekivanih kreditnih gubitaka tokom izvještajnog perioda, što uključuje početno stanje, u promjene u toku izvještajnog razdoblja i završno stanje

	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1. Početno stanje	31.936	29.624
2. Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	10.822	4.409
3. Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	-10.891	-8.009
4. Završno stanje	31.867	26.024

e. Podatak o ukupnom iznosu kolaterala stečenog preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka

Na dan 31.12.2021. godine ukupan iznos kolaterala stečenog preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka je 1.006 h/KM. Radi se o 20 nekretnina na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Stečena materijalna imovina nastaje pri sudskoj naplati problematičnih potraživanja, kada Banka uzima drugu aktivu odnosno imovinu korisnika kao potpunu ili djelomičnu naplatu svojih potraživanja.

Podaci i informacije koje se odnose na neopterećenu (nezaloženu) i opterećenu (založenu) imovinu

U skladu sa članom 16. Odluke, Banka je u obavezi da objavljuje podatke i informacije o bruto knjigovodstvenoj vrijednosti neopterećene (nezaložene) i opterećene (založene) imovine, kao i druge važne informacije vezane za opterećenu (založenu) imovinu.

S obzirom da Banka na dan 31.12.2022. godine nema opterećene (založene) imovine, u nastavku je prikazana bruto knjigovodstvena vrijednost neopterećene (nezaložene) imovine:

Vrste imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost opterećene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost neopterećene imovine
Dati krediti	-	1.053.078
Ulaganja u dužničke instrumente	-	163.021
Ulaganja u vlasničke instrumente	-	114
Ostalo	-	464.065

Na osnovu člana 18. stava (7) Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 39/21), Uprava i Nadzorni Odbor NLB Banke d.d., Sarajevo daju slijedeću:

IZJAVA

Kojom potvrđuju da su objave u **Izveštaju o objavljivanju podataka i informacija NLB Banke d.d., Sarajevo za 2022. godinu**, pripremljene u skladu sa odredbama „Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke“ i propisima koji regulišu kapitalne zahtjeve, upravljanje rizicima i proces internih kontrola na nivou NLB Banke d.d., Sarajevo.

Ova izjava je sastavni dio Izveštaja o objavljivanju podataka i informacija NLB Banke d.d., Sarajevo za 2022. godinu.

Sarajevo/Ljubljana, 31.05.2023. godine.

Lidija Žigić,
Predsjednica Uprave/CEO
NLB Banka d.d., Sarajevo

According to Article 18, paragraph (7) of the Decision on publishing data and information of the bank issued by Banking Agency of the Federation of Bosnia and Herzegovina ("Official Gazette of the Federation of BiH", No. 39/21), Management and Supervisory Board of NLB Bank d.d., Sarajevo give the following:

STATEMENT

Confirming that the announcements in the **Report on disclosure of data and information of NLB Banka dd, Sarajevo for Year 2022**, are prepared in accordance to the provisions of the „Decision on publishing data and information of the bank“, as well as in accordance with regulations related to capital requirements, risk management and internal control process, applicable to NLB Banka dd, Sarajevo.

This statement is an integral part of the Report on publishing data and information of NLB Banka d.d., Sarajevo for 20212.

Sarajevo/Ljubljana, May 31, 2023

Peter Andreas Burkhardt
Predsjednik Nadzornog odbora/President of
Supervisory Board
NLB Banka d.d., Sarajevo